

Årsrapport

Storebrand Livsforsikring AS

2012

Innhold

SIDE 4		Årsberetning
SIDE 22		Resultatregnskap
SIDE 24		Balanse
SIDE 27		Egenkapitalavstemming
SIDE 28		Kontantstrømanalyse
SIDE 29		Noter
SIDE 96		Aktuarens erklæring
SIDE 97		Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør
SIDE 98		Revisjonsberetning
SIDE 100		Kontrollkomite
SIDE 101		Representantskap
SIDE 102		Ord og uttrykk

Årsberetning

Storebrand Livsforsikring har sin hovedvirksomhet i Norge med hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune.

Storebrands posisjon som en ledende aktør i det norske markedet for tjenestepensjon er befestet gjennom 2012. Virksomhetens overordnede prioriteter er å styrke kommersialiseringen og kundeorienteringen, samtidig som kostnadsreduksjoner og forbedret kapitaleffektivitet er nødvendig. Disse prioritene har resultert i en rekke beslutninger og tiltak i 2012, samtidig som virksomheten forbereder seg på økt dynamikk i markedet som følge av forventede nye tjenestepensjonsprodukter og styrket forbindelse mellom privat pensjonssparing og tjenestepensjon.

FREMTIDSUTSIKTER

Markedsendringer og regulatoriske skift i tjenestepensjonsmarkedet

Markedet for tjenestepensjon i privat sektor karakteriseres av en tydelig overgang fra ytelsesbaserte til innskuddsbaserte pensjonsordninger, og det forventes at dette vil fortsette. Dette bildet forsterkes av arbeidet med nytt tjenestepensjonsregelverk som i sum medfører at ny opptjening av tjenestepensjonsrettigheter i fremtiden vil ha mange felles trekk med dagens innskuddsordninger.

Utviklingen av nytt tjenestepensjonsregelverk i privat sektor, som er Banklovkomisjonens fase 2, og overgangsregler for eksisterende bestand av kollektive ytelsesordninger og fripoliser, som er Banklovkomisjonens fase 3, forventes begge å bli avklart i løpet av 2013. Endringene, som forventes innført fra tidligst 2014, forventes å gi Livsforsikring betydelige forretningsmessige muligheter gjennom produktutvikling, markedsaktiviteter og kundedialog, men også ressursmessige utfordringer og økt markeds- og konkurransedynamikk. En nærmere beskrivelse foreligger i avsnittet "Nye tjenestepensjonsprodukter" nedenfor.

Fra 2013 åpnes det for investeringsvalg for fripoliser. Dette innebærer at kunder med etablerte tradisjonelle fripoliser og nye fripolisekunder kan velge fondsbasert spareløsning med potensiale for økt avkastning over tid, men uten årlig rentegaranti. Fripoliser med investeringsvalg er bedre tilpasset det kommende kapitalkravsregelverket i livsforsikring og vil i tillegg være fordelaktig for mange kunder. Storebrand forventer at en betydelig andel av kundene vil over tid velge løsning med investeringsvalg.

Det er besluttet at Storebrand Livsforsikring skal gå ut av markedet for forsikringsbasert ytelsesbaserte tjenestepensjoner i offentlig sektor. Beslutningen omfatter alle forsikrede pensjonsløsninger i både kommuner og offentlige virksomheter, og det antas at avviklingen vil skje over to til tre år. Medlemmene i pensjonsordningene vil ikke bli berørt av beslutningen, og Storebrand vil gjøre sitt beste for å yte god kundebetjening i den gjenværende perioden av kundeforholdet. Beslutningen om å gå ut av markedet for ytelsespensjoner i offentlig sektor skyldes flere forhold. Det foreligger ikke noen konkret tidsplan for fremtidig overgang til nye pensjonsløsninger i offentlig sektor, slik tilfellet er i markedet for private tjenestepensjonsordninger. En videre satsing med nåværende rammebetingelser i offentlig sektor krever investeringer som vurderes å være for høye. I tillegg vil innføringen av nye kapitalkrav medføre en betydelig kapitalbinding for produkter med langsiktige rentegarantier. Storebrand har derfor konkludert med at disse faktorene i sum ikke gjør det økonomisk forsvarlig å videreføre satsingen på offentlige pensjonsordninger med dagens rammebetingelser. En ny satsing på offentlige pensjonsordninger vil bli vurdert dersom rammebetingelsene blir endret i fremtiden.

Det understrekes at Storebrand Livsforsikring fortsetter sin satsing på forvaltning og administrasjon av pensjonskasser for offentlig sektor. For kommuner og offentlige virksomheter som ønsker økt mulighet til å påvirke hvordan pensjonsmidlene skal forvaltes, vil etablering av pensjonskasse være et aktuelt alternativ.

Bedrifts- og personmarkedet knyttes tettere sammen

Overgangen fra ytelses- til innskuddsbaserte tjenestepensjonsordninger har ført til at både risiko og valgmuligheter i pensjonssparingen overføres fra arbeidsgiver til arbeidstaker. Ser man dette sammen med at pensjonsreformen vil føre til lavere pensjonsutbetalinger fra folketrygden for mange arbeidstakere, samt at tjenestepensjon er blitt obligatorisk i Norge, øker behovet og interessen for pensjon og egen sparing betraktelig.

Storebrand Livsforsikring har en sterk posisjon innen bedriftsmarkedet for tjenestepensjon og dette gir selskapet en strategisk fordel i forhold til rådgivning og salg av spare- og forsikringsprodukter til den enkelte ansatte. Storebrand har i dag om lag 1 138 000 personkunder i Norge, fordelt på rene personmarkeds-kunder, ansatte i bedrifter med tjenestepensjon i Storebrand og personer som har en fripolise eller et pensjonskapitalbevis i selskapet.

Våre undersøkelser viser at en stor andel av de ansatte som har pensjonen sin i Storebrand også ønsker personlige råd og veiledning knyttet til blant annet pensjon og sparing. Bare i Norge begynner det hvert år mellom 60 000 og 80 000 nye ansatte i bedrifter som har tjenestepensjon i Storebrand. Målet for Livsforsikrings offensive satsing i tjenestepensjonsmarkedet og overfor den enkelte ansatte er å oppnå den gode kundeopplevelsen. Kundene skal få veiledning tilpasset bedriftens behov og den enkelte medarbeiders sin egen livssituasjon.

NORSK REGELVERKSTILPASNING

Nye tjenestepensjonsprodukter

Banklovkommisjonens utredning NOU 2012:13 ble overlevert Finansdepartementet i juni 2012. Banklovkommisjonen vurderte i denne utredningen hvordan de forsikringsbaserte tjenestepensjonsordningene best kan tilpasses den reformerte folketrygden og utviklingen i arbeids- og finansmarkedet.

Banklovkommisjonen foreslo to hovedmodeller for tjenestepensjon:

Standard- og grunnmodell. Felles for modellene er:

- Alleårsopptjening.
- Årspremiene fastsettes i prosent av arbeidstakers lønn. Maksimalrammer på 7-8 prosent for inntekt under 7,1 G og 25-26 prosent for inntekt mellom 7,1 og 12 G.
- Dødelighetsarv.
- Årlig nullgaranti. Det er likevel mulighet til å avtale investeringsvalg, hvor denne garantien ikke gjelder.
- Levealdersjustering av pensjonsytelsene gjennom delingstall.

Hovedforskjellen er at pensjonsbeholdningene i standardmodellen reguleres med lønnsvekst, mens pensjonsbeholdningene i grunnmodellen reguleres med faktisk avkastning.

Storebrand stiller seg positiv til forslaget som er godt tilpasset ny folketrygd og nye kapitalkrav gjennom Solvens II. De skattemessige innskuddsrammene gir rom for gode pensjonsordninger for de ansatte. Forslaget gir større fleksibilitet og mer forutsigbare kostnader sammenlignet med dagens ytelsesbaserte ordninger for arbeidsgiverne. Kapitalkravene som følger av de nye produktene vil være risikostyrbare. Produktenes nullgaranti reduserer avkastningsrisikoen, og risiko for langt liv reduseres betydelig som følge av levealdersjustering.

Banklovkommisjonen foreslo levealdersjustering basert på delingstall på samme måte som i den nye folketrygden. Etter høringsrunden har Finanstilsynet utarbeidet et forslag til alternativ metode for levealdersjustering basert på nye dynamiske dødelighetstariffer. Dette forslaget er på høring sammen med forslaget til overgangsregler.

Overgangsregler

Banklovkommisjonens utredning NOU 2013:3 ble overlevert Finansdepartementet 7. januar 2013. Utredningen inneholder forslag til regler for overgang fra dagens ytelsesbaserte tjenestepensjonsordninger til de nye innskuddsbaserte hybridproduktene som ble foreslått i NOU 2012:13. Det legges opp til fleksible overgangsregler for bedrifter som i dag har ytelsespensjon, og økte maksimalsatser for dagens innskuddspensjonsordninger.

I utredningen foreslås:

- Å heve de maksimale grensene for sparing i dagens innskuddsordninger slik at disse tilsvarer det som er foreslått for de nye hybridproduktene (innskuddsgrensene heves fra dagens 5 prosent for lønn inntil 6 G og 8 prosent for lønn mellom 6 og 12 G til 8 prosent for lønn inntil 7,1 G og 26,1 prosent for lønn mellom 7,1 og 12 G).
- At ny opptjening av pensjon vil skje enten i nye hybridprodukter eller i dagens innskuddsordninger. Bedriftene må endre sine ordninger senest tre år etter at loven trer i kraft. Det åpnes likevel for å kunne videreføre ytelsespensjon for arbeidstakere som er født i 1962 eller tidligere. Premier for videreført ytelsespensjon vil bli basert på nye dødelighetstariffer.

- En overgangsordning hvor allerede opptjent ytelsespensjon kan videreføres innenfor pensjonsordningen. Premiereserve og tilleggsavsetninger knyttet til de opptjente pensjonsrettighetene fra ytelsesordningen videreføres da som en separat pensjonsbeholdning som holdes adskilt fra ny opptjening av pensjon. Kostnadene for disse pensjonsbeholdningene dekkes av arbeidsgiver.
- Fripoliser kan omgjøres til pensjonsbevis etter samme prinsipper. Pensjonsbeholdningene skal være tilstrekkelige til å dekke forpliktelsene på utbetalingstidspunktet. Ved eventuell underdekning vil en opptrappingsplan iverksettes. Finansdepartementet skal fastsette regler om slike opptrappingsplaner i forskrift.
- Pensjonsrettigheter fra en ytelsesordning kan av kundene flyttes til investeringsvalg uten avkastningsgaranti.

Banklovkommissjonen starter nå arbeidet med å tilpasse regler for risikodekningene (etterlatte- og uførepensjon) til de nye pensjonsproduktene og ny uføretrygd som innføres i folketrygden i 2015. Kommisjonen vil i denne fase også vurdere endringer i flytteregelverket for å tilpasse dette til de nye produktene. Det forventes at denne utredningen ferdigstilles i løpet av 2013. Forslaget legger til rette for overgang fra dagens ytelsesbaserte produkter til de nye hybridproduktene.

Storebrand ser positivt på at det foreslås å øke de maksimale sparegrensene for dagens innskuddspensjonsordninger og at forslaget legger til rette for en langsiktig tilpasning til langt liv gjennom opptrappingsplaner. Disse opptrappingsplanene, som Finansdepartementet skal fastsette nærmere regler for i forskrift, kan avhengig av utforming også legge til rette for mer hensiktsmessige garantistrukturer.

Ny opptjening av tjenestepensjon vil i hovedsak skje i innskuddsbaserte produkter som er godt tilpasset Solvens II og det lave rentenivået. Utfordringene for fripoliser som ble beskrevet i NOU 2012:3 "Fripoliser og kapitalkrav" løses imidlertid ikke gjennom tiltakene som er foreslått i denne utredningen. Betydningen av forslagene for kapitalkrav under Solvens II vil avhenge av utformingen av opptrappingsplanene, den endelige håndteringen av de opptjente rettighetene fra de gamle ordningene og den markedsmessige tilpasningen til nye produkter og overgangsregler.

Solvens II og ny norsk tjenestepensjon

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringssselskap i EU og EØS. Regelverket skulle vært innført fra 1. januar 2014, men som følge av store forsinkelser i fremdriften blir innføringen utsatt. Det har ikke kommet noen ny tidsplan.

Kapitalkravet skal gjenspeile alle vesentlige risikoer inkludert finansmarkedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Den endelige utformingen av kapitalkravene inkludert eventuelle overgangsordninger er ennå ikke klar, men det er sannsynlig at kapitalkravet blir høyere enn kapitalkravet under Solvens I.

Beregning av solvenskapitalen blir basert på virkelig verdi av både eiendeler og forpliktelser. Det innebærer at verdien av forsikringsforpliktelsen vil variere med rentenivået. Med nåværende investeringstilpasning og produktregelverk er rentefølsomheten vesentlig høyere for forsikringsforpliktelsen enn for eiendelene. Det innebærer at rentefall gir svekket solvensposisjon. Fripoliser og tradisjonelle individuelle forsikringsprodukter med garanti gir mest risiko, fordi premien er betalt med endelig virkning.

Solvens II-regelverket bygger blant annet på en forutsetning om at selskapene kan styre renterisikoen gjennom å investere i eiendeler med tilsvarende rentefølsomhet som forsikringsforpliktelsene. Norske pensjonsinnretninger er forhindret fra å kunne gjøre dette som følge av både manglende tilbud av lang rentebinding i det norske markedet, og risikoen knyttet til den årlige avkastningsgarantien (krav til at et overskudd som minst tilsvarer beregningsrenten skal tilføres kunden årlig med endelig virkning).

Risikoen fra årlig avkastningsgaranti skyldes at den er knyttet til eiendelssiden alene. Ved å øke rentefølsomheten øker svingningene i årlig eiendelsavkastning, og det oppstår et risikostyringsdilemma: Høy rentefølsomhet gir liten risiko for selskapets solvensposisjon, men stor risiko for negativ avkastning ved en renteoppgang. Lav rentefølsomhet gir liten risiko for resultat, men stor risiko for solvens ved en rentenedgang.

Forslag til nytt tjenestepensjonsregelverk (NOU 2012:13 Pensjonslovene og folketrygd-reformen II) fra Banklovkommissjonen beskriver nye hybridordninger (grunnmodell og standardmodell). De nye ordningene gir gode løsninger for ny pensjonsopptjening i relasjon til Solvens II. Det vil ikke lenger være langsiktig renterisiko og levealdersrisikoen vil være vesentlig mindre enn i dag.

Utfordringen er knyttet til eksisterende reserve og hvordan overgangsreglene skal utformes. Banklovkommissjonens forslag til overgangsregler ble lagt frem 7. januar 2013. Forslaget til overgangsregler tar utgangspunkt i at rettighetene til pensjonsytelser som er opptjent på overgangstidspunktet har et grunnlovsrettslig vern. Gitt at retten til ytelse videreføres, innebærer det et fortsatt stort kapitalkrav når Solvens II innføres.

Videre prosess

Forslaget til overgangsregler er på høring til primo april 2013. Finansdepartementet har varslet at lovforslaget, som omfatter både de nye produktene og overgangsreglene, blir fremmet slik at Stortinget kan behandle forslaget høsten 2013. I så fall kan det nye regelverket tre i kraft 1. januar 2014. Det er imidlertid betydelig risiko for at prosessen blir forsinket slik at regelverket ikke trer i kraft før 1. januar 2015.

ENDRING I SKATTELOVEN

I Statsbudsjettet for 2013 ble det klart at den skattemessige fritaksmetoden for kundeporteføljene i livsforsikring opphører med virkning fra 1. januar 2012. Realiserte gevinster og tap på aksjer vil dermed være henholdsvis skattepliktige og skattemessig fradragsberettigede for aksjer som eies av kundeporteføljene i livsforsikringselskap. Aksjegevinster og tap innenfor EØS-området har tidligere ikke vært skattepliktige eller skattemessig fradragsberettiget. Livsforsikringselskaper får, som tidligere, skattemessige fradrag for avsetninger til forsikringsmessige avsetninger. Endringen medfører at overskuddet fra livsforsikring beskattes med inntil 28 prosent. Endringen er nærmere beskrevet i note 23.

FREMtidig RESERVERING FOR ØKT FORVENTET LEVEALDER

Livsforsikringsbransjen har i samarbeid med Finanstilsynet i Norge arbeidet med nye dødelighetstabeller. Det er et generelt behov for oppreservering for å styrke avsetningene for økt forventet levealder innenfor kollektiv pensjon. Finanstilsynet vil, basert på en dødelighetsundersøkelse utført av livsforsikringsbransjen, fastsette et minimumsnivå for nye dødelighetstariffer med virkning fra 1.1.2014. SSBs middelalternativ for dødelighet med ti prosents sikkerhetsmargin tilsier en styrking av premiereservene på om lag 7 prosent, tilsvarende om lag 10 milliarder kroner. Storebrand har i perioden 2011 til 2012 samlet avsatt 4,3 milliarder kroner for fremtidig reservering for langt liv. Også i 2013 må kundene påregne at Storebrand Livsforsikring vil avsette en vesentlig del av avkastningen utover rentegarantien til reservering for langt liv. Det forventes at gjenstående oppreserveringsbehov hovedsakelig vil dekkes gjennom finans- og risikooverskudd. Finanstilsynet vil avklare endelige forutsetninger for oppreserveringsplanen, blant annet lengden av reserveringsperioden og størrelsen på selskapets bidrag.

DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Storebrand Livsforsikring AS eier 100 prosent av Storebrand Holding AB som igjen eier 100 prosent av SPP Konsern, SPP Liv Fondförsäkring AB og SPP Fonder AB. SPP er en ledende svensk leverandør av livsforsikringer og tjenestepensjoner. SPP leverer både unit-linked produkter, tradisjonelle forsikringer og ytelsesbaserte pensjonsprodukter, så vel som konsulenttjenester som dekker tjenestepensjoner og forsikrings- og administrasjonsløsninger for kommuner og andre organisasjoner. Samlet vil Storebrand og SPP skape den ledende livsforsikrings- og pensjonstilbyderen i Norden. SPP har sitt hovedkontor i Stockholm.

Storebrand Livsforsikring AS eier 90 prosent i Benco Insurance Holding BV som igjen eier Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey og Euroben Life and Pension Ltd med hovedkontor i Dublin. Selskapene tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

Gjennom datterselskapene Aktuar Systemer AS og Storebrand Pensjonstjenester AS, tilbyr Storebrand leveranser innen aktuatertjenester, systemløsninger og alle typer tjenester knyttet til drift av pensjonskasser.

Storebrand Livsforsikring AS etablerte i 2005 filial i Sverige. Filialen forvalter pensjonsforsikringer og unit-linked avtaler i det svenske markedet etter norsk forsikringslov. Det foregår ikke lenger nysalg i filialen. Filialen ble i 2008 integrert med SPP.

Storebrand Finansiell Rådgivning AS ble etablert som et heleid datterselskap av Storebrand Livsforsikring AS for å tilfredsstille lovpålagte endringer innenfor finansiell rådgivning (MiFid regelverket) som trådte i kraft fra 1. november 2007.

Storebrand Eiendom Holding AS er holdingselskap for den norske eiendomsvirksomheten. Selskapet er 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS.

Storebrand Eiendom Indirekte AS investerer i utenlandske eiendomsfond. Selskapet er 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS.

Storebrand Eiendom AS forvalter eiendommer for Storebrand og SPP nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS. Storebrand Livsforsikring AS eier også 100 prosent av Storebrand Realinvesteringer AS. Det er ingen drift i dette selskapet.

Storebrand Livsforsikring AS eier 68 prosent av Foran Real Estate i Latvia samt 29 prosent gjennom SPP Livförsäkring AB. Selskapet investerer i skog i Latvia.

Storebrand Livsforsikring AS solgte i 2012 aksjene i Storebrand Baltic UAB i Litauen til Storebrand ASA til virkelig verdi og aksjene i Evoco UAB ble solgt til Storebrand Baltic UAB.

RESULTAT

Storebrand Livsforsikring AS er et heleid datterselskap av det børsnoterte selskapet Storebrand ASA. For informasjon om Storebrandkonsernets resultat per 31.12.2012 vises det til Storebrand Konserns årsrapport per 31.12.2012.

Det offisielle regnskapet til Storebrand Konsern er avlagt i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS), mens det offisielle konsernregnskapet til Storebrand Livsforsikring AS er satt opp i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper.

I tabellene nedenfor gjengis konsernregnskapsinformasjon i Storebrand Livsforsikring, basert på IFRS-prinsippene.

Presentasjon av Storebrand Livsforsikring og SPP vises eksklusive interne transaksjoner.

Resultatutvikling Storebrand Livsforsikring Konsern etter IFRS

NOK mill.	2012	2011
Storebrand Livsforsikring	652	481
Forsikring	316	223
SPP	803	291
Øvrig	-5	
Kapitalforvaltning	81	89
Resultat før amortisering	1 846	1 083
Amortisering immaterielle eiendeler	-357	-361
Resultat før skatt	1 489	722
Skatt	-372	-730
Resultat etter skatt	1 117	-8

Videre omtales resultatutviklingen i henholdsvis Storebrand Livsforsikring, SPP og Forsikring. Tall i parentes gjelder foregående år.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Forretningsområdet Storebrand Livsforsikring tilbyr et bredt spekter av produkter innenfor tjenestepensjon, privat pensjonssparing og livsforsikring til bedrifter, offentlige virksomheter og privatpersoner. Omfatter også BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

RESULTAT

Resultatutvikling Storebrand Livsforsikring

NOK mill.	2012	2011
Administrasjonsresultat	6	101
Risikoresultat	131	117
Finansresultat ¹⁾	-58	-226
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko	545	520
Øvrig	28	-32
Resultat før skatt	652	481

¹⁾ Avkastningsresultat og overskuddsdeling

Administrasjonsresultat

Det underliggende administrasjonsresultatet var godt i 2012, men trekkes ned av avsetninger gjennomført i 2. halvår i forbindelse med forventede fremtidige omstillinger i henhold til konsernets kostnadsprogram. Det er i tillegg kjøpt tilbake portefølje fra en ekstern distributør, til sammen utgjør avsetninger og transaksjon 110 millioner kroner i 2012. Inntektsutviklingen er god, særlig for innskuddspensjon som følge av porteføljevekst.

Risikoresultat

Uføresultat innenfor kollektiv pensjon er forbedret fra 2011, men fortsatt svakt. Årsaken er endrede antakelser om reaktivering (uføre som kommer tilbake til arbeidslivet) som medfører behov for økte erstatningsavsetninger. Lavere dødelighet enn lagt til grunn ved beregning av reserver for alderspensjon medfører negative langt liv resultater. Det er et generelt behov for oppreservering for å styrke avsetningene for økt forventet levealder innenfor kollektiv pensjon.

Finansresultat

Finansresultatet består av netto avkastning på selskapsporteføljen og selskapets andel av overskuddsdeling.

Selskapsporteføljen fikk et nettoresultat på minus 65 millioner kroner (minus 120 millioner) for 2012. Storebrand Livsforsikring er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Andelen ansvarlig lån er på om lag 28 prosent og rentekostnadene utgjør i størrelsesorden netto 120 millioner kroner i kvartalet med dagens rentenivå. Selskapsporteføljen på 8,7 milliarder kroner hadde en brutto avkastning på 5,4 prosent (5,1 prosent) for 2012. Avkastningen er positivt påvirket av reduserte kredittspreader.

Storebrand har avsluttet den pågående plan om oppreservering knyttet til forventet lavere dødelighet for individuelle pensjonsforsikringer. I henhold til plan er det gjort avsetninger på 172 millioner kroner i år og 642 millioner samlet for perioden 2010 til 2012. Oppreserveringen er gjennomført i henhold til plan og avsluttet 2012. Oppreserveringen for året 2012 er dekket av positivt avkastningsresultat.

Også innenfor kollektiv pensjonsforsikring er det behov for å styrke avsetningene for å møte forventet økt levealder. 3,2 milliarder kroner av kundenes avkastningsresultat er avsatt i 2012.

Gjennomsnittlig årlig rentegaranti for de ulike kundeporteføljene ligger i intervallet 3,1 prosent til 3,7 prosent. Garantnivåene for ny forretning er redusert som en følge av det lave rentenivået. Bokført avkastning i kundeporteføljene er tilstrekkelig til å dekke gjennomsnittlig rentegaranti. Bokført avkastning har også gitt et overskudd til kunder utover rentegaranti med 0,2 milliarder kroner.

Kapitalavkastning

Markedsavkastningen er preget av oppgang i aksjemarkeder både nasjonalt og internasjonalt. Korte renter både i Norge og internasjonalt har falt, mens lange renter har holdt seg relativt stabilt på lave nivåer.

Avkastning investeringsporteføljer med garanti

Markedsavkastning kollektivporteføljen

Portefølje	2012	2011
Totalt	6,2 %	3,4 %
Kollektiv ytelse	6,7 %	3,0 %
Fripoliser	5,7 %	3,8 %
Individual	6,0 %	3,2 %

Bokført avkastning kollektivporteføljen

Portefølje	2012	2011
Totalt	5,6 %	4,6 %
Kollektiv ytelse	5,8 %	4,8 %
Fripoliser	5,4 %	4,7 %
Individual	5,7 %	3,6 %

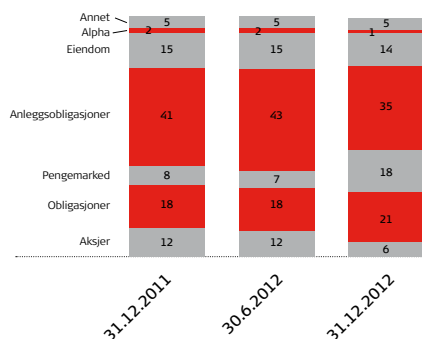
Avkastning investeringsporteføljer uten garanti

	2012	2011
Ekstra forsiktig pensjon	5,3 %	
Forsiktig pensjon	7,7 %	2,8 %
Balansert pensjon	11,6 %	-1,2 %
Offensiv pensjon	12,9 %	-5,3 %
Ekstra offensiv pensjon	13,4 %	

Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko

Det ble i 2012 inntektsført 545 millioner kroner i forhåndsprising for rentegaranti og fortjeneste på risiko for kollektiv ytelse, en oppgang på 25 millioner kroner fra fjoråret. Økningen skyldes både volumendringer og prisøkninger i porteføljen. På bakgrunn av det lave rentenivået ble det høsten 2012 vedtatt å øke prisene på rentegarantien og fortjeneste risiko for kollektiv ytelsespensjon fra 1. januar 2013 med om lag 20 prosent i privat sektor og 25 prosent i offentlig sektor.

AKTIVPROFIL KUNDEPORTEFØLJER MED RENTEGARANTI

Balanse

For kundeporteføljene med garanti er allokering til aksjer og anleggsobligasjoner redusert i løpet av 2012, og allokering til pengemarked er tilsvarende økt.

Selskapsporteføljens allokering til anleggsobligasjoner er noe redusert i løpet av 2012. Allokering til pengemarked er tilsvarende økt.

Forvaltningskapitalen økte i 2012 med 17 milliarder kroner og utgjorde 231 milliarder kroner ved utgangen av året. Økningen er drevet av positiv avkastning og netto tilflytting av kundemidler.

MARKED

Premieinntekter eksklusiv tilflytting av premiereserve

NOK mill.	2012	2011
Ytelsespensjon (fee basert)	9 104	9 147
Innskuddspensjon (Unit Linked basert)	4 436	3 812
Sum kollektiv pensjon	13 540	12 959
Fripoliser	79	116
Tradisjonell individuell kapital og pensjon	377	584
Unit Linked (retail)	1 419	929
Sum Individuell pensjon og sparing	1 875	1 629
BenCo	747	700
Sum Storebrand Livsforsikring	16 163	15 288

Premieinntektene reduseres gradvis for kollektiv ytelsespensjon som følge av overgang til innskuddspensjon. Det er god vekst i premieinntekter for innskuddsbaserte ordninger for bedrifter. Det er ikke lengre nyttegning for tradisjonell garantert kapital og pensjon. Det er en betydelig konvertering av deler av den garanterte bestanden til unit link eller bankprodukter, noe som medfører nedgang i premieinntektene sammenlignet med foregående år. Økningen i premieinntekter i 2012 for unit link skyldes godt salg av Garantikonto og økning i kapitalforsikring. En reduksjon i garantert sparing er i tråd med selskapets strategi.

Salg

Storebrand har gode salgsresultater i 2012. For bedriftsområdet ble 2012 et av tidenes beste. En rekke store anbud for både innskuddspensjon, personalforsikring og gruppelev er vunnet gjennom året. Bokført netto flytting til Storebrand ble på 525 millioner kroner (minus 4 690 millioner) i 2012. De bokførte tallene for hele året er påvirket av at tre kommuner i 2011 vedtok å flytte sine pensjonsordninger fra Storebrand med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2012.

Banklovkommisjonens forslag om overgangsregler legger opp til stor fleksibilitet for bedrifter som i dag har ytelsespensjon, og bedrifter som allerede har innskuddspensjon kan få muligheten til å spare vesentlig mer for sine ansatte enn i dag. De endelige avklaringene vil imidlertid ikke komme før Stortinget har vedtatt det nye lowverket. I tiden fremover skal Storebrand aktivt jobbe med å informere, forklare og gi råd til kundene om hvordan de best kan tilpasse seg de nye reglene. Storebrand arbeider med videreutvikling av produkt- og betjeningsløsninger som er tilpasset nye rammebetingelser og kundebehov.

Det er økende interesse for konsekvensene av pensjonsreformen, men det er fremdeles mange arbeidstakere som ikke vet at deres totale pensjon reduseres som følge av endringer i folketrygden. Storebrand satser målrettet på oppfølgingsprogram for ansatte hos våre bedriftskunder, med fokus på rådgivning om sparing til pensjon.

Aktivaallokeringen i garanterte individualprodukter er ikke lenger optimal for et større antall kunder. Dette skyldes lavt rentenivå og tilpasninger til Solvens II. Storebrand kontakter disse kundene og tilbyr å bytte til alternative investeringer med forventet høyere netto avkastning. Det ga i 2012 en netto nedgang i bestanden på 1,3 milliarder kroner.

Nytegning

For 2012 er samlet nytegnede premie (APE) på 834 millioner kroner mot 658 millioner kroner for foregående år.

- Garanterte produkter: 377 millioner kroner (325 millioner) i 2012.
- Fondsforsikring: 411 millioner kroner (299 millioner) i 2012.
- BenCo: 46 millioner kroner (34 millioner) i 2012.

SPP

Forretningsområdet SPP tilbyr pensjons- og forsikringsløsninger samt rådgivning til foretak i den konkurranseutsatte delen av tjenestepensjonsmarkedet. I tillegg tilbyr selskapet også privat pensjonssparing samt syke- og helseforsikringer.

RESULTAT

Resultatutvikling SPP

NOK mill.	2012	2011
Administrasjonsresultat	98	99
Risikoresultat	149	289
Finansresultat	395	-226
Øvrig	161	129
Resultat før amortisering	803	291
Amortisering immaterielle eiendeler	-356	-358
Resultat før skatt	447	-67

Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet ble 98 millioner kroner for 2012. Inntektene økte med 4 prosent sammenlignet med forrige år som følge av vekst i midler til forvaltning og dermed økte kapitalavgifter. Kostnadene økte med totalt 4 prosent for året og forklares for en stor del av høyere provisjonskostnader, avsetning for kostnadsprogrammet og flytting til nytt hovedkontor. Effektene av kostnadsprogrammet vil bli realisert i løpet av 2013 og 2014.

Risikoresultat

Risikoresultatet ble 149 millioner kroner i 2012. Risikoresultatet består i hovedsak av uføreresultat, gjensikring, dødsfallsresultat og opplevelsesresultat. Risikoresultatet preges av et godt uføreresultat. Årsaken er færre og mer kortvarige uføretilfeller. Resultatet er som forventet lavere enn foregående år som var positivt påvirket av en avsluttet reassuranskontrakt med en engangseffekt på 85 millioner kroner. Den nye reassuransavtalen som gjelder fra 1. januar 2012 begrenser SPPs eksponering mot syke- og dødsfallsrisiko på enkeltindivider.

Finansresultat

Finansresultatet har vært positivt i 2012 og ble på 395 millioner kroner. En positiv utvikling i aksje- og kredittmarkedet samt fallende rentenivå har bidratt til det finansielle resultatet. De aksjerelaterte investeringene har økt med 12 prosent og kredittobligasjonene har økt med 6 prosent. Avkastningen i de ulike kundeporteføljene er avhengig av utviklingen i finansmarkedene. Porteføljene har ulik eksponering mot eksempelvis aksje-, rente- og valutamarkedet for å tilpasse investeringsvalget til forpliktelsene. Avkastningen i porteføljene vil derfor være ulik. Samtlige kundeporteføljer har hatt en positiv avkastning, som har resultert i en overskuddsdeling på 288 millioner kroner i 2012 mot 105 millioner kroner i 2011.

Dersom eiendelene i defined benefit-porteføljen utgjør mer enn 107 prosent av forsikringsforpliktelsene per 3. kvartal kan selskapet ta ut en indekseringsavgift. Konsolideringen ved utgangen av 3. kvartal var 108,3 prosent. Dette gir grunnlag for en indekseringsavgift på 114 millioner kroner for året mot 2 millioner kroner året før.

For å redusere effekten på resultatet av fallende aksjemarkeder var det tidligere etablert en sikringsportefølje. Den ble utviklet i 4. kvartal 2012 og har kun påvirket resultatet marginalt. Latent kapitaltilskudd (LKT) har redusert det finansielle resultatet med minus 6 millioner kroner i 2012 og minus 748 millioner kroner i 2011. Latente kapitaltilskudd kan reverseres ved god porteføljeavkastning og/eller økte markedsrenter.

Finansavkastning

Portefølje	2012	2011
Defined Benefit (DB)	6,6 %	8,6 %
Defined Contribution (DC):		
- P250 ¹⁾	9,1 %	3,3 %
- P300 ¹⁾	6,8 %	7,6 %
- P520 ¹⁾	6,4 %	12,5 %
AP (Avgangspensjon)	3,7 %	2,8 %

¹⁾ Høyeste rentegaranti i porteføljene P250, P300 og P520 er henholdsvis 2,5 prosent, 4 prosent og 5,2 prosent.

Øvrig resultat

Resultatet består i hovedsak av avkastningen på selskapsporteføljen som i sin helhet er plassert i korte rentebærende verdipapirer. Resultatet har utviklet seg positivt i 2012.

BALANSE

SPP tilpasser aksjeeksponeringen etter utviklingen i markedet og risikobærende evne i porteføljene med såkalt dynamisk risikostyring. SPP har fortsatt med å tilpasse investeringsrisikoen i garantert forsikring til fremtidig internasjonalt soliditetsregelverk. Derfor er aksjeandelen i alle porteføljer redusert i 2012.

Bufferkapitalen (villkorad återbäring) har økt med 1,4 milliarder kroner og var ved utgangen av året på 8,6 milliarder kroner (7,4 milliarder). Økningen skyldes først og fremst stigende aksjemarkeder.

Den totale forvaltningskapitalen utgjorde 115 milliarder kroner ved utgangen av 2012, som tilsvarer en økning på 4 milliarder kroner i løpet av året. Økningen skyldes blant annet stigende aksjemarkeder. Innenfor fondsforsikring var forvaltningskapitalen ved utgangen av året 36 milliarder kroner (32 milliarder).

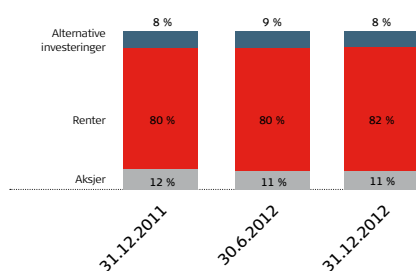
MARKED

Vridningen fra tradisjonell forsikring til fondsforsikring fortsatte i 2012. Tradisjonell forsikring er fortsatt bra for en del kundegrupper, men kundene må selv - eller i samråd med SPP - velge hvordan de ønsker å spare ut fra sitt eget syn på risiko og muligheter på lang sikt. SPPs oppgave er å ta vare på kundene på best mulig måte.

Premieinntekter

Netto premieinntekter (premieinntekter minus forsikringsutbetalinger og flytting) var positivt innenfor Unit Link, og utgjorde 2 698 millioner kroner for Unit Link. Det er en økning fra året før. For garanterte produkter var netto premieinntekter minus 2 821 millioner kroner.

AKTIVAPROFIL

Premieinntekter eksklusiv tilflytting av premiereserve

NOK mill.	2012	2011
Garanterte produkter	2 422	2 632
Unit Linked	3 699	3 633
Totalt	6 122	6 265

Netto premieinntekter (premieinntekter minus forsikringsutbetalinger og flytting) var positivt innenfor Unit Linked, og utgjorde 2 698 millioner kroner for Unit Link. Det er en økning fra året før. For garanterte produkter var netto premieinntekter minus 2 821 millioner kroner.

Nytegning

Nysalg målt i nytegnede premie (APE) ble 977 millioner kroner i 2012 mot 1 034 millioner kroner i 2011, 5 prosent reduksjon. For egen salgsstyrke fortsetter imidlertid den positive trenden. Salget økte med 9 prosent sammenlignet med 2011. Det har i løpet av året vært fokus på økt produktivitet blant selgerne, noe som har gitt en positiv effekt på salget. Arbeidsstyrken har vært relativt uendret. Utviklingen av fondskonseptet har vært positivt og godt mottatt av kundene. Kundene har i økende grad valgt fondsforsikring, som har gitt en salgsøkning for egen salgsstyrke på 16 prosent. Salg gjennom meglere er redusert. I meglermarkedet ser vi en dreining mot tradisjonell forvaltning og såkalt depotforsikring. Det svakere resultatet for valgcentralene skyldes for en stor del at det er få som tar aktive valg. For Fondsforsikring er andelen uendret fra i fjor og utgjør 67 prosent av den totale nytegningen i 2012.

- Garanterte produkter: 313 millioner kroner (323 millioner)
- Unit Linked: 650 millioner kroner (695 millioner)
- Øvrig: 14 millioner kroner (16 millioner)

FORSIKRING

Forretningsområdet tilbyr personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet, og personalforsikring i bedriftsmarkedet i Norge.

Resultatutvikling

NOK mill.	2012	2011
Premieinntekter for egen regning	1 234	1 149
Erstatningskostnader for egen regning	-812	-833
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-215	-193
Forsikringsresultat	207	124
Finansinntekter	109	99
Resultat før skatt	316	223

	2012	2011
Skadeprosent	66 %	72 %
Kostnadsprosent	17 %	17 %
Combined ratio	83 %	89 %

Nytegning

Risikoprodukter: 193 millioner kroner (99 millioner) i 2012.

AVSTEMMING TABELLER MOT RESULTATOPPSTILLING

Tabellen nedenfor viser avstemming mellom resultattabellene i rapporten ovenfor som viser Storebrand Livsforsikring Konsern etter internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og resultat etter årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper. Det offisielle konsernregnskapet til Storebrand Livsforsikring er basert på årsregnskapsforskriften for forsikringselskaper.

NOK mill.	2012	2011
Resultat før skatt	1 489	722
Endring sikkerhetsavsetning skadeforsikring	-23	30
Resultat Storebrand Livsforsikring Konsern før skatt	1 466	751

RISIKO OG KAPITALFORHOLD

Den største risikoen for konsernet er knyttet til livvirksomhetene. Kombinasjonen av lav rente og garanterte forpliktelser samt økende levealder representerer en risiko for inntjening og kapitalisering av livvirksomhetene fremover. For bankvirksomheten er kreditt risiko og likviditetsrisiko de vesentligste risikofaktorene. For forsikringsvirksomheten er forsikringsrisiko viktigst og for kapitalforvaltning er risikoen hovedsakelig knyttet til utviklingen i finansmarkedene samt operasjonelle feil.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er et kjerneområde i konsernets virksomhet. Grunnlaget for risikostyring legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand.

Både Storebrand Livsforsikring og SPP benytter seg av dynamisk risikostyring i den løpende forvaltningen. Metodeverket skal sikre at selskapene opprettholder en god risikobærende evne gjennom fortløpende å tilpasse aktivaallokeringen og den finansielle risikoen til selskapets soliditet og risikokapital. Effekten av markedsnedgang dempes, samtidig som kunder og eiere kan ta del i markedsoppganger.

Operasjonell risiko refererer til risiko for direkte eller indirekte tap som følge av mangelfulle eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko søkes redusert gjennom tydelige rutiner, klare ansvarsbeskrivelser og dokumenterte fullmakter. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter. De største operasjonelle risikoene er tilknyttet regulatoriske endringer, store IT-prosjekter og medfølgende risiko for drifts- og forretningsmessige konsekvenser. Det gjennomføres årlig en risikovurdering i konsernledelsen som resulterer i en risikooversikt med forbedringstiltak. Risikovurderingen presenteres for og behandles av styrene i de enkelte selskaper og i konsernstyret.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Det er knyttet avkastningsgarantier til en vesentlig del av spareproduktene i den norske livsforsikringsvirksomheten. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til evnen til å innfri denne garantien til kundene, som for majoriteten av produktene gjelder også innenfor ett år. Risikostyringen i virksomheten er derfor innrettet mot å redusere sannsynligheten for at avkastningen hvert enkelt år faller under denne årlige avkastningsgarantien for de ulike produktgruppene.

For garantert forretning er høyt rentenivå over tid å foretrekke fremfor lave renter. De fallende rentene gjennom 2011 og 2012 medførte derfor, alt annet like, høyere risiko for selskapet.

Sammensetningen av de finansielle eiendelene følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivatinstrumenter og krav til likviditet i aktivaporteføljen. Ved hjelp av dynamisk risikostyring er målet å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer selskapet å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd.

Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver og tilleggsavsetninger. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. Den gjennomsnittlige rentegarantien vil synke gradvis i årene fremover og fra og med 2012 skjer all ny opptjening med 2,5 prosent grunnlagsrente.

Selskapskapitalen, som består av egenkapital og ansvarlig lån, er investert med lav markedsrisiko, i hovedsak rentebærende plasseringer med god kredittkvalitet og kort durasjon.

For avtaler innenfor innskuddspensjon og Unit-Linked er det individuelt investeringsvalg, hvor individet selv tar risikoen for verdifall, men får til gjengjeld hele oppsiden i stigende markeder. Storebrand har gjort tilgjengelig en ny standard løsning som tilpasser aksjeandelen automatisk til individets alder og tidshorisont. Dermed utnyttes mulighetene innenfor investeringsvalg bedre og kunden får et fornuftig avkastningspotensiale og risikonivå avhengig av sin alder. Utover tilrettelagte standardløsninger har individene full frihet til å velge alternative løsninger hvor de selv avgjør investeringsrisikoen.

Eksponeringen mot økt levealder og uførhet er knyttet til forsikringenes livsvarige ytelser. Tariffene bygger på statistisk erfaringsmateriale. Selskapet har strategier for gjennomføring av fremtidige behov for reservestykning og å redusere eiers risiko for endringer i bestanden til et lavest mulig nivå.

Livsforsikringsbransjen har i samarbeid med Finanstilsynet i Norge arbeidet med nye dødelighetstabeller, som tar høyde for økt levealder. Storebrand vil på bakgrunn av dette foreta en vesentlig styrking av reservene de nærmeste årene. Grunnet god avkastning i 2012, er det satt av i alt 3,2 milliarder kroner i 2012. Storebrand har i perioden 2011 til 2012 samlet avsatt 4,3 milliarder kroner for fremtidig reservering til langt liv. Det pågår en prosess med myndighetene for å sikre at det blir gitt en tilstrekkelig lang periode for oppreservering.

Selskapets samlede risikobilde overvåkes løpende, blant annet gjennom Finanstilsynets Risikobaserte Tilsyn (RBT) og gjennom egenutviklede risikomål. De egenutviklede risikomålene følges opp daglig.

2012 har gitt god kundeavkastning som følge av sterke aksjemarkeder og god obligasjonsavkastning. Sistnevnte skyldes fallende renter og reduserte kredittpåslag. Oppnådd avkastning utover den garanterte har i hovedsak blitt brukt til å reservere for økende levealder. Lav rente er derimot negativt for muligheten til å oppfylle den nominelle rentegarantien i kommende år. Dette vil bli ytterligere synliggjort når Solvens II innføres.

SOLIDITET

NOK mill.	2008	2009	2010	2011	2012
Egenkapital	15 247	14 004	15 069	15 031	15 385
Ansvarlig lånekapital	9 833	6 637	6 642	6 630	6 468
Risikoutjevningfond	153	225	287	469	640
Kursreguleringsfond		31	1 971		1 027
Tilleggsavsetning (TA)	3 437	4 646	5 439	5 442	5 746
Villkorad återbäring (VÅ)	7 499	8 689	11 503	10 038	11 264
Oververdi obligasjoner til amortisert kost	-313	140	732	1 757	5 225
Opptjent resultat		952	1 067	742	1 105
Sum	35 856	35 324	42 710	40 109	46 860

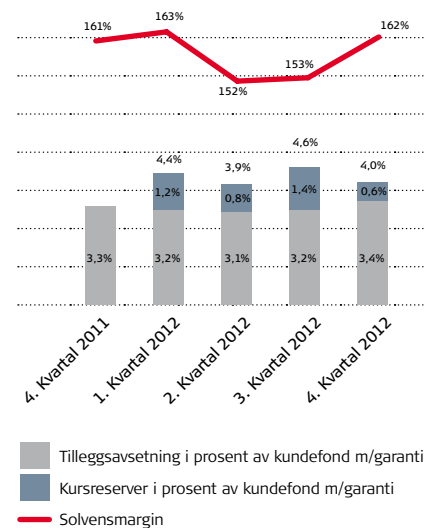
Kursreguleringsfondet er økt med 1,0 milliarder kroner og utgjør 1,0 milliarder kroner ved utgangen av året. Tilleggsavsetningene utgjorde 5,7 milliarder kroner ved utgangen av året, en økning på 0,3 milliarder kroner som i hovedsak skyldes tilført tilleggsavsetninger ved disponering av årets resultat. Oververdi på anleggsobligasjoner som vurderes til amortisert kost er økt med 3,5 milliarder kroner som følge av rentefall og utgjør 5,2 milliarder kroner ved utgangen av året. Oververdi på anleggsobligasjoner er ikke bokført i regnskapet.

Soliditetskapitalen utgjorde 46,9 milliarder kroner ved utgangen av året, en økning på 6,8 milliarder kroner i år som følge av blant annet økte kundebuffere.

Solvensmarginen for Storebrand Livsforsikring konsern er økt med 1 prosentpoeng og utgjorde 162 prosent per utgangen året. Solvensmarginen er i kvartalet påvirket av positiv endring i diskonteringsrenten som anvendes for solvensformål for de svenske forsikringsforpliktelsene. Kapitaldekningen for Storebrand Livsforsikring konsern er redusert med 1,6 prosentpoeng og ble på 12,2 prosent ved utgangen av året. Solvensmargin og kapitaldekning er positivt påvirket av kapitalforhøyelse fra Storebrand ASA med 550 millioner kroner i juli. Storebrand endret fra 2. kvartal 2012 metode for beregning av solvensmargin knyttet til den svenske virksomheten, ved at de verdivurderingsprinsipper som legges til grunn i soliditetsberegninger på nasjonalt nivå nå er benyttet. Svenske soliditetsberegninger knyttet til forsikringsforpliktelser diskonteres med en sammensetning av statsrente og bostadsrente, mens de innregnede regnskapsmessige forsikringsforpliktelsene diskonteres med utgangspunkt i en swap-rente. Ulike renteendringer kan medføre volatilitet i solvensmarginen.

SPP

SPP har samme typer risikofaktorer som Storebrand Livsforsikring. Forskjeller i produktutforming, regulatorisk rammeverk og aktivaallokering gir likevel et noe annerledes risikobilde. SPPs ytelsesbaserte produkter har inflasjonsjustering. Dermed har selskapet inflasjonsrisiko på deler av bestanden. Renterisiko reflekteres i forpliktelsene ved at de ihht. svenske regler markedsverdivurderes både i finansregnskapet og for beregning av solvenskapital. Investeringsporteføljen tilpasses løpende rentefølsomheten til forsikringsforpliktelsene i finansregnskapet. Ulik beregningsmetodikk gjør at rentefølsomheten er større i beregningen av SPPs solvenskapital enn i finansregnskapet.

Kundeavkastningen var god i 2012. Det største positive bidraget til kundeavkastningen kom fra obligasjonsporteføljene, spesielt porteføljene med lav kredittrisiko, etter det kraftige fallet i lange svenske renter.

Dersom verdien av eiendelene er lavere enn verdien av forpliktelsen for kunder, som følge av avkastning lavere enn utstedte avkastningsgarantier, vil det oppstå såkalte latente kapitaltilskudd (LKT), som avsettes som en forpliktelse i regnskapet. Latente kapitaltilskudd kan reverseres ved god porteføljeavkastning og/eller økte markedsrenter.

Det er gjennomført en endring av konsernstrukturen i SPP som har medført at SPP Liv Fondforsikring AB ikke lenger er et datterselskap, men et søsterselskap av SPP Livforsikring AB. Solvensmarginen i SPP Livforsikring AB var 222 prosent og 221 prosent i SPP Liv Fondforsikring AB ved utgangen av året, mot henholdsvis 169 og 188 prosent i 2011. I solvensberegningen i Sverige diskonteres forsikringsforpliktelsene med en markedsrente.

I løpet av året falt rentene i Sverige. SPP har i løpet av året endret prinsipp for rentekurve fra å benytte rentekurve frem til 10 år til å benytte rentekurve ut til 30 år. Siden 30-årsrenten ligger over 10-årsrenten har dette ført til at verdien av forsikringsforpliktelsene i solvensberegningen falt og solvenskapitalen økt.

KAPITALFORHOLD

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten, hvor vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål i forhold til regulatoriske og ratingselskapenes krav. Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning i livvirksomheten på over 150 prosent. Storebrand Livforsikring AS har videre en målsetting om en rating på A-nivå. Storebrand Livforsikring AS hadde ved årsskiftet en rating på A3 og A- fra henholdsvis Moody's og Standard & Poor's, ingen endring fra 2011.

REGULATORISKE FORHOLD

I Norge er livsforsikringsselskapene underlagt to regulatoriske kapitalkrav – ett som følger aktivasisiden (Basel) og ett som følger passivasisiden (Solvens I). Livselskapene i Norge følger fra 2008 ny forskrift for kapitaldekningskravet som er tilpasset kapitaldekningsreglene for banker gjennom Basel II. Basel-regelverket i kombinasjon med Solvens I forventes å gjelde for livselskapene frem til innføring av et felles europeisk kapitaldekningsregelverk for forsikringsselskaper, Solvens II.

BÆREKRAFT

Storebrand-konsernet har arbeidet systematisk og målrettet med bærekraft i nærmere 20 år. Bærekraftige produkter og relasjoner er et av Storebrands kundeløfter og en integrert del av konsernets merkevarer. I løpet av 2012 har Storebrand gjennomført flere aktiviteter for å styrke arbeidet med bærekraft og å sikre bærekraft som en differensierende faktor som bringer oss nærmere visjonen "Våre kunder anbefaler oss".

GRUNNPRINSIPPER

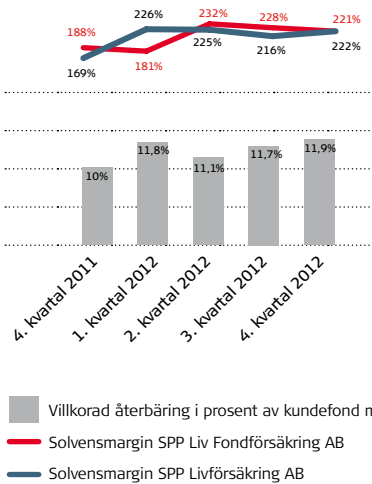
Storebrand har signert UN Global Compact, FNs prinsipper for ansvarlige selskaper. PRI, Principles for Responsible Investments, er en sentral i arbeidet med bærekraftige investeringer. I 2012 signerte vi PSI, Principles for Sustainable Insurance, som vil benyttes i videreutviklingen av arbeidet med bærekraftig forsikring.

BÆREKRAFTIGE INVESTERINGER

Alle forvaltede midler i Storebrand-konsernet følger Storebrands minimumsstandard. Det investeres ikke i selskaper som bryter FN-konvensjoner eller driver med annen ikke-bærekraftig virksomhet. Aktivt eierskap utøves for å påvirke selskaper i bærekraftig retning og for å ta tak i utfordringer relatert til globale ESG-trender (Environmental, Social og Governance).

I løpet av 2012 har analyseavdelingen for bærekraftige investeringer etablert en ny og unik bærekraftsrating. Alle selskapene i Morgan Stanleys Verdensindeks får utarbeidet en bærekraftscore. Ratingen er basert på tre hovedfaktorer: finansiell soliditet, dagens bærekraftspraksis, samt fremtidig posisjonering ut fra globale utfordringer som ressursknapphet og endret forbruksmønster. Alle kapitalforvalterne har tilgang til denne bærekraftsratingen. Slik integreres ESG-parametrene i samtlige investeringsbeslutninger i konsernet.

Soliditet

LIVPORTEFØLJENE RAPPORTERER BÆREKRAFTSRATING

Med bakgrunn i den nye bærekraftsratingen har samtlige av konsernets livporteføljer vurdert etter bærekraftskriterier. Ambisjonen er at livporteføljene skal øke andelen investeringer i de mest bærekraftige selskapene. I år er det for første gang satt et mål på andel av balansen som skal investeres i selskaper som Storebrand anser å være blant de mest bærekraftige i sine respektive bransjer.

NYTT SMART SPYDSPISSPRODUKT

Storebrand lanserte Trippel Smart i Norge og Sverige i oktober 2012. Fondet er et globalt aksjefond som investerer i 100 av de mest bærekraftige selskapene over hele verden - og i alle sektorer.

BÆREKRAFTIG DRIFT I VERDENSKLASSE

Konsernet stiller krav om bærekraft i alle interne prosesser og beslutninger. Innkjøpsavdelingen har krav om bærekraft som én av tre avgjørende parametere. HR har etikk, talentutvikling og medarbeidertilfredshet høyt på agendaen. Produktutvikling integrerer bærekraft i sitt arbeid. Dette medvirker til at Storebrand er kåret til Global 100 som "the most sustainable finance service company in the world" av Davos World Economic Forum (januar 2013). Storebrand er for 14. året på rad kvalifisert til Dow Jones Sustainability Index, som en av de ti prosent mest bærekraftige bedriftene i verden i vår bransje. Storebrand er også kvalifisert til FTSE4Good og ble nominert til Sustainable Asset Manager of the year, en utmerkelse som deles ut av IFC og Financial Times. Storebrand rapporterer status på klimaarbeidet til Carbon Disclosure Project og har de siste tre årene vært miljøsertifisert via Miljøfyrtårn.

EN AV GRUNNLEGERNE AV FNS PRINSIPPER FOR BÆREKRAFTIG FORSIKRING (PSI)

På FNs konferanse om bærekraftig utvikling sommeren 2012 var Storebrand med og lanserte et nytt initiativ i forsikringsbransjen. Sammen med 30 andre forsikringsselskaper og bransjeorganisasjoner signerte Storebrand UNEP FIs Principles for Sustainable Insurance - prinsipper for bærekraftig forsikring. Storebrand har siden 2006 vært delaktig i arbeidet med å utvikle prinsippene og håper disse får like stort gjennomslag i forsikringsbransjen som forgjengeren PRI (Principles for Responsible Investments) har fått i finanssektoren. I løpet av 2013-2014 intensiveres arbeidet med å implementere prinsippene i den daglige driften, samt definere hva bærekraftig forsikring er for Storebrand og våre kunder.

MILJØ

Storebrand arbeider målrettet for å redusere forretningsdriftens belastning på miljøet, både gjennom egen drift, investeringer, innkjøp og eiendomsforvaltning. Vår største påvirkning på miljøet kan vi få til gjennom bærekraftige investeringer.

Vi arbeider kontinuerlig for å redusere energiforbruket i alle egenforvaltede eiendommer. Konsernet arbeider med miljømerking av eiendommer. Ved utgangen av 2012 var 62 prosent av de eiendommene Storebrand drifter og forvalter sertifisert som Miljøfyrtårn. Alle er energimerket.

Konsernet har avskaffet firmabiler, og elbiler og sykler er tilgjengelig for utlån. Miljø veier tungt i alle våre innkjøp. Storebrand ble i 2012 nominert til årets innkjøper av nettverket Svanen.

Storebrand jobber målrettet med å redusere CO₂-utslippene, blant annet ved å holde flyreiser på et forsvarlig nivå og gjennom bruk av videokonferanser. For å kompensere CO₂-utslipp kjøper Storebrand FN-sertifiserte klimakvoter (CER, certified emissions reductions) som dekker utslipp fra flyreiser.

PERSONAL OG ORGANISASJON

Storebrand Livsforsikring AS er et heleid datterselskap av Storebrand ASA. Ved utgangen av året var det 1 667 ansatte i livkonsernet, mot 1 717 ved årets begynnelse. Gjennomsnittsalderen i Storebrandkonsernet er 44 år og gjennomsnittlig ansiennitet er 9 år.

LIKESTILLING/MANGFOLD

Storebrand arbeider målrettet for å beholde og styrke utviklingen av kvinnelige talenter. Våren 2012 startet et program med mål om flere kvinner i ledende posisjoner i konsernet. For å sikre et bredere tilbud til alle ledertalenter utvides programmet til å inkludere menn i 2013. Dette kompenserer for noen av effektene som følger av at konsernet grunnnet kostnadsreduksjoner har besluttet å avslutte traineeprogrammet.

Konsernet deltar i flere eksterne talentprogrammer for kvinner i Norge og Sverige. SPP er med i "Battle of the Numbers", der hensikten er å få flere kvinner til ledende posisjoner. I 2013 vil Storebrand delta også i Norge. SPP er også med i "Ruter Dam", et lederutviklings- og mentorprogram med mål å få flere kvinnelige ledere på høyt nivå i store selskaper.

Storebrand legger forholdene til rette for at alle medarbeidere uavhengig av kulturell bakgrunn skal trives. Det samme gjelder funksjonshemmede, som gis ansettelse og tilgang til arbeidsplassen på lik linje med øvrige medarbeidere. Storebrand har et aldersmessig mangfold blant sine ansatte. Alder er ikke et avgjørende kriterium verken ved ansettelsesprosessene eller senere i arbeidsforholdet.

For å kunne sammenligne lønn mellom kvinner og menn utarbeides det lønnsstatistikker for definerte nivåer og stillingsgrupper.

43 prosent av styremedlemmene i Storebrand Livsforsikring er kvinner, og kvinneandelen i konsernledelsen er 22 prosent. Ved utgangen av året var det 43 prosent kvinner med lederansvar i konsernet.

I 2012 var 12 medarbeidere over pensjonistalderen på 65 år i arbeid, mot 15 i 2011. 25 personer over 45 år ble ansatt.

I juli 2012 ble det annonsert et kostnadsprogram på 400 millioner kroner, hovedsakelig for å tilpasse konsernets kostnadsbase til det kommende Solvens II-regelverket. Tiltakene innebærer en nedbemanning av om lag 300 årsverk i konsernet frem til 2014. Storebrand har gode rutiner for nedbemanning og omstillingsprosesser, som blant annet omfatter formelle drøftelsesmøter mellom ledelsen og Tillitsutvalget (TU).

SYKEFRAVÆR

For året har arbeidsglede økt noe på medarbeidertilfredshetsindeksen for konsernet. Arbeidsglede er satt sammen av tilfredshet og motivasjon, som igjen er satt sammen av syv innsatsområder.

Miljøundersøkelsen viser at utviklingen i helse- og trivselsparametere er stabilt i 2012. Et fast tema i konsernets arbeidsmiljøutvalg er gjennomgang av målinger av lys, luft og lyd, og forbedringer på området pågår fortløpende.

Sykefravær har gjennom mange år vært stabilt. Sykefraværet i Storebrand Livsforsikring var i 2012 på 4,1 prosent mot 4,7 prosent i 2011 og 4,9 prosent i 2010. SPP hadde et sykefravær på 1,9 prosent og Storebrand Baltic 2,2 prosent. Storebrand har vært en inkluderende arbeidslivsbedrift i ti år og konsernets ledere har gjennom årene opparbeidet gode rutiner knyttet til oppfølging av ansatte ved sykdom. I tillegg er samarbeidet med NAVs arbeidslivssenter godt. Storebrands helseklinikk i Norge hadde ca. 6100 behandlinger i 2012 gjennomført av kiropraktor, fysioterapeut og massør, med et snitt på 6 behandlinger per ansatt. Helseklinikken med sitt lavterskeltilbud har bidratt positivt til det lave sykefraværet.

Ansatte på hovedkontoret kan trene i spinningrom, styrkerom og idrettshall. Mer enn 60 prosent av de ansatte i Norge er medlemmer av Storebrand Sport. I Sverige er alle ansatte medlem av SPP Fritid.

Det har ikke vært meldt om personskader, materielle skader eller ulykker i Storebrand-konsernet i 2012.

KOMPETANSE

For at de ansatte til enhver tid skal prestere på sitt beste oppmuntrer Storebrand til læring i hverdagen. Alle ansatte har enkel tilgang til formelle kurs, både e-læring og i klasserom. Vel så viktig er det å legge til rette for at alle ansatte lærer mest mulig hver eneste arbeidsdag. Vi har i 2012 blitt mer bevisste på hvordan jobben kan bli en effektiv læringsarena. Dette arbeidet vil fortsette i 2013.

Som et ledd i å nå visjonen "Våre kunder anbefaler oss", har det vært viktig forbedre kunderelasjonen ytterligere. Trening i kundekommunikasjon og salg er intensivert. Storebrand har benyttet interne ressurser til dette kompetanseløftet. Det er iverksatt kommunikasjonstiltak både mot våre privatkunder og ikke minst våre bedriftskunder. Både ledere og medarbeidere involvert. Dette arbeidet vil øke i omfang i 2013.

Storebrand arbeider kontinuerlig med å styrke personlig og faglig utvikling i konsernet og vektlegger medarbeidersamtalen som en viktig del av dette. Alle medarbeidere gjennomfører to obligatoriske medarbeidersamtaler i året med oppfølging og dokumentasjon av prestasjoner, samarbeid og etterlevelse av verdier.

ETIKK OG TILLIT

Storebrand lever av tillit. Selskapet stiller krav om at konsernets medarbeidere skal ha en høy etisk standard. Konsernet har et felles regelverk som er tilgjengelig på intranett. Her finner medarbeiderne regler for personlig adferd, forretningsmessig praksis og varsling. Selskapet har rutiner for både intern og ekstern varsling.

Ansatte har tatt og tar selskapets e-læringskurs i etikk. Selskapets autoriserte finansielle rådgivere må i tillegg gjennomgå opplæring i etikk gjennom finansnæringens eget hefte "Mot og tillit".

EIERSTYRING OG SELSKAPSEDELSE

Storebrand Livsforsikrings systemer for internkontroll og risikostyring tilknyttet regnskapsprosessen følger Storebrandkonsernets retningslinjer. Ledelsen og styret i Storebrandkonsernet vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse. Prinsipper ble etablert i 1998. Storebrand avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012 en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse. For en nærmere redegjørelse for Storebrand Livsforsikrings eierstyring og selskapsledelse og redegjørelse om foretaksstyring, vises det til egen artikkel i årsrapporten til Storebrand Konsernet.

Storebrand Livsforsikring har vedtektsført at selskapet skal ha samme valgkomité som Storebrand ASA og følger således Storebrandkonsernets prosesser for oppnevning og utskiftning av styremedlemmer.

Storebrand Livsforsikring har ingen vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.

I 2012 ble det holdt 9 styremøter hvorav en var strategisamling. Styrets arbeidsform reguleres i egen styreinstruks. Styret i Storebrand ASA har to rådgivende underutvalg som er felles for Storebrandkonsernet: kompensasjonsutvalget og revisjonsutvalget. Godtgjørelsesutvalget for konsernet som ble opprett i forbindelse med ikrafttredelse av godtgjørelsesforskriften i 2011, ble i september 2012 besluttet slått sammen med kompensasjonsutvalget til et felles kompensasjonsutvalg. Det ble samtidig besluttet at kompensasjonsutvalget skal ivareta funksjonen som Ersättingsutskott i henhold til relevante forskrifter for den svenske delen av virksomheten.

ENDRING I STYRET OG LEDELSEN

Odd Arild Grefstad har erstattet Idar Kreutzer som styrets leder og Jan Otto Risebrobakken har overtatt etter Egil Thompson som styremedlem i 2012. Styret takker de fratrådte medlemmene for verdifull innsats for selskapet.

Geir Holmgren har erstattet Odd Arild Grefstad som ny administrerende direktør i selskapet.

EFFEKTIVISERING

Storebrandkonsernet har i 2012 opprettet et kostnadsprogram for å redusere konsernets årlige kostnader med omlag 400 millioner kroner innen 2014. Programmet er viktig for å styrke konsernets konkurransekraft samt er en del av selskapets tilpasning til Solvens II.

Kostnadsprogrammet har god fremdrift på gjennomføringen av tiltak og uttak av effekter. De viktigste tiltakene som ble gjennomført i 2012 var reduksjon i bemanning og i bruk av konsulenter, igangsatte offshoringsprosesser for flytting av oppgaver til Storebrand Baltic, nedleggelse av aksjehandel på nett og hedgefondsatsningen, samt effektivisering av dokumenthåndtering i konsernet.

Realiserte effekter per utgangen av 2012 er 68 millioner målt på årsbasis for Storebrand konsernet. I 2013 kommer en stor del av tiltakene til å omfatte overføring av arbeidsprosesser til Baltic, organisasjonstilpasninger, avviklingsprosess for offentlig sektor forsikret løsning, forenkling og effektivisering av konsernets virksomhet, samt reforhandling av større avtaler.

VEKST

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Veksten i markedet for pensjonssparing med tilhørende langsiktige forsikringsdekninger knyttet til uførhet eller død, er generelt drevet av makroøkonomisk utvikling, herunder sysselsetting, lønnsvekst og finansmarkedsutviklingen. Tjenestepensjonsordningene er direkte knyttet opp i mot sysselsetting og lønnsnivå, og det vil derfor normalt være en god underliggende vekst i pensjonsordningene.

Det norske markedet for tjenestepensjoner står overfor betydelig dynamikk som er beskrevet i avsnittet "Nye tjenestepensjonsordninger" under fremtidsutsikter. Den generelle trenden er overgang fra ytelsesbaserte pensjonsordninger til innskuddsordninger, men samtidig vil det åpnes opp for vesentlig høyere innskuddsnivåer (i prosent av lønn) enn dagens regelverk tilsier. Hvilke valg bedriftene og deres ansatte tar vil påvirke forretningsvolumet innen tjenestepensjon fremover.

Dynamikken i det norske tjenestepensjonsmarkedet samt at befolkningen tar inn over seg de konsekvenser som ny folketrygd medfører, betyr at pensjonssparing på den enkeltes hånd trolig vil bli stadig mer aktuelt. Storebrand innretter virksomheten for å gi gode råd og tilby pensjonssparing og egnede forsikringsdekninger til det enkelte medlem i tjenestepensjonsordningene.

Storebrand Livsforsikring har besluttet å trekke seg ut av markedet for forsikringsbasert ytelsesbaserte tjenestepensjoner i offentlig sektor. Pr. utgangen av 2012 hadde selskapet 24 milliarder kroner i midler til forvaltning i dette produktet. Selv om satsingen mot pensjonskasser for offentlig sektor videreføres og styrkes, er det ikke forventet at dette vil kompensere for produktavviklingen.

SPP

I det svenske livsforsikringsmarkedet dominerer i hovedtrekk de samme grunnleggende forutsetninger som for det norske markedet. Veksten i tjenestepensjonsmarkedet er knyttet til den makroøkonomiske utviklingen og utviklingen i det svenske arbeidsmarkedet.

En overgang fra ytelsesbasert pensjon til innskuddsbasert pensjon har også skjedd i det kollektivt avtalte tjenestepensjonssystemet de senere årene, noe som medfører økt vekst på den konkurranseutsatte delen av tjenestepensjonsmarkedet i Sverige. Et lovforslag om flytterett av pensjonsmidlene forventes å få stor innvirkning på konkurransen i livsforsikringsmarkedet dersom det innføres.

En endret befolkningsstruktur stiller stadig høyere krav til at individene selv tar et større ansvar for sin fremtidige pensjon, noe som innebærer vekstmuligheter i det svenske markedet for privat sparing.

ANVENDELSE AV ÅRETS RESULTAT

Styret bekrefter at regnskapet er avgitt under forutsetning om fortsatt drift.

Resultatet på 1 357 millioner kroner foreslås disponert:

Annen egenkapital	1 186 millioner kroner
Risikoutjevningfond	171 millioner kroner

Lysaker, 12. februar 2013
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storredvann

Else-Lill Grønli

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jøn Otto Risebrokken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Resultatregnskap

1. januar - 31. desember

Storebrand Livsforsikring Konsern			Storebrand Livsforsikring AS		
2011	2012	NOK mill.	Note	2012	2011
TEKNISK REGNSKAP FOR LIVSFORSIKRING					
22 799	23 740	Forfalte premier, brutto		16 762	15 801
-317	-76	Avgitte gjensikringspremier		-35	-68
2 637	3 615	Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	16	3 138	2 317
25 120	27 279	Premieinntekter for egen regning	13, 14	19 865	18 050
72	48	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak herav inntekter fra eiendomsselskaper	28	610	1 784
8 248	9 424	Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	17	6 382	5 213
1 190	1 266	Netto driftsinntekt fra eiendom	18		
414	-210	Verdiendringer på investeringer	17	1 345	-2 181
2 314	5 344	Realisert gevinst og tap på investeringer	17	1 854	662
12 238	15 871	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	13	10 191	5 478
		Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak herav inntekter fra eiendomsselskaper	28	54	133
1 427	1 832	Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	17	933	655
87	105	Netto driftsinntekt fra eiendom	18		
-4 948	2 820	Verdiendringer på investeringer	17	875	-1 638
452	621	Realisert gevinst og tap på investeringer	17	634	459
-2 982	5 378	Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	13	2 496	-390
995	1 157	Andre forsikringsrelaterte inntekter	13	177	162
-16 574	-17 931	Utbetalte erstatninger, brutto		-11 938	-10 560
83	13	Gjensikringsandel av utbetalte erstatninger		13	18
37	-65	Endring i erstatningsavsetninger, brutto		-70	28
-8 172	-4 366	Overført premiereserve med videre til andre selskaper	16	-2 765	-7 050
-24 626	-22 348	Erstatninger for egen regning	13	-14 760	-17 564
-7 767	-7 822	Til/fra premiereserve, brutto	39	-7 192	-1 202
-98	-387	Endring i tilleggsavsetninger	39	-387	-98
1 971	-1 027	Endring i kursreguleringsfond	39	-1 027	1 971
-95	-74	Endring i premiefond innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	39	-74	-95
-44	-115	Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	39	-115	-44
2 182	-1 458	Endring villkorad återbäring	39		
42	152	Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	16	152	42
-3 807	-10 732	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelser	13	-8 643	576
-3 135	-12 084	Endring i premiereserven		-6 541	-3 445
2	13	Endring i andre avsetninger		13	2
-3 133	-12 071	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje	13, 39	-6 528	-3 443
-256	-155	Overskudd på avkastningsresultatet		-155	-256
-163		Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene			-163
-90	-3	Annen tilordning av overskudd		-3	-90
-510	-158	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	13	-158	-510

Storebrand Livsforsikring Konsern				Storebrand Livsforsikring AS	
2011	2012	NOK mill.	Note	2012	2011
-313	-297	Forvaltningskostnader		-133	-126
-516	-521	Salgskostnader	19	-306	-334
53	45	Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader	19		
-1 608	-1 831	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)		-1 153	-910
291	6	Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler			
-2 093	-2 599	Forsikringsrelaterte driftskostnader	13	-1 591	-1 370
-239	-210	Andre forsikringsrelaterte kostnader	13	-129	-186
962	1 567	Resultat av teknisk regnskap		920	802
IKKE-TEKNISK REGNSKAP					
-4	-3	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak herav inntekter fra eiendomsselskaper	28	289	153
				33	91
518	551	Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	17	703	738
59	67	Netto driftsinntekt fra eiendom	18		
10	40	Verdiendringer på investeringer	17	62	-27
51	70	Realisert gevinst og tap på investeringer	17	51	83
634	724	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		1 104	947
569	459	Andre inntekter		21	2
-29	-31	Forvaltningskostnader		-9	-10
-1 385	-1 253	Andre kostnader		-491	-530
-1414	-1 284	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-501	-540
-211	-101	Resultat av ikke-teknisk regnskap		624	409
751	1 466	Resultat før skattekostnad		1 545	1 211
-730	-372	Skattekostnad	23	-377	-811
22	1 094	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		1 168	400
-118	221	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	20	264	-72
76	90	Endring verdireguleringsreserve egne bygg			
117	-103	Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet			
-76	-90	Justering av forsikringsforpliktelser			
122	-84	Skatt på andre resultatkomponenter	20	-74	116
121	35	Andre resultatkomponenter		190	44
142	1 128	TOTALRESULTAT		1 357	443

Balanse

31. desember

**Storebrand
Livsforsikring Konsern**
**Storebrand
Livsforsikring AS**

2011	2012	NOK mill.	Note	2012	2011
EIENDELER					
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN					
745	724	Goodwill	24		
5 182	4 754	Andre immaterielle eiendeler	24	108	91
5 926	5 478	Sum immaterielle eiendeler		108	91
1 313	1 208	Investerings eiendommer	27		
67	58	Eierbenyttet eiendom	27,35		
125	121	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	28	10 707	8 633
		herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		1 268	1 412
69	69	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	28	6 748	8 342
5	4	Utlån	9,25,26	4	5
169	222	Obligasjoner holdt til forfall	9,25,26,29	222	169
1 334	1 156	Obligasjoner til amortisert kost	9,25,26,29	1 156	1 334
312	44	Aksjer og andeler til virkelig verdi	25,30	17	170
15 006	15 716	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	9,25,31	5 691	4 769
316	255	Finansielle derivater til virkelig verdi	9,25,32	255	316
192	126	Andre finansielle eiendeler	9,25,34	109	139
18 909	18 980	Sum investeringer		24 910	23 879
203	171	Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse		171	203
1 177	1 645	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		1 527	1 125
118	7	Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger		7	9
24	23	Fordringer med konsernselskaper		53	91
1 418	2 109	Andre fordringer		892	567
2 737	3 783	Sum fordringer		2 478	1 792
366	388	Anlegg og utstyr	35	58	60
2 897	2 938	Kasse, bank	9, 25	1 408	1 377
26	38	Eiendeler ved skatt	23		
616	599	Andre eiendeler betegnet etter sin art	37		
3 905	3 964	Sum andre eiendeler		1 466	1 438
406	443	Forskuddsbetalte direkte salgskostnader			
79	90	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		31	29
485	533	Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		31	29
32 164	32 909	Sum eiendeler i selskapsporteføljen		29 164	27 431
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE					
25 547	25 401	Investerings eiendommer	27		
1 291	2 066	Eierbenyttet eiendom	27, 35		
106	116	Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	28	29 666	30 152
		herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		28 948	27 740
428	596	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	28		
7 983	10 496	Obligasjoner holdt til forfall	9, 25, 26, 29	10 496	7 983
62 976	54 557	Obligasjoner til amortisert kost	9, 25, 26, 29	54 557	62 976
2 896	3 702	Utlån	9, 25, 26	3 702	2 896
46 776	27 152	Aksjer og andeler til virkelig verdi	25, 30	12 218	25 857
107 175	139 040	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	9, 25, 31	63 648	37 532
5 136	2 575	Finansielle derivater til virkelig verdi	9, 25, 32	556	208
4 542	3 462	Andre finansielle eiendeler	9, 25, 34	1 454	1 036
264 855	269 164	Sum investeringer i kollektivporteføljen		176 297	168 640

Storebrand Livsforsikring Konsern			Storebrand Livsforsikring AS		
2011	2012	NOK mill.	Note	2012	2011
1 925	2 114	Investeringseiendommer	27		
102	107	Eierbernyttet eiendom	27,35		
		Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	28	2 462	2 317
		herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		2 443	2 101
114	140	Utlån	9,25,26	140	114
38 160	45 014	Aksjer og andeler til virkelig verdi	25,30	14 697	12 203
20 858	25 168	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	9,25,31	17 309	13 447
14	169	Finansielle derivater til virkelig verdi	9,25,32	169	14
905	397	Andre finansielle eiendeler	9,25,34	357	841
62 079	73 108	Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen		35 134	28 936
326 934	342 272	Sum eiendeler i kundeporteføljene		211 431	197 576
359 098	375 182	SUM EIENDELER		240 595	225 007
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE					
3 430	3 540	Aksjekapital		3 540	3 430
9 271	9 711	Overkursfond		9 711	9 271
12 701	13 251	Sum innskutt egenkapital		13 251	12 701
469	640	Risikoutjevningfond		640	469
2 153	3 080	Annen opptjent egenkapital		4 301	3 115
177	148	Minoritetens andel av egenkapitalen			
2 799	3 868	Sum opptjent egenkapital		4 941	3 584
5 311	5 142	Evigvarende ansvarlig lånekapital		5 142	5 311
1 502	1 501	Fondsobligasjoner		1 501	1 502
6 813	6 643	Sum ansvarlig lånekapital med videre	8,25	6 643	6 813
239 842	245 333	Premiereserve		162 268	154 956
5 208	5 489	Tilleggsavsetninger		5 489	5 208
	1 027	Kursreguleringsfond		1 027	
774	837	Erstatningsavsetning		760	689
3 640	3 394	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		3 394	3 640
10 038	11 264	Villkorad återbäring			
648	731	Andre tekniske avsetninger		731	648
260 151	268 075	Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktfastsatte forpliktelser	38,39	173 669	165 142
61 452	72 751	Premiereserve		34 703	28 207
1	1	Erstatningsavsetning		1	1
233	257	Tilleggsavsetninger		257	233
289	487	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		487	289
61 974	73 495	Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	38,39	35 447	28 730
1 077	839	Pensjonsforpliktelser	20	571	820
830	1 377	Forpliktelser ved skatt	23	1 146	695
108	115	Andre avsetninger for forpliktelser		66	62
2 016	2 331	Sum avsetninger for forpliktelser		1 783	1 577
1 600	1 317	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		1 003	1 066
1	4	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		2	1
2 197	755	Finansielle derivater	11, 25, 32	206	1 518
1 187	14	Forpliktelser til konsernselskaper		2 490	235
7 345	4 950	Andre forpliktelser	40	866	3 454
12 329	7 041	Sum forpliktelser		4 567	6 274

Balanse

31. desember

Storebrand
Livsforsikring Konsern

Storebrand
Livsforsikring AS

2011	2012	NOK mill.	Note	2012	2011
315	478	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		294	187
315	478	Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		294	187
359 098	375 182	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		240 595	225 007

Lysaker, 12. februar 2013
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storrødvann

Else-Lill Grønli

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jan Otto Risebrobakken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Egenkapitalavstemming

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	Aksjekapital ¹⁾	Overkurs- fond	Sum innskutt egenkapital	Risikoutjev- ningsfond ²⁾	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2010	3 430	9 271	12 701	287	3 057	16 045
Resultat				167	232	400

Poster som er innregnet i totalresultat:

Estimatavvik pensjoner					44	44
Sum inntekter og kostnader for perioden				167	276	443

Egenkapitaltransaksjoner med eiere:

Konsernbidrag					-200	-200
Andre				15	-18	-3
Egenkapital 31.12.2011	3 430	9 271	12 701	469	3 115	16 285
Resultat				171	996	1 168

Poster som er innregnet i totalresultat:

Estimatavvik pensjoner					190	190
Sum inntekter og kostnader for perioden				171	1 186	1 357

Egenkapitaltransaksjoner med eiere:

Aksjeemisjon	110	440	550			550
Egenkapital 31.12.2012	3 540	9 711	13 251	640	4 301	18 192

¹⁾ 35 404 200 aksjer pålydende kroner 100

²⁾ Bundet egenkapital på 640 millioner kroner. Risikoutjevningssfondet kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Oppbygging av Risikoutjevningssfond gir skattemessige fradrag på oppbyggingstidspunktene, disse fradragene er behandlet som permanente forskjeller mellom regnskap og skatt i forhold til IAS 12 slik at det er ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til permanente forskjeller.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Majoritetens andel av egenkapitalen

NOK mill.	Aksjekapital	Overkursfond	Sum innskutt egenkapital	Risikoutjev- ningsfond ¹⁾	Annen opptjent egenkapital	Minoritet	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2010	3 430	9 271	12 701	287	2 359	207	15 554
Resultat				167	-153	8	22

Poster som er innregnet i totalresultat:

Omregningsdifferanser					115	2	117
Estimatavvik pensjoner					4		4
Sum inntekter og kostnader for perioden				167	-35	10	142

Egenkapitaltransaksjoner med eiere:

Aksjeemisjon						3	3
Avgitt konsernbidrag/utbytte					-200	-3	-203
Kjøp av minoritet					44	-44	
Andre				15	-15	3	3
Egenkapital 31.12.2011	3 430	9 271	12 701	469	2 153	177	15 500
Resultat				171	908	14	1 094

Egenkapitalavstemming (forts.)

Poster som er innregnet i totalresultat:

Omregningsdifferanser				-100	-3	-103
Estimatavvik pensjoner				137		137
Sum inntekter og kostnader for perioden				171	946	11

Egenkapitaltransaksjoner med eiere:

Aksjeemisjon	110	440	550				550
Avgitt konsernbidrag/utbytte						-26	-26
Kjøp av minoritet						-14	-14
Andre					-19	-1	-20
Egenkapital 31.12.2012	3 540	9 711	13 251	640	3 080	148	17 119

¹⁾ Bundet egenkapital på 640 millioner kroner. Risikoutjevningsfondet kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Oppbygging av Risikoutjevningsfond gir skattemessige fradrag på oppbyggingstidspunktene, disse fradragene er behandlet som permanente forskjeller mellom regnskap og skatt i forhold til IAS 12 slik at det er ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til permanente forskjeller.

Kontantstrømsoppstilling

1. januar - 31. desember

Storebrand Livsforsikring Konsern

Storebrand Livsforsikring AS

2011	2012	NOK mill.		2012	2011
			KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
23 647	22 142	Netto innbetalinger forsikring		15 393	16 754
-16 910	-18 440	Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser		-12 153	-10 526
-5 535	-751	Netto inn-/utbetalinger ved flytting		373	-4 732
-2 093	-2 599	Utbetalinger til drift		-1 591	-1 370
3 977	-2 920	Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter		-147	-1 700
3 085	-2 568	Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler		1 874	-1 576
210	-831	Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder		-831	210
-493	2 350	Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer		-508	2 704
-472	728	Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer			
497	1 588	Netto endring bankinnskudd forsikringskunder		66	1 656
-258	3 835	Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler		-1 273	4 570
2 828	1 267	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		602	2 995
			KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
-217	-173	Netto utbetalinger ved kjøp/kapitalisering av datterselskaper og tilknyttede selskaper		-523	-831
-65	-130	Netto innbetalinger/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler		-47	-9
-282	-303	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-570	-839
			KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
	-930	Utbetaling ved nedbetaling av lån			
	550	Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital		550	
-530	-382	Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital		-382	-530
-850	-226	Utbetaling av konsernbidrag		-200	-850
-1 380	-988	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		-32	-1 380
1 166	-24	Netto kontantstrøm i perioden		0	775
1 424	-3 859	- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler		1 273	-3 795
1 166	-24	Netto endring i kvanter og kontantekvivalenter		0	775
1 922	3 088	Beholdning av kvanter og kontantekvivalenter ved periodens start		1 517	742
3 088	3 064	Beholdning av kvanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt		1 517	1 517

Innhold | Noter

VIRKSOMHETS- OG RISIKONOTER

- SIDE 30** | Note 1: Regnskapsprinsipper
- SIDE 37** | Note 2: Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger
- SIDE 39** | Note 3: Risikostyring og internkontroll
- SIDE 40** | Note 4: Overskuddsdeling og resultat til eier livsforsikring
- SIDE 42** | Note 5: Solvens II
- SIDE 43** | Note 6: Forsikringsrisiko
- SIDE 46** | Note 7: Finansiell markedsrisiko
- SIDE 47** | Note 8: Likviditetsrisiko
- SIDE 48** | Note 9: Kredittrisiko
- SIDE 50** | Note 10: Operasjonell risiko
- SIDE 51** | Note 11: Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi
- SIDE 54** | Note 12: Segmentinformasjon - resultat per virksomhetsområde

RESULTATNOTER

- SIDE 55** | Note 13: Bransjenote resultatregnskap
- SIDE 57** | Note 14: Resultatanalyse fordelt per bransje
- SIDE 59** | Note 15: Salg av forsikringer (nytegning)
- SIDE 59** | Note 16: Flytting av forsikringsforpliktelser
- SIDE 60** | Note 17: Netto finansinntekter
- SIDE 60** | Note 18: Netto inntekter fra eiendommer
- SIDE 61** | Note 19: Salgskostnader
- SIDE 61** | Note 20: Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser
- SIDE 66** | Note 21: Godtgjørelse og forpliktelser for ledende ansatte og tillitsvalgte
- SIDE 68** | Note 22: Revisjonshonorar
- SIDE 68** | Note 23: Skatt

BALANSENOTER

- SIDE 70** | Note 24: Immaterielle eiendeler og goodwill
- SIDE 71** | Note 25: Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser
- SIDE 72** | Note 26: Virkelig verdi finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost
- SIDE 73** | Note 27: Eiendom
- SIDE 74** | Note 28: Aksjer og andeler i konsernselskaper og tilknyttede selskaper
- SIDE 75** | Note 29: Obligasjoner til amortisert kost
- SIDE 76** | Note 30: Aksjer og andeler
- SIDE 82** | Note 31: Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
- SIDE 83** | Note 32: Derivater
- SIDE 84** | Note 33: Valutaeksponering
- SIDE 84** | Note 34: Andre finansielle eiendeler
- SIDE 85** | Note 35: Varige driftsmidler og eiendommer til eget bruk
- SIDE 86** | Note 36: Operasjonelle leieavtaler driftsmidler
- SIDE 87** | Note 37: Andre eiendeler - biologiske eiendeler
- SIDE 87** | Note 38: Forsikringsforpliktelser fordelt på bransjer
- SIDE 89** | Note 39: Endring forsikringsforpliktelser
- SIDE 90** | Note 40: Andre forpliktelser

ØVRIGE NOTER

- SIDE 91** | Note 41: Sikringsbokføring
- SIDE 91** | Note 42: Sikkerhetsstillelser
- SIDE 92** | Note 43: Betingede forpliktelser
- SIDE 92** | Note 44: Transaksjoner med nærstående parter
- SIDE 93** | Note 45: Kapitaldekning
- SIDE 94** | Note 46: Solvensmargin
- SIDE 94** | Note 47: Kapitalavkastning
- SIDE 94** | Note 48: Antall ansatte

NOTE 1 | Regnskapsprinsipper

1. SELSKAPSFORMLING

Storebrand Livsforsikring AS eier det svenske holdingselskapet Storebrand Holding AB som igjen eier SPP Livförsäkring AB og SPP Liv Fondförsäkring AB. Ved ervervet av den svenske virksomheten i 2007 påla norske myndigheter Storebrand å søke om å opprettholde konsernstrukturen innen utgangen av 2009. Storebrand har sendt søknad om å beholde nåværende konsernstruktur, og mener det er naturlig å se eventuelle endringer i konsernstrukturen i lys av kommende regler for solvens (solvens II).

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er benyttet konsistent for like transaksjoner og andre hendelser under like omstendigheter.

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper som er endret fra 1.1.2008.

BRUK AV ESTIMAT I UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Utarbeidelsen av årsregnskapet i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader, noteopplysninger og opplysning om potensielle forpliktelser. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimater. Se nærmere omtale om dette i note 2.

3. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften tillater i stor grad bruk av internasjonale regnskapsprinsipper – IFRS. Det har i løpet av 2012 kommet endringer i enkelte IAS 1 – Presentasjon av finansregnskap. Endringen i IAS 1 medfører at foretakene skal gruppere poster under Andre inntekter og kostnader (Totalresultat/Other Comprehensive Income (OCI)), basert på om postene i senere perioder kan reklassifiseres over resultatet. Endringen har ikke hatt vesentlig betydning for konsernregnskapet.

Det er vedtatt betydelige endringer i IAS 19 – Pensjoner egne ansatte. Korridorløsningen vil fra og med 1.1. 2013 ikke lenger være et tillatt alternativ, og aktuarielle gevinster og tap skal føres mot OCI etterhvert som de påløper. Endringene vil innebære at den delen som føres over det ordinære resultatet begrenses til netto renteinntekt (-kostnad) og periodens pensjonsopptjening (service cost). Beregnet avkastning på pensjonseiendeler skal etter endringen beregnes med utgangspunkt i diskonteringsrenten som benyttes for pensjonsforpliktelser. I Storebrands konsernregnskap benyttes ikke korridorløsningen, slik at alle beregnede pensjonsforpliktelser til egne ansatte er allerede innregnet i balansen. Opphør av korridorløsningen vil dermed ikke medføre endring i Storebrands konsernregnskap.

Nedenfor fremgår også andre endringer i IFRS-regelverket som gjelder, eller kan anvendes, for IFRS-regnskaper avlagt etter 1.1.2013. Endringene forventes ikke å gi vesentlige effekter for konsernregnskapet.

- Endringer i IFRS 12: Angir minimumskrav til opplysninger som den regnskapspliktige er involvert i.
- Endringer i IFRS 13: Samler regulering av virkelig verdi måling i en standard.
- IAS 32: Gir presisering knyttet til netting av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser hvor motparten er den samme.
- IFRS 7: Endrede opplysningskrav knyttet til et foretaks nettingsmulighet for finansielle instrumenter hvor avtale om netting er inngått.
- IFRS 9: Erstatte bestemmelsene om klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter i IAS 39.

IASB har i flere år arbeidet med en ny regnskapsstandard for forsikringskontrakter, ofte benevnt IFRS4 fase II. Det er forventet et nytt Exposure Draft (ED) i løpet av 1 halvår 2013. En mulig standard kan være klar i 2014. Implementeringstidspunkt er usikkert, men 2018 er nevnt som et alternativ (men tidligere perioder må omarbeides). Hvorvidt denne regnskapsstandard vil gjelde for norske livsforsikringsselskaper er ikke klart. Det antas at standarden vil kreve at verdien av forsikringskontrakter skal bestå av følgende komponenter:

- Sannsynlighetsvektet estimat av kommende betalinger knyttet til kontrakten
- Kontantstrømmene diskonteres med en rente som er lik tidsverdien av penger
- Det gjøres tillegg for en risikomargin
- Ved kontraktinngåelse avsettes også forventet fortjeneste som en forpliktelse, residual margin, denne inntektsføres over kontraktens løpetid.

Innføring av en ny standard for forsikringskontrakter vil kunne få betydelige effekter i Storebrand Livsforsikrings regnskap.

4. OPPSUMMERING AV SENTRALE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR VESENTLIGE BALANSEPOSTER

Eiendelssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av investeringseiendom og finansielle instrumenter. Investeringseiendom vurderes til virkelig verdi. En betydelig del av de finansielle instrumenter vurderes til virkelig verdi, mens øvrige finansielle instrumenter som inngår i kategorien Utlån og fordringer samt Holdt til forfall, vurderes til amortisert kost. I balansen inngår også aktiverte immaterielle eiendeler som hovedsakelig består av merverdier knyttet til kjøpte forsikringskontrakter. Disse merverdiene vurderes til kostpris fratrukket en årlig amortisering.

Gjeldssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter (forpliktelser) og av forsikringsmessige avsetninger. Med unntak for derivater som vurderes til virkelig verdi, vurderes hoveddelen av de finansielle forpliktelser til amortisert kost.

De forsikringsmessige avsetninger skal dekke forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter, og det er et krav at avsetningene skal være tilstrekkelige. Det benyttes ulike metoder og prinsipper for fastsettelse av avsetningene for ulike forsikringskontrakter. En betydelig andel av forsikringsforpliktelsene er relatert til forsikringskontrakter med rentegarantier. Innregnede forpliktelser knyttet til norske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med premieberegningensrenten. Innregnede forpliktelser knyttet til svenske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med en markedsrente. For fondsforsikringskontrakter vil avsetning for spareelementet korrespondere med tilhørende eiendelsporteføljer.

Regnskapsprinsippene er utdypet nedenfor.

5. KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

For morselskapet vil datterselskap som inngår i kollektivporteføljen innregnes etter egenkapitalmetoden, mens datterselskaper som inngår i selskapsporteføljen innregnes etter kostmetoden. For datterselskaper som utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn forsikringsselskapet, er datterselskapets regnskap omarbeidet i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter.

Konsernregnskapet omfatter Storebrand Livsforsikring AS og datterselskaper hvor Storebrand Livsforsikring AS har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet, og at konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital.

FORETAKSINTEGRASJON

Ved overtakelse av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi hensyntatt eventuelle egenkapitalinstrumenter i tillegg til direkte utgifter ved anskaffelsen. Eventuelle emisjonsutgifter inngår ikke i anskaffelseskost, men føres til fradrag i egenkapitalen.

Overtatte identifiserte materielle og immaterielle eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunktet for overtakelsen. Dersom anskaffelseskost overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved oppkjøp av mindre enn 100 prosent av en virksomhet balanseføres 100 prosent av merverdier og mindreverdier med unntak av goodwill som bare medtas for Storebrands andel.

Oppkjøpsmetoden brukes ved regnskapsføring av oppkjøpte enheter. Investeringer i tilknyttede selskaper (normalt investeringer på mellom 20 prosent og 50 prosent av selskapenes egenkapital) hvor konsernet har betydelig innflytelse er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Interesser i felleskontrollert virksomhet er regnskapsført i konsernregnskapet etter bruttometoden, det vil si ved å inkludere andel av inntekter, kostnader, eiendeler og gjeld på tilhørende linjer i regnskapet.

Ved kjøp av investeringer, herunder investeringseiendom, blir det vurdert om kjøpet omfatter kjøp av virksomhet i henhold til IFRS3. Når slike kjøp ikke omfatter kjøp av virksomhet anvendes ikke oppkjøpsmetoden slik den følger av IFRS3 Foretaksintegrasjon slik at det ikke beregnes eventuelle merverdier og det avsettes ikke for utsatt skatt slik som i en foretaksintegrasjon.

VALUTA OG OMREGNING AV UTENLANDSKE SELSKAPER

Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner. Utenlandske selskaper som inngår i konsernet og som har annen funksjonell valuta, er omregnet til norske kroner ved at resultatregnskapet er omregnet etter gjennomsnittskurs for året og ved at balansen er omregnet til kurs ved regnskapsårets slutt. Som følge av at det vil være forskjell mellom anvendte valutakurser ved registrering av resultat- og balanseposter blir eventuelle differanser ført mot totalresultatet. Eventuell omregningsdifferanse er ført mot totalresultatet.

ELIMINERING AV INTERNE TRANSAKSJONER

Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytte og lignende mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen i livvirksomheten og mellom kundeporteføljene i livvirksomheten og andre enheter i konsernet blir ikke eliminert i konsernregnskapet. I samsvar med livsforsikringsregelverket er transaksjoner med kundeporteføljer basert på armlengdes avstand.

6. INNTEKTSFØRING

PREMIEINNTEKTER

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie (inklusive spareelementer), tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Årlig premie periodiseres lineært. Honorar for utstedelse av norske rentegarantier samt fortjenesteelement risiko er inkludert i premieinntektene.

INNTEKTER FRA EIENDOMMER OG FINANSIELLE EIENDELER

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler er beskrevet i avsnitt 9 og 10.

ANDRE INNTEKTER

Honorar innregnes når inntekten er pålitelig og opptjent. Faste honorarer inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres og suksess honorarer inntektsføres når suksesskriteriet er oppfylt.

7. GOODWILL

Merverdi ved kjøp av virksomhet som ikke kan allokere til eiendeler eller gjeldsposter på datoen for oppkjøpet, er klassifisert som goodwill i balansen. Goodwill vurderes til anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel.

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill testes for verdifall dersom det er indikatorer som tilsier at et verdifall har funnet sted. Det gjennomføres minst én årlig vurdering av gjenvinnbart beløp.

Dersom den relevante diskonterte kontantstrøm er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet til virkelig verdi. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke selv om det i etterfølgende perioder skulle foreligge informasjon om at nedskrivningsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivningsbehovet er blitt mindre. For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømsgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Kontantstrømgenererende enheter blir identifisert i henhold til driftssegmenter.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på nedskrivningen.

8. IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar levetid vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Avskrivningstid og -metode vurderes årlig. Ved balanseføring av nye immaterielle eiendeler må det kunne påvises at det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen vil tilflyte konsernet. I tillegg må eiendelens kostpris kunne estimeres pålitelig. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjoner på verdifall, for øvrig behandles nedskrivning på immaterielle eiendeler og reversering av nedskrivning på samme måte som beskrevet for varige driftsmidler. Ved kjøp av forsikringskontrakter i en foretaksintegrasjon, legges det underliggende foretakets regnskapsprinsipper til grunn ved innregning av de forsikringsmessige forpliktelser. Merverdier for Storebrand knyttet til disse forpliktelsene – som ofte benevnes som Value of Business in Force (VIF), innregnes som en eiendel. Etter IFRS 4 skal det gjøres en tilstrekkelighetstest av forsikringsforpliktelsen, inklusive VIF, ved hver regnskapsavleggelse. I testen som gjennomføres sees det hen til beregnede nåverdier av kontantstrømmer til kontraktsutsteder – som ofte benevnes som embedded value. En eventuell nedskrivning av VIF vil reverseres dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivningsbehov årlig og ellers når det foreligger indikasjoner på verdifall.

9. INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.

Investeringseiendommer består hovedsakelig av sentrale kontorbygg og kjøpesentre. Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investeringseiendommer. Når det gjelder eiendommer hvor deler av eiendommen benyttes av konsernet til eget bruk og andre deler leies ut, er utleiedelene som kan seksjoneres, klassifisert som investeringseiendom.

Se note 27 for nærmere omtale av investeringseiendommer.

10. FINANSIELLE INSTRUMENTER

10.1 GENERELLE PRINSIPPER OG DEFINISJONER

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinregnet måles den til virkelig verdi. Førstegangsinregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen/forpliktelsen, i de tilfeller den finansielle eiendelen/forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt – det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinregning måles holdt til forfall investeringer, lån og fordringer samt finansielle forpliktelser som ikke er tilordnet til virkelig verdi over resultatet, til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning (for eksempel førtidig betaling, kjøpsopsjoner og tilsvarende opsjoner). Beregningen omfatter alle honorarer og rentepunkter betalt eller mottatt mellom parter i kontrakten som er en integrert del av den effektive renten, transaksjonsutgifter og alle andre merbetalinger eller rabatter.

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Dersom markedet for et finansielt instrument ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettingsmetoder. Verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning og opsjonspringsmodeller. Dersom det er en verdsettingsmetode som er i vanlig bruk av deltakerne i markedet for å prissette instrumentet og denne metoden har vist seg å gi pålitelige estimater av priser oppnådd i faktiske markedstransaksjoner, benyttes denne metoden.

Ved beregning av virkelig verdi av utlån legges gjeldende markedsrente på tilsvarende utlån til grunn. Det tas hensyn til endring i kreditrisiko.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som er innregnet til amortisert kost, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (effektiv rente beregnet ved førstegangsinregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

10.2 KLASSEFIKASJON OG MÅLING AV FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier:

- Finansielle eiendeler holdt for omsetning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon
- Finansielle eiendeler investeringer som holdes til forfall
- Finansielle eiendeler utlån og fordringer
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Holdt for omsetning

En finansiell eiendel er klassifisert som holdt for omsetning når den:

- i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt, er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for, eller
- er et derivat, med unntak for et derivat som er et øremerket og effektivt sikringsinstrument.

Med unntak for derivater faller kun en begrenset andel av Storebrands finansielle instrumenter inn under denne gruppen.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

En betydelig andel av Storebrands finansielle instrumenter er klassifisert til virkelig verdi over resultatet grunnet at:

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser, eller at
- de finansielle eiendeler inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Regnskapsføringen er tilsvarende som for gruppen holdt for omsetning.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall med unntak for

- de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet
- de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer

Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.

Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Utlån og fordringer som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler klassifiseres som tilgjengelige for salg dersom de er ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelige for salg eller ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

10.3 DERIVATER

Definisjon av et derivat

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegnene:

- Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»)
- det krever ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

Regnskapsføring av derivater som ikke er sikring

Derivater som ikke faller inn under kriteriene for sikring regnskapsføres i gruppen finansielle instrumenter holdt for omsetning. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Hoveddelen av de derivater som løpende benyttes i forvaltningen faller inn under denne kategorien.

10.4 SIKRINGSBOKFØRING

Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter regnskapsføres på samme måte som kontantstrømsikringer. Gevinst og tap på sikringsinstrumentet som relaterer seg til den effektive delen av sikringen føres direkte mot egenkapitalen, mens gevinst og tap som relaterer seg til den ineffektive delen regnskapsføres umiddelbart over resultatregnskapet.

Samlet tap eller gevinst i egenkapitalen føres over resultatet når den utenlandske virksomheten blir solgt eller avviklet.

Storebrand Livsforsikring benytter i konsernregnskapet reglene om sikring av nettoinvestering vedrørende investeringen i datterselskapet SPP.

10.5 FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Etter førstegangsinnregning måles alle finansielle forpliktelser til amortisert kost ved en effektiv rentemetode, eller til virkelig verdi.

11. FORSIKRINGSMESSIGE FORHOLD

Regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Storebrandkonsernets forsikringskontrakter omfattes av standarden. IFRS 4 er ment å være en foreløpig standard og den tillater bruk av uensartede prinsipper for behandling av forsikringskontrakter i konsernregnskapet. I konsernregnskapet medtas de forsikringstekniske avsetninger slik de er beregnet i de respektive datterselskaper i samsvar med det enkelte lands lovgivning. Dette gjelder også for forsikringskontrakter ervervet i en foretaksintegrasjon. I slike tilfeller er positive merverdier, jmfør IFRS 4 nr 31b), aktivert som immaterielle eiendeler.

Det følger av IFRS 4 at de forsikringsmessige avsetninger skal være tilstrekkelige. Ved vurdering av tilstrekkelighet knyttet til innregnede ervervede forsikringskontrakter inklusive tilhørende aktiverte immaterielle eiendeler, sees det i vurderingen også hen til IAS 37 Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser, og såkalte embedded value-beregninger.

Nedenfor redegjøres det for regnskapsprinsippene for de vesentligste forsikringstekniske avsetninger.

11.1 GENERELT - LIVFORSIKRING

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene.

Erstatninger for egen regning

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, fraflyttede premiereserver, avgitt gjenforsikring og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen under forsikringsmessige avsetninger.

Endring forsikringsforpliktelser

Omfatter sparepremier som inntektsføres under premieinntekter og utbetales under erstatninger. Posten omfatter også garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt avkastning til kundene utover garanti.

Forsikringsforpliktelse

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontoprodukter med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven. Premiereserven svarer til 100 prosent av forsikringenes garanterte gjenkjøps-/flytteveerdi for eventuelle avbrudds-/flyttegebyrer og andel av kursreguleringsfond.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, det vil si samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadsatser. Premiatariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven. For poliser med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for kontantverdien av den delen av de fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert gjennom fremtidige premier.

En betydelig andel av de norske forsikringskontraktene har ett-årige rentegarantier, slik at den garanterte avkastningen må oppnås hvert år. Mens en betydelig andel av de svenske forsikringskontraktene har garantert avkastningen frem til tidspunkt for pensjonsutbetalingene.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes. Selskapet er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene. Det eneste unntaket er ved dødfall der etterlatte får utbetalt opprinnelig innbetalt beløp til livrenteforsikringer.

Erstatningsavsetning

Består av avsetning for inntrådte ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (IBNR og RBNS). Erstatningsavsetningen skal bare inneholde midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

Overføring av premiereserve med videre (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelser tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted.

Salgskostnader

I den norske livvirksomheten er salgskostnader kostnadsført, mens i de svenske datterselskaper er salgskostnader balanseført og amortiseres.

11.2 LIVSFORSIKRING – NORGE

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta avsetning til tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til differansen mellom premiereserven beregnet med utgangspunkt i en garantert rente i premiegrunnlaget og premiereserven beregnet med utgangspunkt i den faktiske garanterte rente i kontraktene. Grensen for en kontrakts tilleggsavsetning er fastsatt av Finanstilsynet til premiereserven for kontrakten multiplisert med to ganger grunnlagsrenten for kontrakten.

Selskapet kan likevel bestemme et høyere multiplum av grunnlagsrenten enn fastsatt av Finanstilsynet. Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkelte kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som årlig kan benyttes til å dekke grunnlagsrenten er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra forsikringstakerne og tilført overskudd i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

Dersom det er knyttet avkastningsgaranti til en særskilt investeringsportefølje, foretas det supplerende avsetning til dekning av garantiforpliktelsen. Supplerende avsetning til dekning av selskapets forpliktelse etter Foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd skal tilsvare forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets forpliktelser overfor de forsikrede beregnet etter Forsikringslovens § 9-16 og verdien av investeringsporteføljen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler til virkelig verdi i kollektivporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS tilføres/ tilbakeføres kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Den delen av netto urealisert gevinst/tap på finansielle omløpsmidler i utenlandsk valuta som kan tilskrives valutakursendringer avsettes ikke til kursreguleringsfond. Valutakursendring tilknyttet sikringsinstrumentet avsettes således heller ikke til kursreguleringsfond, men føres direkte over resultatet. Valutarisikoene på utenlandske investeringer er i hovedsak sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Transaksjoner med juridiske verdipapirfond anses som realisering da selskapet som investor ikke anses å ha kontroll over verdipapirfondet. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

11.3 LIVSFORSIKRING - SPP

Livsforsikringsavsetninger

I 2009 innførte SPP en kontantstrømsmodell for bruk ved diskontering av livsforsikringsavsetningene. Modellen anvender swaprentekurven (månedlig) for løpetid der det vurderes at det finnes tilstrekkelig likviditet i det svenske markedet.

For øvrige kontantstrømmer fastsettes en normalrente som summen av langsiktige forutsetninger om inflasjon, realrente og risikopremie.

Avsetning for ikke fastsatte forsikringstilfeller

Avsetning for inntrufne skader består av avsetninger for uførepensjon, fastsatte skader, ikke fastsatte skader og skadebehandlingsreserver. Ved vurdering av avsetninger for uførepensjoner benyttes en risikofri markedsrente, hensyntatt fremtidig indeksregulering av utbetalingene. I tillegg avsettes det for beregnede skader som er inntruffet, men som ikke er meldt (IBNR).

Villkorad återbäring

Villkorad återbäring oppstår når verdien av kundemidlene er høyere enn nåverdien av forpliktelsene, og omfatter dermed den del av forsikringskapitalen som ikke er garantert. For kontrakter hvor kundemidlene er lavere enn forpliktelsene belastes eiers resultat ved avsetning til latent kapitaltilskudd. Villkorad återbäring og latent kapitaltilskudd innregnes på samme linje i balansen.

11.4 SKADEFORSIKRING

Kostnadsføring av skadetilfeller skjer på det tidspunkt skadetilfeller inntreffer.

Det er foretatt følgende avsetninger:

Avsetning for ikke opptjent premie for egen regning gjelder løpende kontrakter som er i kraft på regnskapstidspunktet og skal dekke kontraktens gjenstående risikoperiode.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav. Den skal videre dekke forventede erstatningskrav knyttet til skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp. Rapporterte ikke oppgjorte skadekrav avsettes i sin helhet. Det foretas så en beregning av avsetningsbehovet for inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR), og for rapporterte, men ikke avsluttede skader (RBNS).

Forsikringssselskapene som inngår i konsernet følger egne lovpålagte krav til forsikringsmessige avsetninger, herunder sikkerhetsavsetninger og garantiavsetning.

12. PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger for ansatte. I Norge tilbyr Storebrand konsernet fra 1.1.2011 innskuddsordninger for ansatte. Frem til 31.12.2010 hadde Storebrand en ytelsesordning for ansatte i Norge. Den norske ytelsesordningen ble lukket for nye medlemmer fra 1.1.2011, og eksisterende medlemmer kunne frivillig velge overgang til innskuddspensjon.

I Sverige har SPP i samsvar med Bankansattes Tjenestepensjonsplan (BTP-planen) kollektivfestede forhåndsavtalte pensjonsplaner for sine ansatte. En forhåndsbestemt pensjon innebærer at en ansatt er garantert en viss pensjon basert på sluttlønn etter avsluttet arbeidsforhold.

12.1 YTELSESDORDNING

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuariemessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang. Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse, samt forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot totalresultatet i oppstillingen over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer i den periode de oppstår. Virkningen av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen og som en del av estimatavviket som vises i totalresultatet.

Pr 31.12.2012 er en rente utledet av foretaksobligasjoner av høy kvalitet benyttet som diskonteringsrente. Tidligere ble statsobligasjonsrenter anvendt. Se nærmere beskrivelse av dette i note 20.

Storebrand har både forsikret og uforsikret pensjonsordning. Den forsikrede ordningen i Norge er tegnet i Storebrand Livsforsikring.

12.2. INNSKUDDSDORDNING

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

13. VARIGE DRIFTSMIDLER

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, biler, EDB-systemer og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Maskiner, inventar og biler vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Bygninger som benyttes til egen virksomhet av konsernet vurderes til oppskrevet verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det foretas årlig vurdering av virkelig verdi på disse bygningene på samme måte som beskrevet for investeringseiendommer. Økning i verdier for bygninger som benyttes i egen virksomhet resultatføres i totalresultatet. En nedskrivning av bygningens verdi regnskapsføres først mot revalueringsreserve som gjelder oppskrivninger på den aktuelle bygningen. Dersom nedskrivningen overstiger revalueringsreserven resultatføres det resterende.

Avskrivningsperiode og – metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med den økonomiske levetiden for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. For bygninger foretas dekomponering, dersom ulike deler har forskjellig brukstid. Avskrivningsperiode og –metode vurderes da separat for hver del.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjon på verdifall. Eventuell nedskrivning resultatføres som differansen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag for salgskostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

14. SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt, og er basert på regnskapsstandarden IAS 12 Resultatskatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført i totalresultat. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Med virkning fra 1.1.2012 ble norske skatteregler endret ved at fritaksmetoden for aksjer med videre ikke lenger skal gjelde for kundeporteføljen i livsforsikringsselskaper.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i konsernets skattemessige fremførbare underskudd, skattereduserende midlertidige forskjeller og skatteøkende midlertidige forskjeller. I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS som igjen eies direkte av Storebrand Livsforsikring AS. Selv om disse eiendomsselskapene inngår i kundeporteføljen og kan avhendes tilnærmet skattefritt, inngår de skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til de underliggende eiendommene, i konsernets midlertidige forskjeller hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 28 prosent.

15. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Storebrand har ingen finansielle leieavtaler.

16. KONTANTSTRØMSOPPSTILLING

Kontantstrømsoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden og viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømsoppstillingen spesifiseres på operasjonelle, investerings- og finansierings aktiviteter.

17. BIOLOGISKE EIENDELER

I samsvar med IAS 41 vurderes investeringer i skog som biologiske eiendeler. Biologiske eiendeler vurderes til virkelig verdi som er definert basert på alternativ virkelig verdi beregning, eller nåverdien av forventet netto kontantstrøm. Verdiendringer på biologiske eiendeler føres i resultatregnskapet. Eierrettigheter på biologiske eiendeler regnskapsføres på det tidspunktet når kjøpsavtalen signeres. Det beregnes årlige inntekter og utgifter fra skogbruk og utmark.

18. AKSJEBASERT AVLØNNING

Storebrand konsernet har aksjebasert avlønning til nøkkelpersoner. Virkelig verdi på aksjeopsjoner fastsettes ved tildelingsdato. Verdsettelsen gjøres basert på anerkjente verdsettelsesmodeller tilpasset egenskapene til de aktuelle opsjonene. Verdien fastsatt på tildelingstidspunktet periodiseres i resultatregnskapet over opsjonens opptjeningstid med tilsvarende økning i egenkapital. Beløpet innregnes som en kostnad og justeres for å gjenspeile faktisk antall aksjeopsjoner opptjent. Opptjeningstiden er perioden fra etableringen av ordningen og til opsjonene er fullt ut opptjent.

NOTE 2 | Viktige regnskapsestimater, skjønsmessige vurderinger og betingede forpliktelser

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimater, skjønsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

Konsernets mest vesentlige estimater og vurderinger som kan gi vesentlig justering av innregnede verdier, er omtalt nedenfor.

GENERELT OM LIVSFORSIKRING

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelser med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, "VIF") knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som økt levealder og uførhet, samt utvikling i fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettsaker mv. Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundebuffer, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringsforpliktelsene. De norske forsikringsforpliktelsene med rentegarantier er diskontert med premieberegningensrenten (om lag gjennomsnittlig med 3,5 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti, er diskonteringen basert på en estimert swap-rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid. Den ikke-likvide delen av rentekurven er estimert med utgangspunkt i langsiktige forventninger om realrente og inflasjon.

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). De norske forsikringsforpliktelsene er beregnet i henhold til særnorske regler herunder forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. For de norske livsforsikringsforpliktelsene gjennomføres det en test på et overordnet nivå ved å foreta en analyse som tar utgangspunkt i norske premiereserveringsprinsipper. Den innarbeidede analysen tar utgangspunkt i de forutsetningene som legges til grunn ved beregning av Embedded Value, hvor selskapet anvender beste anslag på de fremtidige grunnlagselementene basert på dagens erfaringer. Testen innebærer da at selskapet analyserer dagens marginer mellom forutsetningene i reserveringsgrunnlaget og forutsetningene i Embedded Value analyser. Denne testen ble gjennomført også for innføring av IFRS.

I konsernregnskapet ble det ved oppkjøpet av det svenske forsikringskonsernet SPP aktivert immaterielle eiendeler knyttet til verdiene av SPP konserns forsikringskontrakter, mens SPP konserns innregnede forsikringsmessige avsetninger ble videreført i Storebrands konsernregnskap. Disse immaterielle verdiene blir ofte benevnt som "Value of business in-force" (VIF), og disse immaterielle verdiene, sammen med tilhørende aktiverte salgskostnader og forsikringsforpliktelser, testes med hensyn til tilstrekkelighet. Testen er oppfylt hvis de bokførte forpliktelsene i regnskapet er større eller lik netto forpliktelser vurdert til en estimert markedsverdi inklusive forventet overskudd til eier. I denne testen ses det hen til embeddede analyse til IAS 37. Storebrand tilfredsstiller tilstrekkelighetstestene for 2012 og har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2012. Det vil være usikkerhet knyttet til disse testene. Se nærmere om usikkerhet knyttet til forsikringsmessige avsetninger nedenfor.

I livvirksomhetene i Storebrand vil ikke nødvendigvis endring av estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger, finansielle instrumenter og investeringseiendom tilordnet livkundene, påvirke eiers resultat, men endring av estimater og vurderinger kan påvirke eiers resultat. En sentral faktor vil være om livkundenes midler inklusive årets avkastning, overstiger de garanterte forpliktelser.

Livsforsikringsbransjen har i samarbeid med Finanstilsynet i Norge arbeidet med nye dødelighetstabeller. Det er et generelt behov for oppreservering for å styrke avsetningene for økt forventet levealder innenfor kollektiv pensjon. Finanstilsynet vil, basert på en dødelighetsundersøkelse utført av livsforsikringsbransjen, fastsette et minimumsnivå for nye dødelighetstariiffer med virkning fra 1.1.2014. SSBs middelalternativ for dødelighet med ti prosent sikkerhetsmargin tilsier en styrking av premiereservene på om lag 7 prosent, tilsvarende om lag 10 milliarder kroner. Storebrand har i perioden 2011 til 2012 samlet avsatt 4,3 milliarder kroner for fremtidig reservering for langt liv. Også i 2013 må kundene påregne at Storebrand Livsforsikring vil avsette en vesentlig del av avkastningen utover rentegarantien til reservering for langt liv. Det forventes at gjenstående oppreserveringsbehov hovedsakelig vil dekkes gjennom finans- og risikooverskudd. Finanstilsynet vil avklare endelige forutsetninger for oppreserveringsplanen, blant annet lengden av reserveringsperioden og størrelsen på eiers bidrag.

I den norske livvirksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene en serie med årlig rentegaranti. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset.

I den svenske virksomheten (SPP) foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti. Men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdiggaranti. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig rente. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det foreligger også forsikringskontrakter uten rentegaranti i livvirksomhetene hvor kundene bærer avkastningsgarantien. Estimaterendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i tilhørende kundeporteføljer. Innregning av slike verdiendringer påvirker ikke eiers resultat direkte.

Overskuddsdelingsregler i livsforsikring er for øvrig nærmere omtalt i note 4

Generelt vil følgende faktorer ofte være sentrale i resultatgenereringen for kunder og/eller eier:

- Utvikling i rente- og aksjemarkedene samt næringsseidom
- Sammensetning av eiendeler samt risikostyring og endringer i eiendelenes sammensetninger gjennom året
- Bufferkapitalnivå i ulike produkter
- Bufferkapital relatert til den enkelte forsikringskontrakt
- Utvikling i levealder, dødelighet og sykdom – forutsetning
- Utvikling i kostnadsnivå – forutsetning

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Markedet for næringsseiendom i Norge og Sverige er lite likvid og lite transparent. Verdsettelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsettelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

Det vises for øvrig til note 11 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

For finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost vurderes det om det på balansedagen finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Det må anvendes en viss grad av skjønn ved vurdering av om det foreligger et verdifall og verdifallets størrelse. Usikkerheten blir større når det er uro i finansmarkedene. Vurderingene omfatter kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko. Endringer i forutsetninger for disse faktorene vil påvirke om det vurderes å foreligge indikasjoner på et verdifall. Det vil dermed være usikkerhet knyttet til størrelsene på innregnede individuelle nedskrivning og gruppenedskrivninger. Dette vil gjelde avsetninger knyttet til utlån i privat og bedriftsmarkedet samt obligasjoner som vurderes til amortisert kost.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring er basert på forventninger om blant annet levetid, dødelighet, uføret, rentenivå og fremtidige kostnader med videre. Endring i slike forutsetninger vil påvirke størrelsen på forpliktelsene som igjen kan påvirke eiers resultat. I den norske livvirksomheten er hoveddelen av de beregnede utbetalingene diskontert med tilhørende garanterte rente. Storebrand foretar oppreserveringer til nye tariffer i forbindelse med økt levealder i livsforsikring, hvor oppreservering i en tidsbegrenset periode kan belastes den løpende avkastning. En eventuell manglende fremtidig avkastning kan i denne sammenheng, medføre belastning i eiers fremtidige resultat.

I den svenske virksomheten (SPP) er forsikringsforpliktelse i stor grad diskontert på en delvis estimert swap-rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid, og forsikringsforpliktelsene i den svenske virksomheten påvirkes av endringer i markedsrenten. Da det benyttes forskjellig rente på eiendeler og gjeld vil renteendringer påvirke eiers resultat og egenkapital.

Se nærmere beskrivelse av forsikringsrisiko i note 6.

IMMATERIELLE EIENDELER

Goodwill og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill allokteres til konsernets kontantstrømgenererende enheter. Ved verdifastsettelsen i testen er det nødvendig å estimere de kontantstrømmer som oppstår i den relevante kontantstrømgenererende enhet, samt benytte en relevant rente ved diskonteringen. Varige driftsmidler og øvrige immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter. Hoveddelen av de immaterielle eiendeler som ble innregnet ved oppkjøpet av SPP er knyttet til de eksisterende livsforsikringskontraktene på oppkjøpstidspunktet. Denne immaterielle innregnede eiendelen er, sammen med tilhørende innregnede forsikringsforpliktelse, testet for nedskrivning i henhold til en tilstrekkelighetstest som følger av IFRS 4 Forsikringskontrakter. Et sentralt element i denne vurderingen er beregning av fremtidige fortjenestemarginer hvor det benyttes embedded value-beregninger. Embedded value-beregningene vil blant annet påvirkes av volatilitet i finansmarkedet, renteforventninger samt størrelsen på buffer-kapital i SPP.

En immateriell eiendel som oppstår av utvikling (eller av utviklingsfasen i et internt prosjekt), skal innregnes dersom alle følgende punkter blir dokumentert:

- de tekniske forutsetningene for å fullføre den immaterielle eiendelen med sikte på at den vil bli tilgjengelig for bruk eller salg
- foretaket har til hensikt å fullføre den immaterielle eiendelen og ta den i bruk eller selge den
- foretakets evne til å ta den immaterielle eiendelen i bruk eller selge den
- hvordan den immaterielle eiendelen med sannsynlighet vil generere fremtidige økonomiske fordeler. Blant annet kan foretaket vise til at det eksisterer et marked for produktene av den immaterielle eiendelen eller av den immaterielle eiendelen i seg selv, eller dersom den skal anvendes internt, nytten av den immaterielle eiendelen.
- tilgjengeligheten av tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser til å fullføre utviklingen og til å ta i bruk eller selge den immaterielle eiendelen
- foretakets evne til på en pålitelig måte å måle de utgiftene som er henførbare på den immaterielle eiendelen mens den er under utvikling

PENSJONER EGNE ANSATTE

Nåverdien på pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelsen av økonomiske og demografiske forutsetninger. De beregningsforutsetninger som benyttes skal være realistiske, innbyrdes konsistente og oppdaterte i den forstand at de skal baseres på en enhetlig antagelse om fremtidig økonomisk utvikling. Beregninger av pensjonsforpliktelsene er foretatt av aktuarer. Eventuelle endringer knyttet til blant annet forventet lønnsvekst og diskonteringsrente kan gi betydelig effekt på de innregnede pensjonsforpliktelser for egne ansatte. Anslag for fremtidig realrente, reallønnsvekst, fremtidige reguleringer av folketrygdens grunnbeløp og fremtidig inflasjon, vil være beheftet med betydelig usikkerhet.

Den norske lovgivningen for ytelsesordninger kan bli endret i løpet av de nærmeste årene. Et offentlig utvalg av foreslått nye ordninger som generelt inneholder reduserte garantier sammenlignet med dagens gjeldende ytelsesordning. Endringer som følge av dette arbeidet kan påvirke størrelsen på innregnede forpliktelser.

UTSATT SKATT

Det er i konsernet betydelige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det er de eksisterende skatteregler i Norge som ligger til grunn for beregning av utsatt skatt i den norske virksomheten. For enkelte investeringer og posisjoner, vil skatteberegningen være basert på estimater som kan avvike fra endelige ligningstall. Dette vil blant annet særlig kunne gjelde for investeringer i utenlandske deltakerlignede selskaper og investeringer i eiendom.

I 2012 ble skattelovgivningen for norske livsforsikringselskaper endret ved at utbytte og gevinst på aksjer mv som inngår i kollektiv- og investeringsvalgporteføljen skal skattelegges som alminnelig inntekt, mens tap ved realisasjon av slike aksjer skal være fradragsberettiget.

BETINGEDE FORPLIKTELSER

Selskapene i Storebrand konsernet driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og kan bli part i rettstvister. Betingede forpliktelser vurderes i hvert enkelt tilfelle og vil baseres på juridiske vurderinger.

NOTE 3 | Risikostyring og internkontroll

Storebrands inntekter er avhengig av eksterne forhold som gir usikkerhet. De viktigste eksterne risikoforholdene er utviklingen i kapitalmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen. Interne operasjonelle faktorer kan også gi tap, for eksempel feil i forvaltningen av kunders midler.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er derfor et kjerneområde i konsernets virksomhet og organisasjon. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Ansvar for risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand konsernet.

Storebrand konsernets livkunder ønsker sikkerhet for egen økonomi dersom noe uforutsett skulle skje og å kunne opprettholde kjøpekraft også som pensjonister. For å tilfredsstille disse behovene har konsernet over lang tid solgt ulike pensjonsprodukter og produkter som sikrer videre inntekt dersom eksempelvis kundene blir arbeidsuføre. Produktene påfører selskapet en forsikringsrisiko, der blant annet kundenes levealder og arbeidsevne er risikofaktorer. Som følge av avkastningsgarantier medfører produktene også finansiell markedsrisiko i form av renterisiko. I den svenske virksomheten reflekteres denne renterisikoen i finansregnskapet ved at forpliktelsene vurderes til markedsverdi. Innføring av Solvens II-regelverket vil innebære at markedsverdien av forsikringsforpliktelsen vil få stor betydning også i den norske virksomheten.

Innbetalt premie blir investert i ulike aktiva frem til midlene, inkludert avkastning, betales tilbake til kundene som pensjoner eller erstatninger. Storebrand konsernet påtar seg derfor ytterligere finansiell markedsrisiko med målsetning om å skape meravkastning til kundenes beste.

ORGANISERING

Styret skal påse at foretaket har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Daglig leder skal, i samsvar med retningslinjer fastsatt av styret, sørge for å etablere forsvarlig risikostyring og internkontroll, løpende følge opp risikoer og påse at risikoene er forsvarlig ivarettatt, påse at foretakets risikostyring og internkontroll blir gjennomført, overvåket og dokumentert, samt gi styret relevant og tidsriktig informasjon om foretakets risikoer, risikostyring og internkontroll.

Ledere på alle nivåer i organisasjonen har ansvar for risikoer, risikostyring og internkontroll innen eget ansvarsområde og skal løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Ledelsene utarbeider årlig en internkontrollrapport som viser hvordan den etablerte internkontrollen fungerer. Daglig leder skal minst en gang årlig utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen som skal forelegges styret til behandling.

Storebrand har egne funksjoner som løpende følger og styrer risikoene for ulike produktgrupper og samlet for konsernet. Kontrollfunksjonene for risikostyring, internkontroll og compliance skal støtte linjen i å identifisere, vurdere, styre og kontrollere risikotagningen. Ansvar for konsernets kontrollfunksjoner for risikostyring og internkontroll sorteres under konsernets CFO.

COMPLIANCE

Compliancefunksjonen er en rådgivende funksjon som støtter styret og ledelse i styring og oppfølging av risikoen for manglende overholdelse av eksternt og internt regelverk for virksomheten.

Compliancefunksjonen i det enkelte selskap skal utarbeide skriftlige rapporter til styret og den øverste ledelsen i foretaket om foretakets etterlevelse av internt og eksternt regelverk. Compliancerapporteringen sees i sammenheng med konsernselskapenes internkontrollrapporteringer, operasjonell risikorapportering og hendelsesrapportering.

INTERNREVISJON

Storebrand har inngått avtale med eksternt revisjonsfirma om internrevisjonsfunksjonen. Ansvarlig partner i revisjonsfirma rapporterer direkte til styret i Storebrand ASA, som fastsetter instruks for internrevisjonen og godkjenner revisjonens årsplan. En uavhengig vurdering av konsernets kontrollfunksjoner inngår i revisjonsplanen

NÆRMERE OM RISIKOSTYRING PÅ NOEN OMRÅDER

Nedenfor følger en beskrivelse av spesielle forhold rundt risikostyring av livsforsikring knyttet til forholdet mellom kunder og eier. Når det gjelder risiko knyttet til virksomhet i konsernet bortsett fra livsforsikring, er dette i det alt vesentlige risiko som treffer eier. Forsikringsrisiko, finansiell markedsrisiko, likviditetsrisiko, kredittrisiko og operasjonell risiko er nærmere beskrevet i notene 6 -10.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING NORGE

Det er knyttet avkastningsgarantier til en vesentlig del av spareproduktene i den norske livsforsikringsvirksomheten. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til evnen til å innfri denne garantien til kundene, som for størstedelen av produktene gjelder også innenfor ett år. Risikostyringen i virksomheten er derfor innrettet mot å redusere sannsynligheten for at avkastningen hvert enkelt år faller under denne årlige avkastningsgarantien for de ulike produktgruppene.

Sammensetningen av de finansielle eiendelene følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivatinstrumenter og krav til likviditet i aktivaporteføljen. Ved hjelp av dynamisk risikostyring er målet å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer selskapet å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid. Avkastningen vil normalt svinge mellom 2 og 6 prosent med dagens investeringsportefølje og strategi for dynamisk risikostyring for de største produktgruppene. Mindre deler av bestanden er investert i profiler med noe mindre og noe mer markedsrisiko. Effekten av sikringstiltak og dynamisk risikostyring i kundeporteføljene reduserer sannsynligheten for lav avkastning. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver og tilleggsavsetninger. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. Den gjennomsnittlige rentegarantien vil synke gradvis i årene fremover og fra og med 2012 skjer all ny opptjening med 2,5 prosent grunnlagsrente. Selskapskapitalen er investert med lav markedsrisiko. For kontrakter innen produktkategoriene unit-linked og innskuddspensjon er det den forsikrede selv som står den finansielle risikoen, og den forsikrede kan også selv velge risikoprofil.

Selskapets samlede risikobilde overvåkes løpende, blant annet gjennom Finanstilsynets Risikobaserte Tilsyn (RBT) og gjennom egenutviklede risikomål.

SPP

I SPP er bestanden delt inn i ytelsespensjon, innskuddspensjon og unit-linked kontrakter, og det er knyttet avkastningsgarantier til både ytelsespensjon og innskuddspensjon. I bestandene med avkastningsgaranti minimeres forskjellene i investeringenes og forsikringsforpliktelsenes rentefølsomhet, og den kortsiktige renterisikoen reduseres derfor vesentlig. For å ha mulighet for avkastning ut over garantien tas det imidlertid finansiell risiko, hovedsakelig gjennom aksjer, kredittobligasjoner og alternative investeringer. Andelen aksjer i porteføljene tilpasses dynamisk ut fra risikokapasiteten, med hensikt om å dempe effekten av nedganger og samtidig ta del av oppganger. Som følge av et noe mer sammensatt finansielt risikobilde i SPP enn i den norske livvirksomheten, styres risikoen som kundeporteføljen representerer mot egenkapitalen også gjennom derivatforretninger i selskapsporteføljen i SPP.

Investeringsstrategien og risikostyringen i SPP er sammensatt av fire hovedpilarer:

- aktivaenes rentefølsomhet tilpasses løpende rentefølsomheten til forsikringsforpliktelsene
- en aktivaallokering som gir god avkastning over tid
- utøvelse av løpende risikostyringstiltak i kundeporteføljen gjennom dynamisk risikostyring
- tilpasset sikring i selskapsporteføljen av deler av den finansielle risikoen kundeporteføljene eksponerer egenkapitalen for

I tradisjonell forsikring med rentegaranti bærer SPP risikoen for at det oppnås en avkastning lik den garanterte rente på forsikringstagernes midler og at størrelsen på kontraktens aktiva er større enn nåverdien av forsikringsforpliktelsen. SPP oppnår overskuddsdeling dersom totalavkastningen overstiger den garanterte rente. På noen produkter kreves en viss konsolideringsgrad, det vil si at aktiva er større enn nåverdien av passiva med en viss prosentdel, for at eier skal få inntjening. Dersom en forsikringskontrakt i selskapet har mindre aktiva enn markedsverdien av forpliktelsen avsettes det et egenkapitaltilskudd som reflekterer denne underverdien. Dette benevnes latent kapitaltilskudd (LKT) og endringer i denne størrelsen resultatføres løpende. Kontraktene må ha bufferkapital intakt for at overskuddsdeling skal representere en netto inntekt for eier. Når kontraktens aktiva overstiger nåverdien av forpliktelsene, etableres en bufferstørrelse som benevnes villkorad återbäring (VÅB). Endringer i denne kundebufferen resultatføres imidlertid ikke. For forsikringskontrakter i fondsforsikring er det forsikringstageren som bærer den finansielle risikoen.

NOTE 4 | Overskuddsdeling og resultat til eier livsforsikring

Resultatregnskapet inneholder resultatelementer både for kunder og eier. Resultatgenereringen i et livsforsikringselskap består av netto avkastning på selskapskapitalen og risikoprodukter der resultatet i sin helhet tilfaller eier. Risikoproduktene er i Storebrand inkludert i segmentet Forsikring og ikke en del av livsforsikringssegmentet. Det finnes også produkter med overskuddsdeling der resultatet fordeles mellom kunder og eier som beskrives nærmere i denne noten. I tillegg finnes det kollektive pensjonsprodukter med rentegaranti der kunden betaler en fee for rentegaranti. Unit linked produkter er fee basert og uten rentegaranti. Se note 12 for definisjon av segmenter.

I denne noten gis det en beskrivelse av innhold i de ulike elementene i den totale resultatgenereringen og deretter en oversikt over resultat til eier og kunder.

Dersom man omgrupperer resultatoppstillingen vil man kunne dele inn resultat før fordeling mellom eier og kunder i følgende elementer:

• Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, avkastningshonorarer, markedsføringskostnader, provisjoner og IT-kostnader.

• Risikoresultat

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

• Finansresultat

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen fratrukket garantert avkastning. I tillegg kommer netto avkastning på selskapskapitalen som består av egenkapital og ansvarlig lån. Eventuelle avkastningsbaserte honorarer for kapitalforvaltning inngår i finansresultatet.

RESULTATGENERERING TIL EIER

På neste side følger beskrivelse av resultat for segmentene Storebrand Livsforsikring og SPP.

RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING

<i>NOK mill.</i>	Kollektiv ytelse fee basert	Kollektiv investeringsvalg og Unit Linked fee basert	Individual og fripoliser overskuddsdeling	BenCo	Selskaps- portefølje/ øvrig	2012	2011
Administrasjonsresultat	-100	63	8	35		6	101
Risikoresultat	161	-54	10	14		131	117
Finansresultat ¹⁾			-6	13	-65	-58	-226
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko	522	23				545	520
Øvrig					28	28	-32
Resultat før amortisering og nedskrivning	582	32	12	62	-37	652	481
Midler til forvaltning (NOK mrd.)	88	28	91	16	9	231	213

¹⁾ Renteresultat og overskuddsdeling

Administrasjonsresultat

I administrasjonsresultatet inngår alle produkter bortsett fra tradisjonelle individuelle produkter med overskuddsdeling. Administrasjons- og forvaltningskostnadene betales forskuddsvis hvert år. Et eventuelt underskudd i administrasjons- og forvaltningsresultatet må dekkes av selskapet, og et eventuelt overskudd vil tilfalle selskapet.

Risikoresultat

For kollektiv ytelsespensjon og for nyopprettede garanterte individualprodukter tilfaller positivt risikoresultat kunden, mens et underskudd på risiko-resultatet i utgangspunktet må dekkes av forsikrings-selskapet. Det åpnes imidlertid for at inntil halvparten av risikooverskuddet i en bransje kan tilbakeholdes i et risikoutjevningssfond. Underskudd på risikoelementene kan dekkes fra risikoutjevningssfondet. Risikoutjevningssfondet kan maksimalt utgjøre 150 prosent av årlig samlet risikopremie. Risikoutjevningssfondet er klassifisert som egenkapital.

Finansresultat

Netto avkastning på selskapskapitalen tilfaller selskapet. Selskapskapitalen består av egenkapital og ansvarlig lån.

En eventuell negativ avkastning i kundeporteføljene og avkastning lavere enn rentegaranti som ikke kan dekkes av tilleggsavsetning må dekkes av selskapets egenkapital, og vil inngå i linjen finansresultat.

Avkastningen på kapitalen knyttet til risikoprodukter regnskapsføres i finansresultatet.

Overskuddsdeling

I linjen for finansresultat inngår også overskuddsdeling. Gamle og nye individuelle poliser utgått fra kollektive pensjonsforsikringer (fripoliser) har modifisert overskuddsdelingsregime som innebærer at selskapet kan beholde inntil 20 prosent av overskudd på avkastning etter eventuell avsetning til tilleggsavsetning. Modifisert overskuddsdelingsmodell innebærer at et eventuelt negativt risikoresultat vil kunne gå til fradrag mot kundenes renteoverskudd før fordeling hvis det ikke dekkes fra risikoutjevningssfondet.

Tradisjonelle individuelle kapital- og pensjonsprodukter som var i selskapet før 1.1.2008 videreføres etter overskuddsregler som gjaldt før 2008. Det gis ikke anledning til å etablere nye kontrakter i denne porteføljen. Selskapet kan beholde inntil 35 prosent av det samlede resultatet etter avsetning til tilleggsavsetninger.

Pris for avkastningsgaranti og fortjeneste risiko

For kollektive pensjonsforsikringer med avkastningsgaranti skal avkastningsgarantien prises i forkant. Nivået på avkastningsgarantien, størrelsen på bufferkapitalen (tilleggsavsetninger og kursreserver) og investeringsrisikoen for porteføljen pensjonsmidlene investeres i, er styrende for hvilken pris kunden betaler for sin avkastningsgaranti. Det er risikoen egenkapitalen utsettes for som er utgangspunktet for prisfastsettelsen av avkastningsgarantien. En kollektiv pensjonskunde kan velge en investeringsprofil med lav aksjeandel som normalt gir lavere risiko for tap og lavere forventet avkastning. Økt aksjeandel ville normalt gi høyere forventet avkastning, men også en høyere pris for avkastningsgarantien. Forsikrings-selskapet står for all nedsiderisiko og må reservere opp forsikringen dersom bufferavsetninger ikke er tilstrekkelige eller tilgjengelige.

Kundene kan velge langsiktige kontrakter med garantiperioder på opp til 5 år. Prisen for en flerårig avkastningsgaranti vil være lavere enn for en årlig avkastningsgaranti over samme periode. Det er imidlertid krav om at forpliktelsene overfor de forsikrede til enhver tid skal være dekket av tilstrekkelige forsikringsmessige avsetninger, og om nødvendig kan også egenkapitalen benyttes for å sikre tilstrekkelig reservering i løpet av avtaleperioden. I regelverket for flerårig avkastningsgarantier er det større avtalefrihet mellom kunde og selskap. Kunden kan blant annet stille egen bufferkapital som sikkerhet ved avkastning under den beregningsrenten som anvendes i forsikringen. En slik økning i risiko for kunden, reduserer også den samlede prisen for avkastningsgaranti som kunden skal betale.

Øvrig resultat

Består blant annet av resultat for datterselskaper.

Resultatgenerering til kunder

For kollektiv investeringsvalg og unit linked baserte produkter får kundene avkastningen på midlene som er investert. Individual produktene får 65 prosent av samlet positivt administrasjons-, risiko- og finansresultat. Fripoliser får 80 prosent av positivt finansresultat samt minimum 50 prosent av positivt risikoresultatet (inntil 50 prosent av risikoresultatet kan avsettes risikoutjevningssfond).

RESULTAT SPP

<i>NOK mill.</i>	Garanterte produkter	Unit Linked	Selskaps- portefølje	2012	2011
Administrasjonsresultat	57	44	-2	99	99
Risikoresultat	147	2		149	289
Finansresultat	395			395	-226
Øvrig/valuta			160	160	129
Resultat før amortisering og nedskrivning	598	46	158	803	291
Midler til forvaltning (NOK mrd.)	81	37	10	128	124

Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet for alle produkter tilfaller eller belaster resultat til eier. Inntekter og kostnader relatert til SPPs konsulent og tjeneste virksomhet inngår også i administrasjonsresultatet.

Risikoresultat

Risikoresultatet tilfaller eier i sin helhet for alle produkter.

Finansresultat

For forsikringsprodukter med garantert rente er det i hovedsak tre komponenter som påvirker finansresultatet:

- avkastningsdeling
- indekseringsavgift
- endringer i latent kapitaltilskudd for å dekke garantert kapital

Dersom totalavkastningen i et kalenderår for en premiebestemt forsikring (DC- bestand) overstiger garantert rente oppstår en avkastningsdeling. Ved avkastningsdeling tilfaller 90 prosent av totalavkastningen forsikringstakeren og 10 prosent selskapet. Selskapets andel av totalavkastningen inngår i finans resultatet.

For ytelsesbestemte forsikringer (DB- bestand) har selskapets rett til å ta et indekseringsgebyr hvis det kollektive overskuddet tillater en indeksering av forsikringen, maksimalt tilsvarende endringen i konsumprisindeks (KPI). Indekseringen baseres på avkastningen fra 1. oktober til 30. september. Halvparten av gebyret tas ut dersom pensjonene kan indekseres med hele endringen i KPI. Hele gebyret tas ut dersom også fripolisene kan regnes opp med hele endringen i KPI. 100 prosent gebyr tilsvarer 0,8 prosent av forsikringskapitalen.

Det gjøres en løpende vurdering den garanterte forpliktelsen. Dersom den garanterte forpliktelsen er høyere enn verdien av eiendelene må det gjøres en avsetning i form av latent kapitaltilskudd. Dersom eiendelene er lavere enn den garanterte forpliktelsen når forsikringsutbetalingen starter tilfører selskapet kapital opp til garantert verdi i form av realisert kapitaltilskudd. Endring i latent kapitaltilskudd inngår i finansresultatet. I finansresultatet inngår også resultatet av sikringsprogrammet (hedgeprogram) som selskapet har for å skjerme seg mot effekter i latent kapitaltilskudd.

For Unit Linked endres forsikringsmessig avsetning med markedsavkastning enten den er positiv eller negativ, det innebærer at selskapet ikke har noe finansielt resultat for fondsforsikringsvirksomheten.

Øvrig resultat

Øvrig resultat består av avkastningen på de eiendeler som ikke forvaltes for forsikringstakeres regning, egenkapitalen samt avskrivninger på immaterielle eiendeler og rentekostnader på ansvarlig lån.

NOTE 5 | Solvens II

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringselskaper i EU og EØS. Regelverket skulle vært innført fra 1.1.2014, men som følge av store forsinkelser i fremdriften er det nå klart at innføringen blir utsatt. Det har ikke kommet noen ny tidsplan.

Kapitalkravet skal gjenspeile alle vesentlige risikoer inkludert finansmarkedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko. Den endelige utformingen av kapitalkravene inkludert eventuelle overgangsordninger er ennå ikke klar, men det er sannsynlig at kapitalkravet blir høyere enn kapitalkravet under Solvens I.

Beregning av solvenskapitalen blir basert på virkelig verdi av både eiendeler og forpliktelser. Det innebærer at verdien av forsikringsforpliktelsen vil variere med rentenivået. Med nåværende investeringstilpasning og produktregelverk, er rentefølsomheten vesentlig høyere for forsikringsforpliktelsen enn for eiendelene. Det innebærer at rentefall gir svekket solvensposisjon. Effekten av dette forsterkes med fallende rente. Fripoliser og tradisjonelle individuelle forsikringsprodukter med garanti gir mest risiko, fordi premien er betalt med endelig virkning.

Solvens II-regelverket bygger blant annet på en forutsetning om at selskapene kan styre renterisikoen gjennom å investere i eiendeler med tilsvarende rentefølsomhet som forsikringsforpliktelsene. Norske pensjonsinnetninger er forhindret fra å kunne gjøre dette som følge av både manglende tilbud av lang rentebinding i det norske markedet, og risikoen knyttet til den årlige avkastningsgarantien (krav til at et overskudd som minst tilsvarer beregningsrenten skal tilføres kunden årlig med endelig virkning).

Risikoen fra årlig avkastningsgaranti skyldes at den er knyttet til eiendelssiden alene. Ved å øke rentefølsomheten øker svingningene i årlig eiendelsavkastning, og det oppstår et risikostyringsdilemma: Høy rentefølsomhet gir liten risiko for selskapets solvensposisjon, men stor risiko for negativ avkastning ved en renteoppgang. Lav rentefølsomhet gir liten risiko for resultat, men stor risiko for solvens ved en rentenedgang.

Forslag til nytt tjenestepensjonsregelverk (NOU 2012:13 Pensjonslovene og folketrygdreformen II) fra Banklovkommissjonen beskriver nye hybridordninger (grunnmodell og standardmodell). De nye ordningene gir gode løsninger for ny pensjonsopptjening i relasjon til Solvens II. Det vil ikke lenger være langsiktig renterisiko og levealdersrisikoen vil være vesentlig mindre enn i dag.

Utfordringen er knyttet til eksisterende reserve og hvordan overgangsreglene skal utformes. Banklovkommissjonens forslag til overgangsregler ble lagt frem 7. januar. Forslaget til overgangsregler tar utgangspunkt i at rettighetene til pensjonsytelser som er opptjent på overgangstidspunktet har et grunnlovrettslig vern. Gitt at retten til ytelse videreføres, innebærer det et fortsatt stort kapitalkrav når Solvens II innføres. Utredningen er nå på offentlig høring. Finansdepartementet legger opp til å fremme et lovforslag for Stortinget i løpet av våren. Det arbeides med sikte på at de nye reglene skal gjelde fra 1.1.2014, men tidsplanen er stram og det er risiko for forsinkelser.

NOTE 6 | Forsikringsrisiko

LIVSFORSIKRING

FORSIKRINGSRISIKO

Livsforsikring er en vesentlig andel av den totale forsikringsrisikoen og omfatter:

1. **Død** – Risiko for feil estimering av dødsfall (før pensjonsalder) og feil estimering av utbetaling til etterlatte. I de senere år har det vært registrert avtagende dødelighet og færre unge etterlatte sammenlignet med tidligere.
2. **Langt liv** – Risiko for feil estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger. Historisk utvikling har vist at flere forsikrede oppnår pensjonsalder og lever lenger som pensjonister sammenlignet med tidligere. Det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig dødelighetsutvikling. Ved økt levealder utover det som er forutsatt i premietarifene, tiltar også risikoen for at eiers resultat belastes for å dekke nødvendig avsetningsbehov.
3. **Uførhet** – Risiko for feil estimering av fremtidig sykdom og uførhet. Per i dag er risiko for uførhet større i Norge og Sverige enn i andre OECD-land. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling av uførhet i Norge og Sverige.

Det nye solvensregelverket stiller krav til selskapenes kapital. Kapitalkravreglene bygger på sannsynlighetsberegninger som angir hvor stor kapital selskapet må ha for, med en gitt sannsynlighet, å være i stand til å overholde sine forpliktelser overfor kundene i tilfeller hvor det skjer uforutsette hendelser av gitte størrelser og typer. Det nye solvensregelverket er ikke trådt i kraft.

Storebrand har hovedsakelig livsforsikringsrisiko i Norge (SBL) og Sverige (SPP), men også i Irland og på Guernsey (BenCo).

BESKRIVELSE AV PRODUKTER

Det tilbys tradisjonelle livs- og pensjonsforsikring og fondsforsikring som både kollektive og individuelle kontrakter. For de tradisjonelle produktene anvendes en beregningsrente for fastsettelse av premie og avsetninger. Maksimal beregningsrente fastsettes av Finanstilsynet og er 2 prosent fra 1.1.2011.

Kollektive kontrakter:

1. Kollektiv ytelsespensjon er garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.
2. Kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.
3. Kollektive ettårige risikodekninger er garanterte utbetalinger ved død og uførhet, samt premiefritak ved uførhet.
4. Fripoliser (ytelse) og pensjonskapitalbevis (innskudd) er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

Individuelle kontrakter:

1. Individuell rente- eller pensjonsforsikring er garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.
2. Individuell kapitalforsikring er engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet
3. Individuell fondsforsikring er kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

Spesielle forhold:

De siste års resultatutvikling har vist et behov for en ny styrking av premiereservene knyttet til langt liv for norsk kollektiv pensjon, inklusive fripoliser. Avsetningsbehovet gjelder generelt for produkter hvor det er gitt en garantert ytelse, men treffer ulikt i forhold til bestandssammensetning, produkttegenskaper og regelendringer blant annet som følge av pensjonsreformen. Gjennom FNO har næringen sendt et forslag til dødelighetstariff til Finanstilsynet. Dødelighetstariffen er til behandling i Finanstilsynet og det forventes at Finanstilsynet vil fastsette minimumsnivå til ny dødelighetstariff (K2013) for kollektiv pensjon tidlig 2013 og med virkning fra 1.1.2014.

Tariffen fra FNO er bygget på tre elementer som er gjenstand for diskusjon. Dette er startdødelighet, sikkerhetsmargin og fremtidig dødelighetssynkning. Startdødelighet er beste estimat for dødeligheten i 2013. Sikkerhetsmargin vil ivareta forskjellen i dødelighet basert på inntekt, tilfeldig variasjon i dødelighet samt selskapets marginer. Fremtidig dødelighetssynkning innebærer at forventet levealder også er avhengig av fødselsår. Dagens 50 åringer forventes ikke å leve så lenge som 50 åringer 20 år frem i tid. Denne sammenhengen benevnes som dynamisk dødelighet. K2013 vil således være en dynamisk tariff når den innføres.

Nivået på den nye tariffen vil ha stor betydning for oppreserveringsbehovet og finansieringsløpet de nærmeste årene. Selskapet har startet en slik oppreservering i regnskapet fra og med 2011. I 2012 og 2013 vil Storebrand avsette så mye som mulig av finans- og risikooverskudd. Når minimumsnivået for tariffen er fastsatt vil det være en dialog mellom næringen, Finanstilsynet og Finansdepartementet om betingelser rundt plan for oppreservering.

RISIKOPREMIE OG TARIFFER

STOREBRAND LIVSFORSIKRING NORGE

For gruppelevsforbikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av næring/yrke. Innen gruppelevsforbikring benyttes også erfaringstariffering. For gruppelevsforbikring er standardtariffen, både for død og uførhet, basert på selskapets egne erfaringer.

For individuelle forsikringer er premiene for dødsrisiko og langt liv risiko basert på tariffen utarbeidet av forsikringssselskapene med utgangspunkt i felles erfaringer. Dette gjelder både kapital- og pensjonsforsikring. Uførepremiene er basert på selskapets egne erfaringer.

For kollektiv pensjonsforsikring følger premiene for tradisjonelle alders- og etterlatte - dekningsfellestariffen K2005. For uførepensjon er premiene basert på selskapets egne erfaringer. Omkostningspremien fastsettes årlig med sikte på full dekning av neste års forventede kostnader.

SPP OG BENCO

Risikopremien for kollektive kontrakter er en utjevnet premie basert på kollektivets fordeling av alder og kjønn.

Individuelle kontrakter har fortrinnsvis individuelle risikopremier basert på alder og kjønn.

Hoveddelen av SPP's risikoforsikringer er ettårige. Det vil si at premien kan endres av selskapet for hvert år. Feil i antagelsen på premien for dødsrisiko- og uføreforsikringer kan derfor korrigeres med rask effekt på selskapets risikoresultat.

Selskapenes tariff inneholder ingen forutsetninger om inflasjon eller frivillig avgang/flytting.

STYRING AV RISIKO

1. Vurdering av forsikringsrisiko (underwriting)

Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av kunden. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger foretas en helsevurdering av de ansatte i bedrifter med få ansatte, for øvrig kreves arbeidsdyktighets-erklæring. I underwritingen tas det også hensyn til bedriftens næringskategori, bransje og sykehistorikk.

2. Kontroll og oppfølging av forsikringsrisiko

I den eksisterende forsikringsporteføljen overvåkes forsikringsrisikoen innen hver bransje. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødsrisiko, langt liv risiko og uførisiko. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko utgjør det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de avsetninger og utbetalinger som man må gjøre for de forsikringstilfeller som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som man ikke har fått melding om, men som man av erfaring må anta er inntruffet, hensyntas.

3. Uførepensjon

Når det gjelder uføreforsikring i SPP er ikke fremtiden like forutsigbar. Endringene i nye uføretilfeller er mye raskere enn endringene i dødelighet/levealder. En av grunnene til dette er problemene med å fastsette de bakenforliggende årsaker og uføregrad. Den raskt økende uførheten i de første årene på 2000 tallet førte til store premieøkninger innenfor bransjen. Flere forsikringselskaper var tvilende til å tilby frivillige uføredkninger i fremtiden. Fra 2005 har dog uføretilfellene kommet ned i en mer balansert utvikling som medførte at SPP reduserte risikopremiene for uføreforsikringer. Uførheten har allikevel vært betydelig lavere enn antatt i tariffen. I Norge trer nye regler for uføretrygd i kraft i 2015. Det er varslet at Banklovkommissjonen i forbindelse med tilpasning av tjenstepensjonsregelverket til pensjonsreformen også vil vurdere regelverket for uføredkninger i privat sektor.

4. Reassuranse

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom ulike reassuranseprogram. Gjennom katastrofereassuranse (excess of loss) dekkes tap (engangserstatninger og reserveavsetninger) utover en nedre grense ved 2 eller flere dødsfall eller uføretilfeller som følge av samme begivenhet. Dekningen har også en øvre grense. Gjennom surplus reassuranse på et enkelt liv dekkes døds- og uførisiko som overstiger selskapets praktiserte maksimale risikobeløp for egen regning. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye og gjenforsikret risiko er derfor av beskjedne størrelse.

5. Pooling

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom internasjonal pooling. Dette innebærer at multinasjonale bedriftskunder kan få utlignet resultatene mellom de ulike enhetene internasjonalt. Pooling kan tilbys for gruppeliv og risikodekninger innenfor kollektiv ytelses- og innskuddspensjon.

6. Trafikklys (kun SPP)

For å være sikker på at forsikringselskapene har tilstrekkelig kapital for å dekke sine forsikringsforpliktelse krever Finansinspeksjonen at bransjen stresstester hele sin forsikringsvirksomhet i de såkalte trafikklisberegningene. Det som testes er premieinntektsiden og forsikringsforpliktelsene. I 2007 kom det krav om at selskapene for forsikringsforpliktelsene også skulle teste endringer i forsikringsrisikoer. Dette gjelder også såkalt annulleringsrisiko som er risikoen for at den forsikrede sier opp avtalen og dermed slutter å betale premie. Nivået på stresstesten følger i hovedsak veiledningene fra EIOPA (Europeiske tilsynskomiteen for forsikringer og tjenstepensjoner) og deres arbeid med Solvens II.

RISIKORESULTAT

I tabellene nedenfor er risikoresultatet innenfor de ulike risikoområdene spesifisert, i tillegg oppgis resultateffekten knyttet til reassuranse og pooling.

Spesifikasjon av risikoresultat	Storebrand Livsforsikring AS		BenCo	
	2012	2011	2012	2011
<i>NOK mill.</i>				
Overlevelsesresultat	-118	-79	4	6
Dødsfallsresultat	350	287	0	
Uføeresultat	428	479	11	13
Gjenforsikring	-51	-15		
Pooling	-74	-109		
Annet	-6	-29	-1	
Sum risikoresultat	529	535	13	19

Risikoresultatet i tabellen over viser samlet risikoresultat for fordeling kunder og eier.

Spesifikasjon av risikoresultat

NOK mill.	SPP	
	2012	2011
Overlevelsesresultat	-90	-78
Dødsfallsresultat	84	85
Uføreresultat	140	179
Gjenforsikring	2	117
Pooling	-3	-4
Annet	15	-10
Sum risikoresultat	149	289

FLYTTERETT

Det finnes en flytterett som innebærer overføring av forsikringsforpliktelser knyttet til kollektiv og individuelle pensjonsforsikringer til eller fra andre forsikringselskaper. Flytteretten kan utgjøre en likviditetsrisiko.

GRUNNLAGSRENTE (DISKONTERINGSRENTE)

STOREBRAND LIVSFORSIKRING NORGE

Høyeste tillatte grunnlagsrente for nye forsikringer og for nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring fastsettes av Finanstilsynet. For nye forsikringer ble høyeste grunnlagsrente satt til 3 prosent i 1993, senere endret i november 2005 til 2,75 prosent for kontrakter som blir etablert etter 1.1.2006. For nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring ble høyeste grunnlagsrente redusert fra 4 prosent til 3 prosent med virkning fra forsikringens hovedforfall i 2004. For nye kontakter fra 1.1. er grunnlagsrenten satt til 2,50 prosent. Grunnlagsrenten er den årlige garanterte avkastningen til kundene.

Avsetninger til forsikringsfond fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

Rentegaranti i prosent	2012	2011
6%	0,3 %	0,3 %
5%	0,5 %	0,5 %
4%	48,4 %	49,7 %
3,4 %	3,0 %	3,4 %
3%	36,7 %	37,4 %
2,75%	1,6 %	1,8 %
2,50%	5,1 %	0,5 %
0%	4,4 %	4,3 %

I tabellen ovenfor er premiefondet, innskuddsfondet og pensjonistenes overskuddsfond inkludert med 3 prosent og tilleggsavsetningene med 0 prosent.

Samlet gjennomsnittlig rentegaranti for alle bransjer utgjør 3,4 prosent i 2012. Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Oppnår selskapet et enkelt år en avkastning som er lavere enn den garanterte renten, kan etter gjeldende lovgivning inntil ett års garantert rente for den enkelte kontrakt dekkes av kontraktens tilleggsavsetning.

Gjennomsnittlig rentegaranti

	2012	2011
Individuell kapitalforsikring	3,2 %	3,1 %
Individuell pensjonsforsikring	3,8 %	3,7 %
Kollektiv pensjonsforsikring	3,1 %	3,2 %
Fripoliser	3,6 %	3,6 %
Gruppelivsforsikring	0,2 %	0,3 %
Samlet	3,36 %	3,40 %

SPP

Forsikringsforpliktelsene per 31.12.2012 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser av sluttverdigaranti:

Rentegaranti i prosent	2012	2011
3,0 % DB	44,1 %	43,7 %
1,25 - 2,5 % P250	14,2 %	13,8 %
2,75 - 4,0 % P300	20,8 %	21,4 %
4,5 - 5,2 % P520	20,8 %	21,1 %

SKADEFORSIKRING

- Yrskeskade
- Kritisk Sykdom og Kreftforsikring
- Ulykkesforsikring

For skadevirksomheten utgjør storskader eller spesielle hendelser den største risikoen. De største skadene vil typisk være innenfor gruppe og yrkesskade. For å dempe risikoen har Storebrand dekket seg med Excess of Loss-reassuranse på konsernnivå.

Risiko innen yrkesskadeforsikringer er også dekket gjennom en egen Excess of Loss-reassuranse, med en egenregning på 10 millioner kroner.

NOTE 7 | Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en spesifisert tidshorisont. Markedsrisiko er derfor risikoen for prisendringer i finansmarkedene, herunder endringer i rente-, valuta-, aksje-, eiendoms- og råvaremarkeder som påvirker verdien på selskapets finansielle instrumenter. I Storebrand vurderes markedsrisikoen fortløpende ved hjelp av ulike målemetoder. Det beregnes potensielt tap i investeringsporteføljen innenfor et år og porteføljen stresstestet i henhold til de regulatorisk definerte stresstestene samt interne modeller.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING NORGE

De største bidragene til kortsiktig resultatmessig markedsrisiko for den norske livvirksomheten er fall i aksje- og eiendomsverdier, økt risiko på kredittobligasjoner og raske renteøkninger. På lengre sikt er lave markedsrenter over tid en betydelig markedsrisiko for selskapet. Verdien av forsikringsforpliktelsen i Storebrand Livsforsikring påvirkes ikke, slik regelverket i dag er utformet, av endringer i markedsrenten. Når Solvens II innføres vil verdien av forsikringsforpliktelsen bli rentefølsom i solvensregnskapet også i den norske virksomheten.

SPP

SPP er i hovedtrekk eksponert mot de samme markedsrisikofaktorene som Storebrand Livsforsikring, men forskjeller i produktutforming, rammeverk og i aktivaallokering medfører likevel en del forskjeller i bidragene fra ulike typer markedsrisiko. På kort sikt er markedsrisikoen fra aksjer noe større i SPP enn i Storebrand Livsforsikring, men samtidig har selskapet liten risiko fra aktivaklassen eiendom. SPP har også markedsrisiko for økt risiko på kredittobligasjoner. Resultatmessig er imidlertid den kortsiktige risikoen fra endringer i rentenivået liten i SPP som følge av tilpasning av aktivas rentefølsomhet (durasjon) i forhold til forpliktelsens rentefølsomhet. Dagens regulatoriske rammeverk medfører imidlertid at selskapet ikke både kan ha lav rentefølsomhet i resultatregnskapet og i solvensregnskapet på samme tid, og fallende renter vil påvirke solvenskvoten i selskapet negativt. Også for SPP representerer vedvarende lave renter en betydelig risiko, både for finansresultat og for solvensmarginprosenten.

SENSITIVITETSANALYSER

Stressene er gjort på investeringsporteføljen per 31.12.2012 og resultatet viser estimert resultateffekt for ett og ett stress for året som helhet. Analysen er gjort med momentane enkeltstress, altså ved at en aktivaklasse opplever en dag med kraftige markedsbevegelser, med tilhørende resultateffekt.

Storebrand Livsforsikring har benyttet Risikobasert Tilsyn (RBT), det offisielle rapporteringsdokumentet til Finanstilsynet. Stressene er som følger: aksjer +/- 20 prosent, renter +/-150 basispunkter, eiendom +/- 12 prosent, valuta +/- 12 prosent, spread basert på rating og durasjon. Bufferkapitalen til markedsrisiko består av, tilleggsavsetninger som kan inntektsføres i 2012, kursreguleringsfond og fond for urealiserte gevinster. SPP har benyttet trafikkluset, det offisielle rapporteringsdokumentet til Finansinspeksjonen.

Endringer i markedsrisiko som inntreffer i løpet av 1 år og bufferkapitalens dekning av markedsrisikoene vil bli som fremstilt nedenfor basert på balansen 31.12.12:

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Endring markedsverdi, 2012	NOK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko fra RBT	5 357	
Renterisiko	3 194	60%
Aksjerisiko	3 399	63%
Eiendomsrisiko	3 252	61%
Valutarisiko	338	6%
Spreadrisiko	1 734	32%
Markedsrisiko (korrelert)	8 275	

SPP

Endring markedsverdi, 2012	SEK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko	5 886	
Renterisiko	273	5%
Aksjerisiko	1 809	31%
Eiendomsrisiko	402	7%
Valutarisiko	1 912	32%
Spreadrisiko	158	3%
Markedsrisiko (korrelert)	3 964	

LIVSFORSIKRING

Da det er momentane markedsendringer som vises i noten over, vil den dynamiske risikostyringen for livselskapene i konsernet ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING NORGE

Stresstestene er gjort for alle investeringsprofiler med avkastningsgaranti og effekten fra hvert stress endrer avkastningen i hver profil. I de negative stresstestene (aksjer ned, renter opp, eiendom ned, valuta opp) vil avkastningen i enkelte profiler falle under garantien. Garanti- og buffersituasjonen for hver kontrakt vil da avgjøre hvor mye egenkapital selskapet eventuelt må bruke dersom avkastningen blir på dette nivået i 2013. Utover behovet for å benytte egenkapital for å dekke opp for avkastningen under garantien, er det endringer i overskuddsdelingen for fripoliser og individualkontrakter, samt avkastning og rentekostnader i selskapsporteføljen som i størst grad gir avvik fra forventet resultat for 2013. Effekten av de negative stressene har blitt redusert siden i fjor. Den viktigste årsaken til dette er redusert aksjebeholdning i livporteføljene.

Stressene er gjort hver for seg, men samlet markedsrisiko har benyttet korrelasjonene mellom stressene og er dermed mindre enn summen av enkeltstressene. I tillegg til negativ resultat effekt for eier, vil forventet bygging av bufferkapital i vesentlig grad falle bort i de negative stressene. For de positive stressene er det i tillegg til positive resultat effekter for eier også lagt til grunn en større bygging av bufferkapital i form av kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger.

Resultateffekter fra produkter uten avkastningsgaranti, i hovedsak innskuddspensjon og Unit Linked, er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står all markedsrisiko og effekten av markedsfall på eiers resultat vil være svært begrenset.

SPP

Noten som viser innvirkning på resultat/ egenkapital viser effekt på finansielle resultat eksklusive avkastningsdeling. All endring i markedsverdi påvirker ikke det finansielle resultatet. Den andelen av markedsverdiforandringen som påvirker resultatet, er den delen som ikke kan avregnes mot kundenes allerede opptjente overskudd (villkorad återbäring).

ØVRIGE VIRKSOMHETER

Øvrige selskaper i Storebrand Livsforsikring Konsern er ikke inkludert i sensitivitetsanalysen da markedsrisikoen i disse er liten. Egenkapitalen til disse selskapene er investert med lav eller ingen allokering til risikable aktiva, og produktene gir ikke opphav til direkte risiko for selskapet som følge av endringer av priser i kapitalmarkedet.

EKSPONERING MOT UTVALGTE LAND

Tabellene nedenfor viser eksponering mot utvalgte land, inkluderer ikke indirekte eksponering.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Eksponering mot utvalgte land per 31.12

NOK mill.	2012	2011
Hellas	2	8
Italia	843	4 122
Portugal	719	856
Irland	1 417	1 152
Spania	2 314	4 220
Totalt	5 294	10 358

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Eksponering mot utvalgte land per 31.12

NOK mill.	2012	2011
Hellas	4	13
Italia	869	4 208
Portugal	723	863
Irland	1 518	2 392
Spania	2 351	4 657
Totalt	5 466	12 133

NOTE 8 | Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte sine betalingsforpliktelser, eller at selskapet ikke kan avhende verdipapirer til akseptable priser. Storebrand Livsforsikrings og SPPs forsikringsforpliktelser er langsiktig og er vanligvis kjente lenge før de forfaller, men en solid likviditetsbuffer er likevel viktig for å kunne motstå uforutsette hendelser.

For flere av datterselskapene er det i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

I tillegg til klare strategier og risikostyring av likviditetsbeholdningen i hvert enkelt datterselskap har morselskapet i konsernet etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. Det er etablert kredittavtaler med andre banker som selskapene kan trekke på dersom det skulle være nødvendig.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser

NOK mill	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	Over 5 år	Total verdi	Balanseført verdi
Ansvarlig lånekapital	2 520	23	3 073	180	1 545	7 341	6 643
Annen kortsiktig gjeld	4 655					4 655	4 655
Ikke innkalt restforpliktelse limited partnership	3 715					3 715	
Ubenyttede kredittrammer utlån	1 068					1 068	
Sum finansielle forpliktelser 2012	11 958	23	3 073	180	1 545	16 779	11 298
Derivater knyttet til innlån 2012	-99	-70	-92			-260	-323
Sum finansielle forpliktelser 2011	10 972	105	4 846	1 327	1 655	18 905	11 756

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser

NOK mill.	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	Over 5 år	Total verdi	Balanseført verdi
Ansvarlig lånekapital	2 520	23	3 073	180	1 545	7 341	6 643
Annen kortsiktig gjeld ¹⁾	6 763					6 763	6 763
Ikke innkalt restforpliktelse limited partnership	5 317					5 317	
Ubenyttede kredittrammer utlån	1 068					1 068	
Sum finansielle forpliktelser 2012	15 669	23	3 073	180	1 545	20 490	13 407
Derivater knyttet til innlån 2012	-99	-70	-92			-260	-323
Sum finansielle forpliktelser 2011	17 238	105	6 386	1 327	1 655	26 710	10 448

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

¹⁾ Herav utgjør minoritet i Storebrand Eiendomsfond KS 2.022 millioner kroner. Fra januar 2014 kan deltakerne årlig fremsette krav om innløsning. Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 prosent av VEK. Se også note 40.

Spesifikasjon ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner

NOK mill.	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall	Balanseført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Livsforsikring AS 08/18 FRN	1 500	NOK	Flytende	2018	1 501
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS 49-13	300	EUR	Fast	2013	2 338
Storebrand Livsforsikring AS	1 700	NOK	Flytende	2014	1 702
Storebrand Livsforsikring AS Var 12/49	1 000	NOK	Fast	2015	1 102
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2012					6 643
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2011					6 813

NOTE 9 | Kredittisiko

Med kredittisiko menes risiko for tap som følge av en motparts manglende vilje eller evne til å gjøre opp sine forpliktelser. Grensene for kredittisiko mot den enkelte debitor og samlet innenfor ratingkategorier besluttes av styret i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Storebrand Livsforsikring og SPP benytter så langt det er mulig publiserte kreditttrater supplert med egne vurderinger i de tilfeller det ikke finnes publiserte ratinger. For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Kreditrisiko fordelt på motpart

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	30 313	5 052	121	570	10	36 066
Finans- og foretaksobligasjoner	11	1 653	15 836	10 473	2 530	30 503
Verdipapiriserte obligasjoner	11 286	1 818		916	488	14 509
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner		1	1 017	1 024		2 042
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	41 610	8 524	16 974	12 983	3 029	83 120
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand						1 075
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand						2 454
Sum 2012	41 610	8 524	16 974	12 983	3 029	86 649
Sum 2011	25 631	12 686	15 491	10 290	2 567	55 748

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	12 468	3 008		903	712	17 091
Finans- og foretaksobligasjoner		3 383	7 678	1 097	71	12 228
Verdipapiriserte obligasjoner	26 518	5 117				31 635
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner	3 775	4 765	1 423	351	387	10 702
Sum 2012	42 761	16 274	9 101	2 351	1 169	71 656
Sum 2011	51 382	6 700	12 711	1 083	2 343	74 219

MOTPARTER

NOK mill.	AA	A	BBB	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Derivater	540	920			1 460
Herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand	197	283			480
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2012	343	637			980
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2011	351	187			538
Bankinnskudd	4 930	-91	43	65	4 948
Herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand	1 711	-91			1 620
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2012	3 219		43	65	3 328
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2011	2 823	425	146		3 394

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's

NIG = Non-investment grade

UTLÅN

Engasjementer fordelt på kundegrupper

NOK mill.	Utlån til og	Ubenyttede	Sum
	fordringer på kunder	kredittrammer	engasjementer
Omsetning og drift av fast eiendom	3 773	1 068	4 842
Lønnstakere og andre	73		73
Sum 2012	3 846	1 068	4 915
Sum 2011	3 015	1 990	5 005

Storebrand Livsforsikring AS har en syndikatavtale med Storebrand Bank. Lånene som er syndikert til Storebrand Livsforsikring har 1. prioritet innenfor 60 prosent.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Kreditrisiko fordelt på motpart

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	Øvrige	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	68 611	8 819	164	570		13	78 178
Finans- og foretaksobligasjoner	161	3 547	22 762	12 435		3 165	42 069
Verdipapiriserte obligasjoner	33 361	7 804	520	916		488	43 090
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner	1 930	1	1 504	1 573			5 007
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	104 063	20 171	24 950	15 494		3 666	168 344
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand							9 027
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand							2 553
Sum 2012	104 063	20 171	24 950	15 494		3 666	179 924
Sum 2011	89 115	20 380	21 902	11 954	96	3 062	143 040

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	12 468	3 008		903	712	17 091
Finans- og foretaksobligasjoner		3 383	7 678	1 097	71	12 228
Verdipapiriserte obligasjoner	26 518	5 117				31 635
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	3 775	4 765	1 423	351	387	10 702
Sum 2012	42 761	16 274	9 101	2 351	1 169	71 656
Sum 2011	51 382	6 700	12 711	1 083	2 343	74 219

MOTPARTER

NOK mill.	AAA	AA	A	BBB	NIG	Sum
	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Derivater	1 975	557	943	6		3 480
Herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		197	283			480
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2012	1 975	360	660	6		3 000
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2011		2 267	3 196	3		5 466
Bankinnskudd	26	6 847	1 062	540	68	8 543
Herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand		1 711	-91			1 620
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2012	26	5 137	1 153	540	68	6 923
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2011	162	5 044	2 225	1 104		8 535

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's
NIG = Non-investment grade

UTLÅN

Engasjementer fordelt på kunde grupper

NOK mill.	Utlån til og fordringer på kunder	Ubenyttede kredittrammer	Sum engasjementer
	Omsetning og drift av fast eiendom	3 773	1 068
Lønnstakere og andre	73		73
Sum 2012	3 846	1 068	4 915
Sum 2011	3 015	1 990	5 005

Storebrand Livsforsikring AS har en syndikatavtale med Storebrand Bank med en ramme på 5 milliarder kroner. Lånene som er syndikert til Storebrand Livsforsikring har 1. prioritet innenfor 60 prosent.

NOTE 10 | Operasjonell risiko

Vurdering av operasjonelle risikoer er knyttet til evnen til og nå mål og gjennomføre planer. Operasjonell risiko defineres som risiko for økonomisk tap eller redusert omdømme som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, kontrollrutiner, systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll med 1) klare ansvarsbeskrivelser, 2) tydelige rutiner, og 3) dokumenterte fullmakter. Risikoer følges opp gjennom ledelsens kvartalsvise risikogjennomgang med dokumentering av risikoer, tiltak og oppfølging av hendelser. I tillegg kommer interrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner. Innenfor Storebrands kontrollfunksjoner er det også personer med ansvar for operasjonell risikokontroll.

NOTE 11 | Verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi

Konsernet gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Børsnoterte finansielle instrumenter verdsettes basert på offisielle sluttkurs fra børs innhentet gjennom Reuters og Bloomberg. Fondsandeler er generelt verdsett til oppdaterte offisielle NAV-kurser der slike finnes. Obligasjoner verdsettes som hovedregel basert på innhentede kurser fra Bloomberg og Reuters. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak.

Unoterte derivater, herunder primært rente- og valutainstrumenter, verdsettes også teoretisk. Pengemarkedsrenter, swaprenter, valutakurser og volatiliteter som danner grunnlag for verdsettelse hentes fra Reuters og Bloomberg.

Konsernet gjennomfører løpende kontroll for å sikre kvaliteten på innhentede markedsdata fra eksterne kilder. Slike kontroller vil generelt omfatte sammenligning av multiple kilder samt kontroll og rimelighetsvurdering av unormale endringer.

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi på tre forskjellige nivåer som er nærmere beskrevet nedenfor. Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

NIVÅ 1: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER FOR IDENTISKE EIENDELER

Denne kategorien inkluderer børsnoterte aksjer som over den foregående 3 måneders perioden har hatt en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca 15 millioner kroner eller mer. Aksjene anses på dette grunnlag å være tilstrekkelig likvide til å inngå i dette nivået. Obligasjoner, sertifikater eller tilsvarende instrumenter utstedt av nasjonal stat er generelt klassifisert på nivå 1. Når det gjelder derivater vil standardiserte aksjeindeks- og rentefutures omfattes på dette nivå.

NIVÅ 2: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ OBSERVERBAR MARKEDSINFORMASJON IKKE OMFATTET AV NIVÅ 1

Denne kategorien omfatter finansielle instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte observerbar eller indirekte observerbar. Markedsinformasjon som er indirekte observerbar innebærer at prisene kan være avledet fra observerbare relaterte markeder. Nivå 2 omfatter aksjer eller tilsvarende egenkapitalinstrumenter der markedskurser er tilgjengelig, men der omsetningsvolum er for begrenset til å oppfylle kriteriet for nivå 1. Normalt vil aksjene på dette nivå være omsatt i løpet av siste måned. Obligasjoner og tilsvarende instrumenter er generelt klassifisert på dette nivå. Videre er rente- og valutaswap'er og ikke-standardiserte rente- og valutaderivater klassifisert på nivå 2. Fondsinvesteringer, med unntak av Private equity fond, er generelt klassifisert på nivå 2, og omfatter aksje-, rente- og hedgefond.

NIVÅ 3: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ INFORMASJON SOM IKKE ER OBSERVERBAR I HENHOLD TIL NIVÅ 2

Aksjer klassifisert på nivå 3 omfatter primært investeringer i unoterte/private selskaper. Dette omfatter blant annet investeringer i skog, eiendom og infrastruktur. Private equity er generelt, gjennom direkte investeringer eller investeringer i fond, klassifisert på nivå 3.

De typer verdipapirer som er klassifisert på nivå 3 er nærmere omtalt nedenfor med henvisning til verdipapirtype og verdsettelsesmetode. Storebrand er av den oppfatning at den verdsettelse som er lagt til grunn representerer beste estimat på verdipapirenes markedsverdi.

UNOTERTE AKSJER – HERUNDER SKOGINVESTERINGER

De eksterne verddivurderingene er basert på modeller som inkluderer ikke observerbare forutsetninger. Utover de eksterne verddivurderinger som er gjennomført per 31.12.12 er aksjeinvesteringene verdsett basert på verdjustert egenkapital rapportert fra eksterne kilder. For de største skoginvesteringene er det gjennomført omfattende eksterne verddivurderinger per 31.12.12, og som danner grunnlag for verdsettelsen av selskapets investering.

PRIVATE EQUITY

Hoveddelen av Storebrands private equity-investeringer er i form av private equity-fond. I tillegg kommer en rekke direkteinvesteringer. Private equity-investeringer ansees som langsiktige investeringer hvor Storebrand forventer å ta ut gevinster ved å sitte gjennom prosjektene løpetid.

Investeringene i private equity-fond verdsettes basert på de verdier som rapporteres fra fondene. De fleste private equity-fond rapporterer kvartalsvis, mens noen få rapporterer sjeldnere. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdatert verddivurdering fra innen avleggelsen av årsregnskapet legges siste mottatte verddivurdering til grunn, justert for kontantstrømmer og eventuelle vesentlige markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og frem til rapporteringstidspunktet.

Denne markedseffekten estimeres basert på type verdsettelse av selskapene i de underliggende fond, verdiutviklingen på relevante indekser justert for estimert korrelasjon mellom det aktuelle selskap og den relevante indeks.

For direkte private equity-investeringer baseres verdsettelsen enten på nylig foretatte transaksjoner eller en modell hvor selskap som har løpende virksomhet vurderes ved å sammenlikne nøkkeltall med tilsvarende børsnoterte selskap eller grupper av tilsvarende børsnoterte selskap. Verdien reduseres i enkelte tilfeller med en likviditetsrabatt som kan variere fra investering til investering. Selskap som er under oppstart, tidlig ekspansjon eller av andre grunner gjennomgår strukturelle endringer som vanskeliggjør en prising mot en referansegruppe vil verdsettes til det laveste av kost og estimert verdi.

For investeringer der Storebrand deltar som medinvestor sammen med en ledende investor som gjennomfører verddivurdering, og det ikke foreligger en nylig transaksjon, vil denne verdien etter kvalitetssikring i Storebrand legges til grunn. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdaterte verddivurderinger per 31.12 fra ledende investor innen avleggelsen av årsregnskapet legges tidligere verddivurdering til grunn justert for eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og til rapporteringstidspunktet. Der det ikke foreligger separate verddivurderinger fra en ledende investor i syndikatet gjennomføres en separat verdsettelse som beskrevet over.

INDIREKTE EIENDOMSINVESTINGER

Indirekte eiendomsinvesteringer er i hovedsak investeringer i fond med underliggende eiendomsinvesteringer hvor Storebrand har som intensjon å eie investeringene gjennom fondenes levetid. Verddivurderingen av eiendomsfondene gjøres på bakgrunn av opplysninger mottatt fra den enkelte fondsforvalter.

De fleste forvaltere rapporterer kvartalsvis og den mest vanlige metoden som den enkelte fondsforvalter benytter er ekstern kvartalsvis verddivurdering av fondets eiendeler. Dette innebærer at forvalter beregner en Net Asset Value (NAV). Rapportering av NAV fra fondene vil ofte være et kvartal forsinket i forhold til avleggelse av Storebrands regnskaper. For å hensynta verdiendringer i løpet av det siste kvartalet, foretas det interne estimeringer av verdiendringer basert på utviklingen i markedet og ved å konferere med respektive forvalterne.

SENSITIVITETSVURDERING

Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig inntekts- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitiv overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verddivurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav. Som et rimelig alternativ forutsetning til de benyttede avkastningskrav, ville en endring i diskonteringsrente på 0,25 prosent utgjøre en endring på anslagsvis 6 prosent i verdi blant annet avhengig av skogens modenhet.

Storebrands private equity-investeringer er i hovedsak gjennom unoterte selskaper, der det ikke finnes observerbare markedspriser. Store deler av porteføljen prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper, mens mindre deler av porteføljen er børsnotert. Verdsettelsen av private equity-porteføljen vil dermed være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. I perioden 1997-2012 har Storebrands private equity-portefølje hatt en beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,4. Annualisert alpha i samme periode har vært omtrent 7,9 prosent.

Verddivurderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. De indirekte eiendomsinvesteringene er belånte strukturer. I snitt er porteføljen belånt med 55 prosent.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	Kvoterte priser (Nivå 1)	Observerbare forutsetninger (Nivå 2)	Ikke observerbare forutsetninger (Nivå 3)	2012	2011
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	1 254	74	1 499	2 828	11 038
- Fondsandeler		17 930	715	18 646	20 254
- Private equity fondsinvesteringer		685	4 734	5 419	682
- Hedgefond		15	25	39	6 256
Sum aksjer og andeler	1 254	18 704	6 973	26 932	
Sum aksjer og andeler 2011	9 268	21 562	7 400		38 230
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat og statsgaranterte obligasjoner	8 550	2		8 552	3 651
- Finans- og foretaksobligasjoner		13 500	784	14 284	8 810
- Verdipapiriserte obligasjoner		12 617		12 617	8 021
- Overnasjonale organisasjoner		722		722	
- Obligasjonsfond		50 474		50 474	35 266
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	8 550	77 314	784	86 649	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2011	2 007	52 132	1 609		55 748
Derivater:					
- Rentederivater		388		388	31
- Valutaderivater		386		386	-1 012
- Kredittderivater					2
Sum derivater		774		774	
- herav derivater med positiv markedsverdi		980		980	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-206		-206	
Sum derivater 2011		-980			-980

Bevegelser mellom kvoterte priser og observerbare forutsetninger

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forut- setninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	8	5

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

Spesifikasjon av papirer etter verdsettelsesteknikker (ikke observerbare forutsetninger)

NOK mill.	Aksjer	Fonds- andeler	Private equity fond	Hedge fond	Finans- og foretaks- obligasjoner	Verdi- papiriserte obligasjoner
Balanse per 1.1.12	1 526	1 204	4 643	27	819	790
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	15	53	61	-2	-45	547
Tilgang/kjøp	1	19	429		23	
Salg/forfalt/oppgjør	-43	-561	-399		-15	-1 336
Annet					2	
Balanse per 31.12.12	1 499	715	4 734	25	784	

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

NOK mill.	Kvoterte priser (Nivå 1)	Observerbare forutsetninger (Nivå 2)	Ikke observerbare forutsetninger (Nivå 3)	2012	2011
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	9 305	344	3 116	12 765	26 256
- Fondsandeler		50 248	1 670	51 918	49 259
- Private equity fondsinvesteringer		685	5 406	6 090	6 839
- Hedgefond		25	25	50	919
- Indirekte eiendomsfond		15	1 372	1 387	1 976
Sum aksjer og andeler	9 305	51 316	11 589	72 211	
Sum aksjer og andeler 2011	22 647	50 045	12 556		85 248
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	31 142	19 590		50 731	46 270
- Finans- og foretaksobligasjoner	4	23 809	1 233	25 046	19 872
- Verdipapiriserte obligasjoner	4	41 016		41 020	31 907
- Overnasjonale organisasjoner	3	3 644		3 647	2 202
- Obligasjonsfond		59 479		59 479	42 789
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	31 153	147 538	1 233	179 924	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2011	22 907	118 130	2 002		143 040
Derivater:					
- Rentederivater		1 650		1 650	4 191
- Valutaderivater		594		594	-924
- Kredittderivater					2
Sum derivater		2 244		2 244	
- herav derivater med positiv markedsverdi		3 000		3 000	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-755		-755	
Sum derivater 2011		3 269			3 269

Bevegelser mellom kvoterte priser og observerbare forutsetninger

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	94	15

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

Spesifikasjon av papirer etter verdsettelsesteknikker (ikke observerbare forutsetninger)

<i>NOK mill.</i>	Aksjer	Fonds- andeler	Private equity fond	Hedgefond	Indirekte eiendomsfond	Finans- og foretaks- obligasjoner	Verdi- papiriserte obligasjoner
Balanse per 1.1.12	3 111	2 224	5 226	27	1 969	1 213	790
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	-81	0	73	-2	-241	108	547
Tilgang/kjøp	176	144	533		66	401	
Salg/forfalt/oppgjør	-70	-680	-417		-421	-485	-1 336
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	-20	-18	-8			-7	
Balanse per 31.12.12	3 116	1 670	5 406	25	1 372	1 231	

NOTE 12 | Segmentinformasjon - resultat per virksomhetsområde

<i>NOK mill.</i>	2012	2011
Resultat før skatt segment Storebrand Livsforsikring etter NGAAP	629	510
Endring sikkerhetsavsetning skadeforsikring	23	-30
Resultat segment Storebrand Livsforsikring før skatt etter IFRS ¹⁾	652	481

¹⁾ Se note 4

<i>NOK mill.</i>	Storebrand Livsforsikring		SPP		Kapitalforvaltning		Forsikring		Øvrig		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Inntekter	33 452	24 143	15 737	11 187	223	214	1 456	1 248			50 868	36 792
Resultat før skatt	629	510	447	-67	79	85	316	223	-5		1 466	751
Eiendeler	238 069	223 197	134 266	133 354	209	192	2 638	2 356			375 182	359 098
Gjeld	228 149	212 578	127 096	128 505	180	159	2 638	2 356			358 063	343 598

INNTEKTER

Inntekter omfatter totale premieinntekter inklusive sparepremie og overført premiereserve fra andre selskaper, netto finansavkastning og andre inntekter.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Segmentet omfatter selskapene som inngår i Storebrand Livsforsikring Konsern eksklusiv Storebrand Eiendom AS, Storebrand Realinvesteringer AS, Storebrand Holding Konsern og personal- og personrisikoforsikring i Storebrand Livsforsikring AS. Storebrand Livsforsikring tilbyr et bredt spekter av produkter innenfor tjenestepensjon, privat pensjonssparing og livsforsikring til bedrifter, offentlige virksomheter og privatpersoner. Storebrand Livsforsikrings filial i Sverige leverer tjenestepensjonsprodukter basert på norsk lovgivning i det svenske markedet. Segmentet omfatter også BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

SPP

Segmentet omfatter selskapene som inngår i Storebrand Holding Konsern eksklusiv SPP Fonder AB. SPP tilbyr et bredt sortiment av pensjonsløsninger for foretak, organisasjoner og privatpersoner i Sverige. SPP har en særlig sterk posisjon innen tradisjonelle produkter – forsikringer med garantert rente – i det svenske bedriftsmarkedet.

KAPITALFORVALTNING

Segmentet omfatter selskapene Storebrand Eiendom AS (eiendomsforvaltning), Storebrand Realinvesteringer AS og SPP Fonder AB (fondsforvaltning).

FORSIKRING

Segmentet omfatter personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet, og personalforsikring i bedriftsmarkedet i Norge som er inkludert i Storebrand Livsforsikring AS.

NOTE 13 | Bransjenote resultatregnskap

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe- livsfor- sikring	Individuell kapital- forsikring	Individu- ell rente/ pensjons- forsikring	Skade- forsikring	Storebrand Livsforsik- ring AS	BenCo	SPP	Store- brand Livs- forsikring Konsern
	1. Premieinntekter for egen regning	13 820	2 749	656	2 052	270	318	19 865	747	6 667
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	7 605	1 260	57	365	875	30	10 191	540	5 054	15 871
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 965	161		195	175		2 496	68	2 815	5 378
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	114	4	1	32	26		177	108	871	1 157
5. Erstatninger for egen regning - herav gjenkjøp	-6 646	-2 378	-474	-3 513	-1 660	-90	-14 760	-802	-6 786	-22 348
	-102	-466		-2 963	-40		-3 571		-31	-3 602
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser	-9 273	-1 152	-74	1 409	564	-117	-8 643	-486	-1 567	-10 732
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje	-5 985	-306		-152	-85		-6 528	-1	-5 542	-12 071
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	-108	-47		-3			-158			-158
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	-895	-176	-64	-222	-155	-78	-1 591	-78	-879	-2 599
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	-95	-8	-20	-4	-1	-2	-129	-54	-27	-210
11. Resultat av teknisk regnskap 2012	501	107	82	159	9	62	920	41	605	1 567
Resultat av teknisk regnskap 2011	550	102	91	148	-161	71	802	48	131	962

Fordeling etter overskuddsmodell

INDIVIDUELL KAPITALFORSIKRING

NOK mill.

	Uten rett til andel av overskudd		Investeringsvalg	2012	2011
	Med overskuddsdeling				
1. Premieinntekter for egen regning		342	337	1 372	2 052
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		308	56		365
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen				195	195
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		1		31	32
5. Erstatninger for egen regning		-2 025	-96	-1 392	-3 513
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser		1 484	-75		1 409
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje				-152	-152
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser		-3			-3
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader		-107	-73	-42	-222
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-3	-1		-4
11. Resultat av teknisk regnskap		-3	150	12	159

INDIVIDUELL RENTE/PENSJONSFORSIKRING

<i>NOK mill.</i>	Med overskuddsdeling	Investerings- valg	2012	2011
1. Premieinntekter for egen regning	43	227	270	254
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	875		875	466
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		175	175	-262
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	2	24	26	29
5. Erstatninger for egen regning	-1 359	-300	-1 660	-1 759
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	564		564	877
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje		-85	-85	386
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser				-15
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	-123	-32	-155	-135
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	-1		-1	-2
11. Resultat av teknisk regnskap	0	9	9	-161

<i>KOLLEKTIV PENSJON PRIVAT</i> <i>NOK mill.</i>	Ytelsesbasert uten investe- ringsvalg	Ytelsesbasert med investe- ringsvalg	Fripoliser	Innskudds- basert med investerings- valg	Uten rett til andel av overskudd	2012	2011
1. Premieinntekter for egen regning	7 796	546	272	4 569	636	13 820	12 333
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	3 756		3 815		34	7 605	3 997
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		392		1 573		1 965	-158
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	16	1	10	87	1	114	93
5. Erstatninger for egen regning	-2 700	-199	-2 941	-735	-71	-6 646	-8 592
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	-7 925		-907		-442	-9 273	-1 954
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje		-683		-5 302		-5 985	-4 036
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	-108					-108	-243
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	-368	-17	-232	-185	-94	-895	-753
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	-33		-3	-10	-49	-95	-136
11. Resultat av teknisk regnskap	434	41	14	-3	15	501	550

<i>KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG</i> <i>NOK mill.</i>	Ytelsesbasert uten investeringsvalg	Ytelsesbasert med investeringsvalg	2012	2011
1. Premieinntekter for egen regning	2 415	334	2 749	2 846
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	1 260		1 260	695
3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		161	161	69
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter	3		4	4
5. Erstatninger for egen regning	-2 219	-159	-2 378	-4 138
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste forpliktelser	-1 152		-1 152	1 205
7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje		-306	-306	-226
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	-47		-47	-173
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader	-159	-17	-176	-159
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader	-2	-6	-8	-22
11. Resultat av teknisk regnskap	100	7	107	102

NOTE 14 | Resultatanalyse fordelt per bransje

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe- livsforsikring	Individuell kapital- forsikring	Individuell rente/ pensjons- forsikring	Skade- forsikring	Storebrand Livsforsikring AS		BenCo	SPP	Storebrand Livsforsikring Konsern	
							2012	2011			2012	2011
Finans- inntekter ¹⁾	8 717	1 280	52	537	1 019	27	11 630	7 020	364	3 618	15 613	3 920
Garantert rente - herav tilført premiefond	-5 919	-663	-2	-395	-725		-7 704	-5 201	-373	-3 635	-11 711	-2 354
	63	16					78	95	-135	-2 264	-2 321	2 499
Avkastnings- resultat før trekk av buffer	2 797	617	50	142	294	27	3 926	1 818	-8	-16	3 902	1 566
Til/fra tilleggs- avsetning og bufferkapital	-153	-7		-78	-131		-368	-203			-368	-203
Avkastnings- resultat etter bruk av til- leggsavsetning og buffer- avsetning	2 644	610	50	64	163	27	3 558	1 615	-8	-16	3 534	1 363
Risikopremie	454	36	548	497	-75	251	1 710	1 758	16	448	2 173	2 207
Risikotilskudd	-242	82	-497	-367	128	-160	-1 056	-1 100	-3	-301	-1 360	-1 378
Netto gjenfor- sikring med videre ¹⁾	-58		-32	-1		-34	-125	-123		2	-123	-6
Risikoresultat	154	118	18	128	53	57	528	534	13	149	690	823
Administra- sjonspremie	918	106	78	197	120	56	1 475	1 409	109	868	2 452	2 251
Driftskostnader	-895	-176	-64	-222	-155	-78	-1 591	-1 370	-72	-395	-2 059	-2 117
Administra- sjonsresultat	23	-70	14	-26	-35	-22	-116	39	37	473	393	134
Øvrig ²⁾	-2 620	-616		-4	-173		-3 413	-1 386			-3 413	-1 357
Pris på rente- garanti	278	80					358	321			358	321
Fortjeneste- element risiko	147	39					186	200			186	200
Bransjeresul- tat brutto	627	161	82	162	9	62	1 103	1 323	41	605	1 749	1 483
Avkastnings- og risikoresultat til forsikrings- kunder	-126	-53		-3			-182	-521			-182	-521
Resultat av teknisk regnskap	501	107	82	159	9	62	920	802	41	605	1 567	962

¹⁾ Postene andre forsikringsrelaterte inntekter (i note 13) og andre forsikringsrelaterte kostnader (i note 13) er fordelt etter art.

²⁾ Posten består av avsetning til langt liv og tilleggsavsetning

INDIVIDUELL KAPITALFORSIKRING	Med overskuddsdeling		Uten rett til andel av overskudd		Investeringsvalg		2012		2011	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
<i>NOK mill.</i>										
Administrasjonsresultat	-17			-19		10	-17	-9	10	2
Avkastningsresultat	109			32		0	109	32	37	20
Risikoresultat	-9			136		2	-9	138	81	91
Overskuddsdeling	3	-3					3	-3	-36	36
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	-78						-78		-14	
Øvrig	-4						-4			
Resultat av teknisk regnskap	3	-3	0	150	0	12	3	159	79	148

INDIVIDUELL RENTE/PENSJONSFORSIKRING	Med overskuddsdeling		Investeringsvalg		2012		2011			
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier		
<i>NOK mill.</i>										
Administrasjonsresultat			-44			9	-44	9	-18	14
Avkastningsresultat			294				294		-23	
Risikoresultat			54			-1	54	-1	22	1
Overskuddsdeling									176	-176
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond			-131				-131		89	
Øvrig			-173				-173		-231	
Resultat av teknisk regnskap			0	0	0	9	0	9	15	-161

KOLLEKTIV PENSJON PRIVAT	Ytelsesbasert uten investeringsvalg		Ytelsesbasert med investeringsvalg		Fripoliser		Innskuddsbasert med investeringsvalg		Uten rett til andel av overskudd		2012		2011	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
<i>NOK mill.</i>														
Administrasjonsresultat		-30				10		-1		45		23		80
Avkastningsresultat	1 431		222		1 133			-2		13	2 786	11	1 273	15
Risikoresultat	86	91	12	12	10	10				-66	108	46	123	41
Pris på reteggaranti og fortjeneste risiko		373		30						23		426		408
Overskuddsdeling	5	-5									5	-5	-7	7
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	-69		-9		-75						-153		-277	
Øvrig	-1 345		-207		-1 069						-2 620		-875	
Resultat av teknisk regnskap	108	428	18	41	0	20	0	-3	0	15	126	501	238	550

KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG	Ytelsesbasert uten investeringsvalg		Ytelsesbasert med investeringsvalg		2012		2011			
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier		
<i>NOK mill.</i>										
Administrasjonsresultat				-63		-7		-70		-45
Avkastningsresultat			526		91		617		417	
Risikoresultat			54	54	4	4	59	59	53	35
Pris på reteggaranti og fortjeneste risiko				109		10		119		113
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond			-5		-1		-7		-1	
Øvrig			-528		-87		-616		-280	
Resultat av teknisk regnskap			47	100	7	7	53	107	189	102

NOTE 15 | Salg av forsikringer (nytegning)

<i>NOK mill.</i>	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppelivs-forsikring	Individuell kapitalfor-sikring	Individuell rente/pensjons-forsikring	Skade-forsikring	Storebrand Livsforsik-ring AS	BenCo	SPP	Storebrand Livsforsik-ring Konsern
2012	156	1	10	1 291	4	63	1 525	251	837	2 613
2011	121	16	6	799	6	19	968	158	893	2 019

Salg består av nysalg og forbedringssalg med fradrag for forsikringer der første premie ikke blir betalt. Tilflyttede reserver (note 16) er ikke med i tallene.

NOTE 16 | Flytting av forsikringsforpliktelse

<i>NOK mill.</i>	Kollektiv pensjonsforsikring privat	Kollektiv pensjonsforsikring offentlig	Individuell kapitalforsikring	Individuell rente/ og pensjonsforsikring	Storebrand Livsforsikring AS		SPP		Storebrand Livsforsikring Konsern	
					2012	2011	2012	2011	2012	2011
Mottatte midler										
Premiereserve	2 888	61	3	186	3 138	2 317	477	320	3 615	2 637
Tilleggsavsetning	151	1			152	42			152	42
Flytting av premiereserver med videre	3 039	62	3	186	3 289	2 360	477	320	3 767	2 680
Premiefond	17				17	53			17	53
Antall kontrakter/kunder	3 172	10	40	327	3 549	9 612	1 009	1 395	4 558	11 007
Fraflyttede midler										
Premiereserve	-1 640	-896	-33	-131	-2 700	-6 851	-1 541	-1 113	-4 241	-7 964
Tilleggsavsetning	-23	-37		-3	-64	-175			-64	-175
Villkorad återbäring							-60	-9	-60	-9
Kursreserve	-1				-1	-25			-1	-25
Flytting av premiereserver med videre	-1 665	-934	-33	-134	-2 765	-7 050	-1 601	-1 122	-4 366	-8 172
Premiefond	-253				-253	-72			-253	-72
Antall kontrakter/kunder	-3 726	-24	-122	-330	-4 202	-16 951	-13 847	-10 618	-18 049	-27 569

NOTE 17 | Netto finansinntekter

Spesifikasjon av netto finansinntekter

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Renter utlån	529	606	97	130
Renter bank	41	55	97	122
Renter obligasjoner og sertifikater	3 645	2 736	6 131	5 050
Renter obligasjoner til amortisert kost	3 472	2 843	3 472	2 843
Renter derivater	-7	-105	195	228
Renteinntekt for øvrig	-59	-42	-29	-64
Utbytte	397	514	1 844	1 884
Sum renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	8 018	6 606	11 806	10 193
Verdiendring eiendom			-700	238
Verdiendring aksjer	2 063	-3 432	4 585	-9 291
Verdiendring obligasjoner og sertifikater	-161	-137	615	1 843
Verdiendring derivater	381	-278	-1 851	2 687
Sum verdiendringer på investeringer	2 283	-3 847	2 649	-4 524
Realisert gevinst eiendom			-26	82
Realisert gevinst aksjer	845	423	1 332	853
Realisert gevinst obligasjoner og sertifikater	401	1 043	3 600	2 183
Realisert gevinst derivater	-2 732	-3 503	-2 733	-3 385
Realisert gevinst obligasjoner til amortisert kost	576	12	576	12
Agio aksjer	-714	447	-1 280	582
Agio obligasjoner og sertifikater	-438	-840	-437	-990
Agio derivater	4 822	3 599	5 163	3 369
Agio obligasjoner til amortisert kost	-262	46	-257	46
Agio diverse	40	-23	97	64
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	2 538	1 205	6 035	2 816
Rentekostnader ansvarlig lån	491	530	491	530
Sum rentekostnader	491	530	491	530

NOTE 18 | Netto inntekter fra eiendommer

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	2012	2011
Leieinntekter fra eiendommer ¹⁾	1 940	1 815
Driftskostnader (inkludert vedlikehold og reparasjoner) som gjelder eiendommer som har gitt leieinntekter i perioden ²⁾	-386	-408
Resultat minoritet definert som gjeld	-117	-71
Netto driftsinntekter eiendom	1 438	1 336
Realisert gevinst/tap	-26	82
Endring i virkelig verdi investeringseiendommer	-700	238
Sum inntekter eiendom	712	1 656
¹⁾ Herav eiendommer til eget bruk	74	73
²⁾ Herav eiendommer til eget bruk	-4	-6

Verdiendring eiendomsinvesteringer

NOK mill.	2012	2011
Heleide eiendomsinvesteringer - investeringseiendommer	-700	238
Eiendomsaksjer og andeler Norge og Sverige ¹⁾	-57	73
Eiendomsandeler utland ¹⁾	-128	131
Eiendomsinvesteringer i tilknyttede selskaper	12	
Sum verdiendringer investeringseiendommer	-873	442
Eiendommer til eget bruk	89	27
Sum verdiendringer eiendommer totalt	-783	469
Realisert gevinst/tap solgte eiendommer	-26	82

¹⁾ Er i balansen klassifisert som aksjer og andeler og vurderes som Storebrands totale eiendomseksposering

NOTE 19 | Salgskostnader

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lønn og personalkostnader egne salgsressurser	-154	-156	-235	-247
Andre salgskostnader egne salgsressurser	-100	-138	-170	-167
Provisjoner til eksterne distributører	-51	-40	-116	-101
Sum salgskostnader	-306	-334	-521	-516
Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader			45	53

NOTE 20 | Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS, men konsernet blir først medlem i AFP-ordningen fra 1.1.2013. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjonssparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i folketrygden som per 31.12.2012 utgjorde kroner 82.122) 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen er sikret en pensjon på ca. 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Full opp-tjeningsstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret. Fra 1.7.2011 er fratredelsesalderen 67 år. Likevel gis det en rett til å gå av ved 65 års alder og motta driftspensjon frem til fylte 67 år. For assurandører er fratredelsesalderen 65 år.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet etterlatte- og uføredekning.

Balanseførte pensjonsforpliktelser er fastsatt som følger

NOK mill.	2012	2011
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	1 069	1 238
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-840	-778
Netto pensjonsforpliktelse/-midler forsikret ordning	229	460
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	342	360
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	571	820

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse. Arbeidsgiveravgift inngår i bruttoforpliktelsen

Bokført i balansen:

NOK mill.	2012	2011
Pensjonsforpliktelser	571	738

Estimataavvik innregnet i egenkapitalen

NOK mill.	2012	2011
Årets endring i estimataavvik innregnet i egenkapitalen	-190	-44
Akkumulert estimataavvik innregnet i egenkapitalen	-109	-299

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året

NOK mill.	2012	2011
Pensjonsforpliktelse 1.1	1 598	1 451
Periodens pensjonsopptjening	119	109
Rentekostnader på forpliktelsen	48	55
Estimataavvik	-307	29
Gevinst/tap ved avkortning		-9
Utbetalt pensjon	-32	-23
Arbeidsgiveravgift på betalt premie	-13	-14
Pensjonsforpliktelse 31.12.	1 412	1 598

Endringene i pensjonsmidlenes virkelige verdi

NOK mill.	2012	2011
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	778	713
Forventet avkastning	31	31
Estimataavvik	-44	-44
Gevinst/tap ved avkortning		-5
Innbetalt premie	96	101
Utbetalte pensjoner	-21	-19
Pensjonsmidler 31.12.	840	778

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2013	102
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2013	9
Forventede innbetalinger til AFP-ordningen i 2013	10
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2013	10

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikrings finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

	2012	2011
Eiendom	17 %	17 %
Obligasjoner til amortisert kost	35 %	38 %
Utlån	2 %	2 %
Aksjer og andeler	14 %	22 %
Obligasjoner til virkelig verdi	18 %	14 %
Pengemarked	14 %	6 %
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	0 %	1 %
Sum	100 %	100 %
Bokført avkastning på eiendelene	5.8 %	4.5 %

Netto pensjonskostnad i resultatregnskapet, spesifisert som følger:

NOK mill.	2012	2011
Periodens pensjonsopptjening inklusive avsatt arbeidsgiveravgift	119	109
Rentekostnader på forpliktelsen	48	55
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-31	-31
Gevinst/tap ved avkortning		-3
Sum ytelsesbaserte ordninger	135	130
Periodens kostnad til innskuddsplan	4	3
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	139	132

Netto pensjonskostnad inkluderer arbeidsgiveravgift og inngår i driftskostnader.

Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse per 31.12.

	2012	2011
Diskonteringsrente	4,0 %	3,1 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,0 %	4,6 %
Forventet lønnsvekst	3,3 %	3,6 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,30%	3,75%
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	1,5 %	1,5 %
Uførhetstabell	KU	KU
Dødelighetstabell	K2005	K2005

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes. Per 31.12.2011 benyttet Storebrand statsobligasjonsrenter som diskonteringsrente. Det har i den senere tid blitt foretatt vurderinger av om det foreligger et dypt marked for obligasjoner med fortrinnsrett - OMF (covered bonds) i Norge, og om slike papirer tilfredsstiller definisjonen av foretaksobligasjoner jamfør IAS19.78. Med noen få unntak av ikke-ratede papirer, har alle ratede OMF-er i Norge en AA-rating eller høyere. Det norske markedet for OMF-er er ungt, men har vært under kraftig oppbygging de siste årene. Utestående volum av OMF-er utgjør mer enn 530 milliarder kroner per fjerde kvartal 2012. Bid/ask-spreder overstiger normalt ikke mer enn 2-3 basispunkter yield i dette markedet. Gjennomsnittlig daglig omsetning i 2012 har utgjort om lag 650 millioner kroner, og gjennomsnittlige nyutstedelser utgjør om lag 7,5 milliarder kroner per måned i 2012. Om lag 20 prosent av markedet består av fastrentepapirer, mens om lag 80 prosent av markedet består av papirer med flytende rente. Som for det øvrige norske kredittobligasjonsmarkedet, så benyttes norske swap-renter som basis for beregning av pris/yield. De norske swap-rentene anses meget likvide.

Basert på observert marked- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19. Konklusjonen er basert på den regelmessige aktivitet som finner sted i både førstehånds- og annenhåndsmarkedet samt den transparens som eksisterer ved at observerte omsetninger registrert på børs ligger tett på de indikative nivåer bankene kvoterer. Den brede deltagelsen fra alle de største obligasjonsmeglerne i rapporteringssystemet til Verdipapirfondenes Forening (VFF) underbygger påliteligheten til de tilgjengelige data. Det vises også til uttalelse 13.12.2012 fra Norsk Regnskapsstiftelse knyttet til bruk av OMF som diskonteringsrente. Storebrand har fra og med fjerde kvartal 2012 anvendt en diskonteringsrente som er basert på OMF-renten i Norge. Endringen er vurdert å være en endring av estimat. Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringsens Fellesorganisasjon. Dødelighetstabellen K2005 benyttes inntil nye felles dødelighetstariffer for bransjen er vedtatt og kan gi grunnlag for mer presise beregninger. Gjennomsnittlig fratredelseshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder.

Netto pensjonsforpliktelser per 31.12

NOK mill.	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	1 412	1 598	1 451	1 157	1 148
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	840	778	713	627	555
Underskudd/overskudd	571	820	738	531	593

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger. De ansatte i Storebrand i Norge har både innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning som er etablert i Storebrand Livsforsikring AS, men konsernet blir først medlem i AFP-ordningen fra 1.1.2013. Fra 1. januar 2011 ble den ytelsesbaserte ordningen lukket for opptak av nye medlemmer. Fra samme tidspunkt ble det etablert innskuddspensjonsordning. Den innskuddsbaserte ordningen gjelder for alle nyansettelser fra 1. januar 2011 og for de som valgte overgang fra ytelse - til innskuddspensjon. For innskuddsplanen er kostnaden lik periodens innskudd for de ansattes pensjons sparing som årlig utgjør 5 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 1 og 6 G (G=grunnbeløpet i folketrygden som per 31.12.2012 utgjorde kroner 82.122) 8 prosent av innskuddsgrunnlag mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Innskuddene går inn på den ansattes pensjonskonto månedlig. Den fremtidige pensjonen er avhengig av bidragenes størrelse og avkastningen på pensjonssparingen.

De ansatte som er medlem av den ytelsesbaserte pensjonsordningen er sikret en pensjon på ca. 70 prosent av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Full opp-tjenestetid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Periodens kostnad viser de ansattes pensjonsopptjening av fremtidig avtalt pensjon i regnskapsåret. Fra 1.7.2011 er fratredelsesalderen 67 år. Likevel gis det en rett til å gå av ved 65 års alder og motta driftspensjon frem til fylte 67 år. For assurandører er fratredelsesalderen 65 år.

Pensjon til funksjonærer mellom 65 og 67 år og pensjon tilknyttet lønn over 12 G blir utbetalt direkte fra selskapene og gjelder både for medlemmer i innskuddsordningen og ytelsesordningen. Det er gitt garanti for opptjent pensjon for lønn over 12 G ved fratreden før 65 år. Pensjonsbetingelsene følger av pensjonsvedtektene. Storebrand er pliktig til å ha en tjenestepensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven. Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet etterlatte- og uføredekning.

Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP). Ordinær fratredelsesalder er 65 år i samsvar med pensjonsavtalen mellom Bankinstituttens Arbetsgivarorganisation (BAO) og de arbeidsorganisasjoner som omfattes av BTP. Pensjonen utgjør 10 prosent av årslønnen opp til 7,5 "inntakstbaseløp" ("inntakstbaseløpet" utgjorde i 2012 SEK 54 600 og blir i 2013 SEK 56 600), 65 prosent av lønn i intervallet i 7,5 til 20 og 32,5 prosent i intervallet 20 til 30. På lønn som overstiger 30 "inntakstbaseløp" beregnes ingen alderspensjon. Full opptjeningsstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Utover den ytelsesbaserte delen finnes også en mindre innskuddsdel innen BTP-planen. For denne del får den ansatte selv velge plasseringsform (tradisjonell forsikring eller fondsforsikring). Den innskuddsbaserte delen er 2 prosent av årslønn.

I SPP har administrerende direktør en pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør omfattes av en innskuddsbasert pensjonsplan som innebærer at selskapet betaler 35 prosent av fast lønn i pensjonspremie. Utover dette gjelder en forhåndsbestemt pensjonsplan som innebærer livsvarig alderspensjon med 16,25 prosent av fast lønn i intervallet 30 til 50 "inntakstbaseløp". Alderspensjonen fra 62 til 65 år utgjør 65 prosent av fast lønn begrenset oppad til SEK 4 045 000. Pensjonsvilkårene følger for øvrig pensjonsavtalet mellom BAO/Finansforbundet respektive SACO-forbundet (BTP-planen). Selskapet sikrer pensjonsforpliktelsen gjennom innbetaling av forsikringspremier i ansettelsestiden.

Pensjon til de ansatte i Nordben Life and Pension Insurance Company LTD og Euroben Life and Pension LTD er dekket av en innskuddsordning. I tillegg er ansatte i Nordben dekket med en engangssum ved dødsfall i tjenestetiden.

Balanseførte pensjonsforpliktelser er fastsatt som følger

NOK mill.	2012	2011
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	1 882	2 001
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-1 418	-1 321
Netto pensjonsforpliktelse/-midler forsikret ordning	464	680
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	375	397
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	839	1 077

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse som inngår i bruttforpliktelsen

Bokført i balansen:

NOK mill.	2012	2011
Pensjonsforpliktelser	839	1 077

Estimatavvik innregnet i egenkapitalen

NOK mill.	2012	2011
Årets endring i estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-137	-4
Akkumulert estimatavvik innregnet i egenkapitalen	-198	-335

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året

NOK mill.	2012	2011
Pensjonsforpliktelse 1.1	2 398	2 160
Periodens pensjonsopptjening	158	147
Rentekostnader på forpliktelsen	76	84
Estimatavvik	-268	63
Gevinst/tap ved avkortning		-9
Utbetalt pensjon	-48	-37
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang og omregningsdifferanser	-42	7
Arbeidsgiveravgift på betalt premie	-16	-17
Pensjonsforpliktelse 31.12.	2,258	2,398

Endringene i pensjonsmidlenes virkelige verdi

NOK mill.	2012	2011
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	1 321	1 178
Forventet avkastning	58	56
Estimatavvik	-42	-31
Gevinst/tap ved avkortning		-5
Innbetalte premier	145	148
Utbetalte pensjoner	-34	-31
Pensjonsmidler tilgang/avgang og omregningsdifferanser	-30	6
Pensjonsmidler 31.12.	1 418	1 321

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2013	173
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2013	46
Forventede innbetalinger til AFP-ordningen i 2013	11
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2013	22

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikring/SPPs finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

	Storebrand Livsforsikring AS		SPP	
	2012	2011	2012	2011
Bygninger og fast eiendom	17 %	17 %	4 %	3 %
Obligasjoner til amortisert kost	35 %	38 %		
Pantelån og andre lån	2 %	2 %		
Aksjer og andeler	14 %	22 %	10 %	11 %
Obligasjoner	18 %	14 %	79 %	70 %
Sertifikater	14 %	6 %		
Andre kortsiktige finansielle eiendeler		1 %	7 %	16 %
Sum	100 %	100 %	100 %	100 %
Bokført avkastning på eiendelene	5,8 %	4,5 %	6,3 %	8,6 %

Netto pensjonskostnad i resultatregnskapet, spesifisert som følger:

NOK mill.	2012	2011
Periodens pensjonsopptjening inklusiv avsatt arbeidsgiveravgift	158	145
Rentekostnader på forpliktelsen	76	83
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-58	-56
Gevinst/tap ved avkortning		-3
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	176	168
Periodens innbetaling til innskuddsplan	43	34
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	220	202

Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse per 31.12.

	Storebrand Livsforsikring AS		SPP	
	2012	2011	2012	2011
Diskonteringsrente	4,0 %	3,1 %	3,5 %	3,8 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler i regnskapsperioden	4,0 %	4,6 %	5,0 %	5,0 %
Forventet lønnsvekst	3,3 %	3,6 %	3,5 %	3,5 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,3 %	3,8 %	3,0 %	3,0 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	1,5 %	1,5 %	2,0 %	2,0 %
Uforhetstabell	KU	KU		
Dødelighetstabell	K2005	K2005	DUS06	DUS06

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes. Per 31.12.2011 benyttet Storebrand statsobligasjonsrenter som diskonteringsrente. Det har i den senere tid blitt foretatt vurderinger av om det foreligger et dypt marked for obligasjoner med fortrinnsrett - OMF (covered bonds) i Norge, og om slike papirer tilfredsstiller definisjonen av foretaksobligasjoner jamfør IAS19.78. Med noen få unntak av ikke-ratede papirer, har alle ratede OMF-er i Norge en AA-rating eller høyere. Det norske markedet for OMF-er er ungt, men har vært under kraftig oppbygging de siste årene. Utestående volum av OMF-er utgjør mer enn 530 milliarder kroner per fjerde kvartal 2012. Bid/ask-spreader overstiger normalt ikke mer enn 2-3 basispunkter yield i dette markedet. Gjennomsnittlig daglig omsetning i 2012 har utgjort om lag 650 millioner kroner, og gjennomsnittlige nytstedelser utgjør om lag 7,5 milliarder kroner per måned i 2012. Om lag 20 prosent av markedet består av fastrentepapirer, mens om lag 80 prosent av markedet består av papirer med flytende rente. Som for det øvrige norske kredittobligasjonsmarkedet, så benyttes norske swap-renter som basis for beregning av pris/yield. De norske swap-rentene anses meget likvide.

Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19. Konklusjonen er basert på den regelmessige aktivitet som finner sted i både førstehånds- og annenhåndsmarkedet samt den transparense som eksisterer ved at observerte omsetninger registrert på børs ligger tett på de indikative nivåer bankene kvoterer. Den brede deltagelsen fra alle de største obligasjonsmeglerne i rapporteringssystemet til Verdipapirfondenes Forening (VFF) underbygger påliteligheten til de tilgjengelige data. Det vises også til uttalelse 13.12.2012 fra Norsk Regnskapsstiftelse knyttet til bruk av OMF som diskonteringsrente. Storebrand har fra og med fjerde kvartal 2012 anvendt en diskonteringsrente som er basert på OMF-renten i Norge. Endringen er vurdert å være en endring av estimat. Tilsvarende rente i Sverige benyttes for øvrig for den svenske virksomheten. Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Dødelighetstabellen K2005 benyttes inntil nye felles dødelighetstariffer for bransjen er vedtatt og kan gi grunnlag for mer presise beregninger. Gjennomsnittlig fratredeshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder. De aktuarielle forutsetningene i Sverige følger bransjens felles dødelighetstabell DUS06 justert for selskapsspesifikke forskjeller. Fratredeshyppigheten er beregnet til i gjennomsnitt 4 prosent per år.

Netto pensjonsforpliktelse per 31.12	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse ¹⁾	2 258	2 398	2 160	1 803	1 902
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	1 418	1 321	1 178	1 053	971
Underskudd/overskudd	839	1 077	982	749	931
Faktabaserte justeringer forpliktelser	159	61	-42	-114	
Faktabaserte justeringer pensjonsmidler	-42	-45	-46	-38	

Sensitivitet pensjonsberging

Endring i diskonteringsrenten				0,5 %	-0,5 %
Prosentvis endring i pensjon:					
Norge:					
Pensjonsforpliktelse				-10 %	11 %
Periodens netto pensjonskostnader				-10 %	12 %
Sverige:					
Pensjonsforpliktelse				-9 %	11 %
Periodens netto pensjonskostnader				-5 %	5 %

Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen.

¹⁾ Pensjonsforpliktelsene ved utgangen av 2012 er redusert sammenlignet med tilsvarende forpliktelser per 2011. Som det fremkommer i tabell ovenfor skyldes dette i stor grad endring i estimatavvik. Endring i estimatavvik skyldes hovedsakelig øket diskonteringsrente siden det er benyttet en høykvalitets bedriftsobligasjonsrente (OMF) ved utgangen av 2012, mens diskonteringsrenten i 2011 var basert på statsrente i Norge. Dette har også medført positiv effekt i Totalresultat (OCI). Dersom man hadde benyttet en statsrente som diskonteringsrente per 31.12.2012 i stedet for en høykvalitets bedriftsobligasjonsrente, er det estimert at pensjonsforpliktelsene ville ha øket med om lag 25 prosent for den norske virksomheten når andre forutsetninger i beregningene holdes uforandret.

NOTE 21 | Godtgjørelse og forpliktelser for ledende ansatte og tillitsvalgte

Geir Holmgren har i 2012 erstattet Odd Arild Grefstad som administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring AS. Han har en lønnsgaranti på 12 måneder etter ordinær oppsigelsestid. Alle arbeidsrelaterte inntekter inklusive konsulentsoppdrag kommer til fradrag. Han har en avtale om prestasjonsavhengig bonus, som er knyttet opp mot konsernets verdibaserte styringssystem (se punkt 3 under).

Selskapet har ingen forpliktelser overfor styrets leder ved opphør eller endring av vervet. Selskapet betaler styreansvarsforsikringer for sine styremedlemmer.

Storebrand har etablert en bonusordning for ansatte. Bonusordningen er knyttet til selskapets verdiskapning, samt individuelle prestasjoner.

<i>Tusen kroner</i>	Ordinær lønn	Utbetalt bonus	Andre ytelser ¹⁾	Lønns- garanti (mnd)	Årets pensjons- opptjening	Nåverdi pensjons- forpliktelse	Lån	Rentesats 31.12.12	Avdragsplan
Odd Arild Grefstad	3 854	320	172	24	1 146	19 986	3 500	2,25 %	2036
Geir Holmgren	2 158	96	161	12	436	6 602	3 237	2,25 %	2022
Lars Aa. Løddesøl ⁴⁾	4 047	47	177	18	1 271	14 268	10 674	2,25-4,55 %	2013-2041
Heidi Skaaret ⁴⁾ (ansatt fra 17.09.12)	805		47	12	115		8 522	2,25-3,5 %	2042
Gunnar Rogstad	2 636	289	169	6	896	5 923			
Robin Kamark (ansatt fra 15.10.12)	883		35	18	132				
Arne Hove	1 415		132		429	930	2 763	2,25-3,8%	2040-2041
Sarah McPhee ⁵⁾	3 739	317	49	15	3 201	4 388			
Sum 2012	19 537	1 068	942		7 627	52 097	28 697		
Sum 2011	19 854	12 042	1 007		8 220	76 349	38 171		

Tusen kroner	Eier antall aksjer ²⁾	Bonus opptjent i 2012 ³⁾	Bonus utbetales i 2013	Bonus tilført aksjebank i 2013
Odd Arild Grefstad	53 769	1 243	622	942
Geir Holmgren	4 460	408	204	300
Lars Aa. Løddesøl ⁴⁾	38 071			
Heidi Skaaret ⁴⁾		209	105	105
Gunnar Rogstad	117 764	859	430	719
Robin Kamark				
Arne Hove ⁶⁾	85			
Sarah McPhee ⁵⁾	41 723	1 144	458	2 011
Sum 2012	255 872	3 863	1 817	4 075
Sum 2011	284 504	2 873	1 367	1 506

Tusen kroner	Godtgjørelse	Eier antall aksjer ²⁾	Lån	Rentesats 31.12.12	Avdragsplan
Styret					
Odd Arild Grefstad		53 769	3 500	2,25%	2036
Else-Lill Grønli	196	2 694	2 704	2,25-4,45%	2016-2041
Inger Johanne Bergstøl	196				
Jan Otto Risebrobakken		3 042	4 115	2,25-4,2%	2017-2041
Tove Margrete Storrdvann	196				
Peik Norenberg	196				
Erik Haug Hansen	196	6 206	7 970	2,25-3,45%	2034-2042
Egil Thompson ⁷⁾					
Sum 2012	978	65 711	18 289		
Sum 2011	948	156 255	21 973		
Kontrollkomite⁸⁾					
Elisabeth Wille	324	163			
Harald Moen	233	595			
Ole Klette	233				
Tone Margrethe Reierselmoen	233	1 734	460	4,1%	2021
Finn Myhre	264		5 404	3,64-3,94%	2025-2036
Anne Grete Steinkjer	233	1 800			
Sum 2012	1 520	4 292	5 864		
Sum 2011	1 375	2 492	8 753		

¹⁾ Omfatter bil, telefon, forsikring, rentefordel og andre trekkpliktige ytelser.

²⁾ Oversikten viser antall aksjer i Storebrand ASA eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse jmfør regnskaploven § 7-26.

³⁾ Opptjent bonus per 31.12.12. Ledende ansatte har en avtale om prestasjonsavhengig bonus. 50 prosent av tildelt bonus utbetales kontant. Den resterende del av bonus konverteres til syntetiske aksjer basert på markedspris, og registreres i en aksjebank med tre års bindingstid. Ved utløpet av tre års perioden beregnes verdien av de syntetiske aksjene med en ny markedspris. Halvparten av det utbetalte beløpet fra aksjebanken, etter skatt, skal benyttes til kjøp av fysiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye tre års binding.

⁴⁾ Ytelser vedrørende Lars Aa. Løddesøl og Heidi Skaaret fordeles forholdsmessig mellom selskapene i konsernet.

⁵⁾ I SPP har administrerende direktør pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør i SPP omfattes av en innskuddsbasert ordning i tillegg til en ytelsesordning.

⁶⁾ For stillinger med særskilt ansvar blir 70 prosent av tildelt bonus utbetalt kontant. De øvrige 30 prosentene blir benyttet til å kjøpe aksjer i Storebrand ASA til markedspris med tre års bindingstid.

⁷⁾ Gikk ut av styret i 2012

⁸⁾ Kontrollkomiteen dekker de norske selskapene i konsernet som har krav om Kontrollkomite.

NOTE 22 | Revisjonshonorar

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper fordeler seg slik:

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lovpålagt revisjon	1.6	1.7	8.4	7.9
Andre attestasjonstjenester	0.2	0.1	0.8	0.7
Skatterådgivning	0.7	0.7	1.8	2.1
Andre tjenester utenfor revisjonen	0.3		0.5	0.4
Sum	2.8	2.5	11.5	11.2

Beløpene ovenfor er eksklusive merverdiavgift.

NOTE 23 | Skatt

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Betalbar skatt			-1	-12
Utsatt skatt	-377	-811	-371	-718
Sum skattekostnad	-377	-811	-372	-730

Avstemming av forventet skattekostnad til faktisk skattekostnad

NOK mill.	2012	2011	2012	2011
Ordinært resultat før skatt	1 545	1 211	1 466	751
Forventet inntektsskatt med nominell skattsats	-432	-339	-410	-210
Skatteeffekten av :				
realisert/urealisert aksjer	-27	-834	-39	-784
mottatt utbytte		102		102
tilknyttede selskaper				11
permanente forskjeller	-3	-88	-15	-193
balanseføring/nedvurdering av utsatt skattefordel	-62	295	-62	295
Endring tidligere år	147	53	153	50
Skattekostnad	-377	-811	-372	-730
Effektiv skattesats ¹⁾	24%	67%	25%	97%

¹⁾ Den effektive skattesatsen for 2012 er påvirket av noen forhold som ikke er knyttet til resultatet for 2012.

Konsernet har en fremførbar godtgjørelse på 218 millioner kroner fra 2003, og den må benyttes innen 10 år. Da det ikke vurderes som sannsynlig at denne kan benyttes i 2013 er fremførbar godtgjørelse nedvurdert og kostnadsført i regnskapet. Dette har gitt en skattekostnad på 62 millioner kroner.

Skattekostnaden er også påvirket av opphør av fritaksmetoden for kundeporteføljen som er beskrevet nedenfor, samt skatteeffekter som er knyttet til tidligere år.

Beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatt av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring

NOK mill.	2012	2011	2012	2011
Skatteøkende midlertidige forskjeller				
Verdipapirer	3 433	1 356	3 433	1 356
Fast eiendom	7 877	8 306	8 176	8 350
Driftsmidler	2	13	84	263
Forskuddsbetalt pensjon			3	2
Annet			756	568
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	11 312	9 675	12 452	10 540

Skattereduserende midlertidige forskjeller NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Verdipapirer	-677	-1 717	-677	-1 717
Driftsmidler			-6	
Avsetninger	-1 140	-154	-1 140	-154
Påløpt pensjon	-571	-820	-651	-930
Gevinst-/tapskonto	-17	-21	-17	-22
Annet	-104		-278	-190
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-2 508	-2 712	-2 769	-3 013
Fremførbare underskudd	-4 713	-4 262	-4 804	-4 436
Fremførbare godtgjørelse	-218	-220	-218	-220
Sum fremførbare underskudd og godtgjørelse	-4 931	-4 482	-5 022	-4 656
Grunnlag for netto utsatt skatt/skattefordel	3 873	2 481	4 660	2 872
Nedvurdering av grunnlag for utsatt skattefordel	218		218	
Netto grunnlag for utsatt skatt og utsatt skattefordel	4 091	2 481	4 879	2 872
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen	1 146	695	1 366	804
Bokført i balansen:				
Utsatt skattefordel			38	26
Utsatt skatt	1 146	695	1 375	830

I Statsbudsjettet 2013, som ble vedtatt av Stortinget i desember 2012, fremkom det at den skattemessige fritaksmetoden for kundeporteføljene i livsforsikring opphørte med virkning fra 1. januar 2012. Endringen berører ikke konsernets virksomhet i Sverige.

Realiserte gevinster og tap på aksjer er dermed henholdsvis skattepliktige og skattemessig fradragsberettigede for aksjer som eies av kundeporteføljene i livsforsikringselskap. Endringen vil over tid medføre en normalisert skattekostnad for konsernet. Livsforsikringselskaper får, som tidligere, skattemessige fradrag for avsetninger til forsikringsmessige avsetninger.

Fritaksmetoden for aksjer (for kundeporteføljene), slik den tidligere var utformet, kombinert med fradragsrett for avsetninger til forsikringsfond, innebar at livsforsikringselskaper kunne få et skattemessig overskudd ved verdifall og et skattemessig underskudd ved verdistigning på aksjer som falt innenfor fritaksmetoden. I Storebrand-konsernet er det derfor betydelige skattemessige underskudd knyttet til den norske livvirksomheten.

De vedtatte endringene i skattereglene vil også få en overgangseffekt, der urealiserte gevinster og tap på aksjer mv. som var innenfor fritaksmetoden per 31. desember 2011 nå inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel i balansen. Ved utgangen av 2011 utgjorde permanente forskjeller knyttet til realiserte og urealiserte gevinster fra direkte eide aksjer innenfor fritaksmetoden omtrent 0,4 milliarder kroner. Tilknyttet skattekostnad ved omklassifisering fra permanente forskjeller vil derfor utgjøre omtrent 0,1 milliarder kroner.

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investerings eiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljene og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS (SEH) som igjen eies av Storebrand Livsforsikring AS. Dersom disse selskapene skulle bli avhendet, vil disse kunne avhendes tilnærmet skattefritt. De skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til forskjell mellom virkelige verdier og skattemessige verdier på investerings eiendommene, og som har oppstått i eierperioden (omlag 7,9 milliarder kroner), inngår i konsernets midlertidige forskjeller, hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 28 prosent. I henhold til IAS12 er det ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til midlertidige forskjeller som eksisterte når selskaper ble kjøpt og transaksjonen ikke er definert som en virksomhetsoverdragelse (grunnlag utgjør omlag 2,7 milliarder kroner).

I egenkapitalen inngår et risikoutjevningfond som kun kan anvendes til å dekke et negativt risikoresultat. Skattefradrag knyttet til oppbygging av dette fondet er behandlet som en permanent forskjell mellom regnskap og skatt. Se nærmere om dette under "Avstemming av konsernets egenkapital".

NOTE 24 | Immaterielle eiendeler og goodwill

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	2012	2011
Anskaffelseskost 1.1	152	125
Tilgang i perioden:		
Utviklet internt	48	27
Avgang i perioden	-20	
Anskaffelseskost 31.12	180	152
Akk. av- og nedskrivninger 1.1.	-60	-43
Amortisering i perioden	-21	-17
Avgang i perioden	9	
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.	-72	-60
Balanseført verdi 31.12.	108	91

NOK mill.	Levetid	Avskrivnings-sats	Avskrivnings-metode	Balanseført verdi 31.12
IT-systemer	5 år	20%	Lineær	108

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

NOK mill.	Immaterielle eiendeler							2012	2011
	Merkevare- navn	IT- systemer	Kundelister	VIF	Rettighet SPP Fonder	Goodwill			
Anskaffelseskost 1.1	174	158	507	8 618	9	745	10 211	10 116	
Tilgang i perioden:									
Utviklet internt		48					48	27	
Avgang i perioden		-20				-8	-28		
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-3		-9	-149		-4	-166	69	
Andre endringer						-8	-8		
Anskaffelseskost 31.12	171	186	498	8 469	9	724	10 057	10 211	
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1	-70	-67	-203	-3 940	-5		-4 285	-3 877	
Amortisering i perioden	-17	-21	-50	-288	-2		-378	-379	
Avgang i perioden		9					9		
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	1		4	69			75	-30	
Akk. av- og nedskrivninger 31.12	-86	-78	-249	-4 159	-7		-4 579	-4 285	
Balanseført verdi 31.12	86	108	249	4 310	2	724	5 478	5 926	

Spesifikasjon av immaterielle eiendeler

NOK mill.	Levetid	Avskrivningssats	Avskrivningsmetode	Balanseført verdi 31.12.12	Balanseført verdi 31.12.11
Merkevarenavn SPP	10 år	10 %	Lineær	86	104
Kundelister SPP	10 år	10 %	Lineær	249	304
Value of business inforce SPP	20 år	5 %	Lineær	4 310	4 678
Rettigheter til å ta ut gebyrer fra SPP Fonder	10 år	10 %	Lineær	2	3
IT-systemer	5 år	20 %	Lineær	108	91

Goodwill fordelt på virksomhetskjøp

NOK mill.	Anskaffelses- kost 1.1	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/avgang	Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	Verdi i balansen 31.12
Goodwill ved kjøp av SPP	737	737	-8	-4	724
Goodwill ved kjøp av Storebrand Baltic	4	4	-4		
Goodwill ved kjøp av Evoco UAB	4	4	-4		
Sum	745	745	-16	-4	724

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov.

NEDSKRIVNINGSTEST IMMATERIELLE EIENDELER OG GOODWILL

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2007 SPP Livförsäkring AB med datterselskaper. Hoveddelen av de immaterielle verdiene knyttet til SPP er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), hvor det er foretatt en egen tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om goodwill og øvrige immaterielle eiendeler knyttet til SPP har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbare beløp for de relevante kontantstrømgenererende enhetene. Gjenvinnbare beløp fastsettes ved å beregne virksomhetens bruksverdi. SPP anses som én kontantstrømgenererende enhet og utvikling i fremtidig administrasjonsresultat, risikoresultat og finansresultat for SPP vil påvirke bruksverdien. I beregningen av bruksverdi har ledelsen benyttet styrebehandlete budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden.

Prognosen for de ulike resultatelementene er basert på siste års utvikling, effekter av tiltak i prognoseperioden samt forutsetning om normalisert utvikling i finansmarkedene basert på nåværende finansstrategi og gjeldende markedsrenter. Det forventes en positiv utvikling i administrasjonsresultatet som følge av kostnadseffektivisering, samt tilvekst i salg av produkter og tjenester som er kostnadseffektive å administrere og med lavere kapitalkrav. Utover den kommende treårsperioden er kontantstrømmer fremskrevet for perioden 2016 til 2020 basert på vekst i de ulike resultatelementene på mellom -15 og 3 prosent p.a. Det er videre lagt til grunn en stabil vekstrate på 3 prosent ved beregningen av terminalverdien. Hoveddriverne for resultatvekst på lang sikt vil være avkastning på forvaltningskapitalen og den underliggende inflasjonen og lønnsutviklingen i markedet. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 7,8 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

NOTE 25 | Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Forpliktelses amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler							
Bankinnskudd	3 328						3 328
Aksjer og andeler				26 932			26 932
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	55 713	10 718		86 649			153 080
Utlån til kunder	3 846						3 846
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	2 510						2 510
Derivater			980				980
Sum finansielle eiendeler 2012	65 397	10 718	980	113 581			190 675
Sum finansielle eiendeler 2011	72 540	8 152	538	88 816	5 162		175 207
Finansielle forpliktelser							
Ansvarlig lånekapital						6 643	6 643
Derivater			206				206
Annen kortsiktig gjeld						4 655	4 655
Sum finansielle forpliktelser 2012			206			11 298	11 504
Sum finansielle forpliktelser 2011			1 518			11 756	13 273

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

<i>NOK mill.</i>	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Tilgjengelig for salg	Forpliktelser amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler							
Bankinnskudd	6 923						6 923
Aksjer og andeler				72 211			72 211
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	55 713	10 718		179 924			246 355
Utlån til kunder	3 846						3 846
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	4 317						4 317
Derivater			3 000				3 000
Sum finansielle eiendeler 2012	70 800	10 718	3 000	252 134			336 652
Sum finansielle eiendeler 2011	79 082	8 152	5 466	223 126	5 162		320 987
Finansielle forpliktelser							
Ansvarlig lånekapital						6 643	6 643
Derivater			755				755
Annen kortsiktig gjeld						6 763	6 763
Sum finansielle forpliktelser 2012			755			13 407	14 162
Sum finansielle forpliktelser 2011			2 197			17 261	19 457

NOTE 26 | Virkelig verdi finansielle eiendeler og forpliktelser til amortisert kost

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

<i>NOK mill.</i>	2012		2011	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler				
Utlån og fordringer:				
Utlån til kunder amortisert kost	3 846	3 804	3 015	3 000
Obligasjoner holdt til forfall	10 718	11 688	8 152	8 484
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	55 713	59 968	64 310	65 735
Finansielle forpliktelser:				
Ansvarlig lånekapital amortisert kost	-6 643	-6 667	6 813	6 816

Utlån til kunder:

Virkelig verdi på utlån til kunder med regulerbar rente er vurdert til bokført verdi. Virkelig verdi på utlån til bedriftskunder med marginlån er imidlertid svakt lavere enn bokført verdi da enkelte lån løper med lavere margin enn de ville gjort dersom de var tatt opp per utgangen av 2012. Mindreverdien er beregnet ved å neddiskontere differansen mellom avtalt margin og dagens markedspris over gjenværende løpetid. I tillegg er virkelig verdi justert for individuelle nedskrivninger.

Obligasjoner til amortisert kost:

Virkelig verdi for obligasjonene er som hovedregel basert på innhentede kurser fra Reuters og Bloomberg. Obligasjoner som ikke koterer regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak. Gjennomført nedskrivningstest har ikke medført behov for noen nedskrivning i 2012.

Ansvarlig lånekapital:

Virkelig verdi på ansvarlig lånekapital er verdsatt basert på registrerte omsetninger av obligasjonene og kvoterte priser av meglere.

NOTE 27 | Eiendom

Bokført verdi på investeringseiendommer ¹⁾

NOK mill.	2012	2011
Balanseført verdi per 1.1.	28 784	27 098
Tilgang som skyldes kjøp	701	2 078
Tilgang som skyldes påkostning	585	582
Til eierbenyttet eiendom	-437	
Avgang	-190	-1 244
Netto opp-/nedskrivninger	-700	265
Omregningsdifferanser	-21	5
Balanseført verdi 31.12	28 723	28 784

¹⁾ Består av investeringseiendommer i Storebrand Livsforsikring Konsern

Eiendomstype

NOK mill.	2012	2011	Varighet leiekontrakt (år)	KVM	Utleiegrad i prosent ¹⁾
Kontorbygg (inklusive parkering og lager):					
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	6 205	6 044	7	140 900	92
Stor-Oslo for øvrig	8 168	7 746	5	495 570	93
Norge for øvrig	2 459	2 719	13	179 535	99
Kontorbygg Sverige	729	853	14	36 500	100
Kjøpesenter (inklusive parkering og lager)	10 103	10 321	4	483 129	94
Parkeringshus	650	654	4	27 393	100
Kultur-/konferansesenter og kontor i Sverige	359	399	20	18 700	100
Øvrige eiendommer	50	49			
Totalt investeringseiendommer	28 723	28 784		1 381 727	
Eiendommer til eget bruk	2 231	1 460	8	70 641	87
Sum eiendommer	30 954	30 245		1 452 368	

¹⁾ Utleiegraden er beregnet i forhold til areal.

Geografisk beliggenhet:

NOK mill.	2012	2011
Oslo- Vika/Filipstad Brygge	6 855	6 698
Stor-Oslo for øvrig	10 709	9 652
Norge for øvrig	11 411	12 594
Sverige	1 929	1 252
Annet	50	49
Sum eiendommer	30 954	30 245

Det er ikke avtalt ytterligere kjøp eller salg av eiendommer i 2012. Det er kommitert ikke trukket 227 millioner kroner i Storebrand og SEK 72 millioner i SPP i internasjonale eiendomsfond.

BEREGNING AV VIRKELIG VERDI FOR EIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel forventes å kunne omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. Investeringseiendommene består hovedsakelig av kontoreiendom og kjøpesentre.

KONTANTSTRØM

Ved beregning av virkelig verdi benyttes i Storebrand en intern kontantstrømsmodell. Netto kontantstrømmer for den enkelte eiendom diskonteres med et individuelt avkastningskrav. For kontoreiendommene er det estimert et fremtidig inntekts- og kostnadsbilde for de første 10 år, og beregnet en sluttverdi ved utløpet av det 10. året på basis av markedsleie og normal driftskostnad for eiendommen. I netto inntektsstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av fremtidig utvikling i markedslaien. Storebrand har en gjennomsnittlig utleiegrad på kontoreiendomsporteføljen på 92-99 prosent. De fleste kontrakter har en løpetid på fem eller ti år. Kontantstrømmene fra disse leieavtalene (kontraktsleie) inngår i verdiberegningene. For å estimere de langsiktige fremtidige ikke-kontraktfastsatte leieinntektene er det utviklet en prognosemodell. Modellen legger til grunn historiske observasjoner i Dagens Næringslivs eiendomsindeks (justert med KPI) samt markedsestimater. Det beregnes et langsiktig, tidsvektet gjennomsnitt av de årlige observasjonene hvor de eldste observasjonene vektet med lavest vekt. For ikke-kontraktfastsatt leie i det korte perspektiv sees det hen til dagens leiepriser og markedsforhold.

AVKASTNINGSKRAV

Det fastsettes et individuelt avkastningskrav for den enkelte eiendom. Avkastningskravet sees i sammenheng med den tilhørende kontantstrøm for eiendommen. Den kunnskap som foreligger om markedets avkastningskrav herunder transaksjoner og takster, benyttes ved fastsettelse av kontantstrømmen.

Avkastningskravet er oppdelt i følgende elementer:

Risikofri rente

Risikopåslag, justert for:

- Type eiendom
- Beliggenhet
- Bygningsmessig standard
- Miljøstandard
- Kontraktvarighet
- Leietakers kvalitet
- Andre forhold som transaksjoner og oppfatning i markedet, ledighet samt generell kunnskap om markedet og den enkelte eiendom

For kjøpesentrene beregnes eiendommens verdi med utgangspunkt i en markedsmessig yield. I tilfeller hvor det er kjente betydelige endringer i forventet kontantstrøm senere år er dette hensyntatt i verdsettelsen.

EKSTERN TAKSERING:

Det foretas en metodisk tilnærming til valg av et representativt utvalg eiendommer som skal takseres hvert kvartal, slik at alle eiendommer vil bli taksert minimum hvert tredje år. I 2012 er det innhentet takster tilsvarende om lag 95 prosent av Storebrands eiendomsportefølje i Norge.

I SPP innhentes det takster for samtlige heleide eiendomsinvesteringer.

Eiendommene er vurdert med utgangspunkt i følgende effektive avkastningskrav (inklusive 2,5 prosent inflasjon):

Segment	Avkastningskrav %		Virkelig verdi (NOK mill.)	
	2012	2011	2012	2011
Kontorbygg (inklusive parkering og lager):				
Oslo-Vika/Filipstad Brygge	7,35 - 8,95	7,20 - 8,70	6 855	6 698
Stor-Oslo for øvrig	7,54 - 9,72	7,70 - 9,79	9 558	9 206
Norge for øvrig	8,07 - 9,70	8,40 - 9,75	2 459	2 719
Kjøpesenterportefølje	7,60 - 9,70	7,74 - 9,25	10 103	10 321
Kontorbygg Sverige	7,00 - 9,00	7,00 - 9,00	1 570	853
Kultur-/konferansesenter Sverige	7,00 - 9,00	7,00 - 9,00	359	399
Annet			50	49

SENSITIVITETER

Verdivurderingen er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen i Storebrand på om lag 1 milliard kroner. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

NOTE 28 | Aksjer og andeler konsernselskaper og tilknyttede selskaper

NOK mill.	Eierandel i %	Stemmeandel i %	Bokført verdi 31.12	
Selskap			2012	2011
Aktuar Systemer AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	6	6
Storebrand Pensjonstjenester AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	7	5
AS Værdalsbruket, 7660 Vuku	74,9	74,9	54	54
Storebrand Eiendom AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	12	12
Storebrand Holding AB, Stockholm	100,0	100,0	8 337	5 942
Storebrand Finansiell Rådgivning AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	194	194
Storebrand Eiendom Holding AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker ¹⁾	100,0	100,0	30 216	30 811
Storebrand Eiendom Indirekte AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker ¹⁾	100,0	100,0	2 639	2 699
Storebrand Realinvesteringer AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	1	1
Storebrand Baltic UAB, Litauen				5
Benco Insurance Holding BV, Nederland	90,0	90,0	825	825
Foran Real Estate, Latvia	97,1	97,1	541	543
Datterselskaper			42 832	41 096
Evoco UAB, Litauen				4

NOK mill.	Eierandel i %	Stemmeandel i %	Bokført verdi 31.12	
Felleskontrollert virksomhet				4
Norsk Pensjon AS, Hansteensgate 2, 0253 Oslo	25,0	25,0	4	4
Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring AS			4	4
Sum investering i datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet			42 836	41 103
Datterselskaper klassifisert som aksjer til virkelig verdi i kollektivporteføljen				
SBL Direct Investments 2006-2008 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	158	183
SBL Vintage 1999 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	67	109
SBL Vintage 2001 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	16	14

¹⁾ Inkludert konsernbidrag

Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Eierandel i %	Anskaffelseskost	Bokført verdi 1.1	Tilgang/avgang	Andel resultat	Andel andre inntekter og kostnader	Bokført verdi 31.12
Norsk Pensjon AS	25,0	5	4				4
Inntre Holding AS	34,3	2	42	-1	-1		41
Formuesforvaltning AS	14,7	78	79		-2		76
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB	50,0	6	22		-2	3	23
NREP Logistics ab (publ)	47,5	6	83		37	-29	92
Visit Karlstad AB	15,0	1	1	-1			0
Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring Konsern		99	231	-1	32	-26	236

Fordringer på tilknyttede selskaper

NOK mill.	2012	2011
Formuesforvaltning AS	69	69
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB	168	124
NREP Logistics ab (publ)	428	304
Sum	665	497

Inntekter fra tilknyttede selskaper

NOK mill.	2012	2011
Resultatandel	32	
Renteinntekter	42	25
Realisert verdiendring	-1	
Urealisert verdiendring	-29	43
Sum	45	68

Alle transaksjoner med tilknyttede selskaper er inngått på markedsmessige vilkår.

NOTE 29 | Obligasjoner til amortisert kost

Utlån og fordring

NOK mill.	2012				2011	
	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	15 783	15 924	16 213	17 091	25 619	26 063
Finans- og foretaksobligasjoner	10 211	10 286	10 444	11 145	12 638	12 901
Obligasjoner med fortrinnsrett	18 950	18 984	19 491	21 417	16 555	16 873
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	9 332	9 309	9 566	10 316	9 499	9 898
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	54 276	54 503	55 713	59 968	64 310	65 735
Modifisert durasjon				5,9		5,1
Gjennomsnittlig effektiv rente			5,0 %	3,7 %	5,7 %	4,5 %

Obligasjoner holdt til forfall

NOK mill.	2012				2011	
	Pålydende verdi	Anskaffelses-kost	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Finans- og foretaksobligasjoner	1 000	1 003	1 046	1 083		
Obligasjoner med fortrinnsrett	9 134	9 135	9 309	10 218	8 152	8 484
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	350	348	363	387		
Sum obligasjoner holdt til forfall	10 484	10 486	10 718	11 688	8 152	8 484
Modifisert durasjon				7,6		7,4
Gjennomsnittlig effektiv rente			4,8 %	3,7 %	4,9 %	4,4 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balanserte verdi og papirets observerte markedskurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir med hensyn til likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekt.

NOTE 30 | Aksjer og andeler

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
NORSKE FINANSAKSJER				
DnB	29	31	32	34
Gjensidige Forsikring ASA	3	4	3	4
Convexa Capital IV - -B-aksjer	3	5	3	5
Convexa Capital IV - -C-aksjer	3	2	3	2
Convexa Capital IV - -D-aksjer	3		3	
Help Forsikring AS	28	32	28	32
NMI AS	8	8	8	8
NMI Frontier Fund KS	18	17	18	17
NMI Global Fund KS	29	28	29	28
Norstat Holding AS			25	
Norstat Holding AS, klasse B			33	23
Norstat AS A-aksjer			3	3
Sum	126	128	188	156
ANDRE NORSKE AKSJER				
Clava	35	113	35	113
Green Resources			78	42
Nordic Capital Partner II	44	43	44	43
Norsk Tillitsmann	1	28	1	28
Orkla	19	20	20	21
Phonect AS			19	27
Raufoss næringspark			164	181
Statoil ASA	89	82	97	89
Storebrand Privat Investor ASA	26	25	26	25
Telenor	39	44	40	46
Yara International	29	30	30	32
Ziebel AS - Pref shares B			23	23
Øvrige	167	178	180	198
Sum	448	564	758	870
Sum norske aksjer	573	692	946	1 026
Herav børsnotert	342	358	359	374

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
AUSTRALIA				
BHP Billiton AUD	3	4	26	27
Commonwealth Bank of Australia	3	3	15	21
Øvrige	22	22	154	161
Sum	28	28	195	209
BERMUDA				
Renaissancere Holdings	23	21	23	22
Øvrige	21	7	51	33
Sum	43	28	74	54
CAYMANØYENE				
SBL Direct Investments 2006-2008 Ltd - Class B-1	136	158		
Wynn Macau Ltd	80	83	3	4
Sum	216	241	3	4
CURACAO				
Schlumberger	3	3	21	22
Sum	3	3	21	22
DANMARK				
NordEnergie Renewables AS	60	61	60	61
Øvrige	6	7	25	32
Sum	66	68	85	92
FRANKRIKE				
Sanofi	2	2	22	26
Øvrige	32	32	217	191
Sum	34	34	239	217
IRLAND				
LGT Crown European Buyout Opportunities II			181	180
Øvrige	4	4	33	38
Sum	4	4	215	219
LUXEMBOURG				
Millicom Intl. Cellular SDR			45	37
Subsea 7 S A	22	23	23	24
Øvrige	1	1	15	9
Sum	23	24	82	70
NEW ZEALAND				
Taumata Plantations Ltd.	638	640	638	640
Øvrige			2	2
Sum	638	640	640	642
STORBRITANNIA				
Astrazeneca SEK			69	68
BP Plc	4	3	40	29
GlaxoSmithkline	3	3	25	24
HSBC Holdings GB	5	5	45	42
Royal Dutch Shell A London	3	3	29	30
Vodafone Group	4	3	30	28
Øvrige	64	68	354	382
Sum	83	85	591	604

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
SVEITS				
ABB SE			79	72
Nestle	7	7	39	50
Novartis	4	4	27	32
Roche Holding Genuss	4	4	26	31
Øvrige	24	25	117	125
Sum	38	39	288	308
SVERIGE				
Alfa Laval			33	49
Assa Abloy B			48	88
Atlas Copco A	1	3	67	126
Atlas Copco B			35	59
Bergvik Skog AB			247	930
Boliden Limited B			21	31
Electrolux B			33	44
Elekta B			15	37
ERICSSON NAMN-AKTIER B	1	1	215	196
Getinge Industrier B			41	61
Hennes & Mauritz B	1	1	229	257
Hexagon B SEK			39	42
Industrivaerden A			25	30
Investor AB-A			27	35
Investor AB-B			60	77
Kinnevik Investment B			24	30
Lundin Petroleum			15	36
NC6 ConvaTec			17	29
Nordea Bank AB			170	161
Sandvik	1	1	88	110
Scania B			33	42
Skandinaviska Enskilda Banken A	1	1	78	95
Skanska B	1		46	47
Skf Svenska Kullager Fabrikker B		1	45	64
Svenska Cellulosa B			58	84
Svenska Handelsbanken A			95	122
Swedbank AB A-shares	1	1	18	30
Swedbank AB A-shares			42	83
Tele2 B	1	1	58	60
Volvo A			58	73
Volvo B	1	1	96	108
Øvrige	7	2	351	335
Sum	15	12	2 422	3 567
TYSKLAND				
Siemens	2	2	19	21
Øvrige	24	26	180	185
Sum	26	29	199	206

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
USA				
Abbott Laboratories	3	3	20	23
Apple Inc	16	14	54	106
AT&T Inc	5	5	33	35
Autoliv	1	1	22	25
Bank of America Corp	3	4	42	27
Chevron Corp	5	5	36	46
Cisco Systems	3	3	29	24
Citigroup	3	3	32	25
Coca-Cola	7	7	31	36
Exxon Mobil	10	9	78	85
General Electric	6	5	45	47
Google Class A	9	10	36	44
Home Depot	3	3	12	21
Intel	3	3	23	22
International Business Machine (IBM)	5	5	32	45
J.P Morgan Chase and Co	4	4	36	35
Johnsen & Johnsen	8	8	43	45
McDonalds	6	6	20	24
Merck & Co	4	3	25	27
Microsoft	6	5	48	44
Oracle Corporation	4	4	22	29
Pepsico Inc	7	7	28	28
Pfizer	5	5	31	40
Procter & Gamble	9	9	43	45
Qualcomm	3	3	20	24
Verizon Communications	6	6	25	30
Wells Fargo	5	5	35	37
Zimmer Holdings	288	220	290	222
Øvrige	308	311	1 560	1 825
Sum	745	676	2 751	3 065
Øvrige aksjer ikke spesifisert	250	221	2 266	2 297
Sum utenlandske aksjer	2 211	2 131	10 069	11 577
Herav børsnotert	953	965	7 529	8 352
Sum aksjer	2 784	2 823	11 051	12 602
FONDSANDELER				
Aberdeen Dynamic European Property FOF II			405	110
Aberdeen Emerging Market Small Companies			104	109
Aberdeen European Shopping Property Fund	5	5	293	162
AEW European Property Investors			64	30
AIPP Asia			171	161
AXA Alternative Property Income Venture			174	162
AXA European Office Income Venture			133	70
AXA European Retail Income Venture			203	108
Blackrock Global Allocation			38	38
Blackrock US Small and Mid Cap Opportunities Fund			63	63
Blackrock World Gold			28	24
Blackrock World Mining Fund			71	60
Carlye Europe Real Estate Partners L.P. II			201	52

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
Carlyle Europe Real Estate Partners L.P. III			230	238
CS Infra SICAR			665	630
Delphi Europe	89	88	89	88
Delphi Global	1 177	1 293	1 177	1 293
Delphi Nordic	148	145	148	145
Delphi Norge	373	390	373	390
East Capital Eastern Europe	21	20	255	258
East Capital Russian Fund	16	15	170	164
EISER Infrastructure Capital Equity Partners 1-B	368	310	368	310
Enter Sverige	1	1	637	656
EPISO			86	70
EQT IV ISS Co-Investment LP	40	50	40	50
Fidelity Asian Special Situations			403	437
Fidelity China Focus Fund			151	151
Fidelity Emerging Europe, Mid East & Africa			34	39
Fondsfinans Spar	22	24	22	24
Frogmore Real Estate Partners L.P.			157	45
Grainger Gres1			199	145
Heitman European Property Partners III			134	70
Henderson PFI			142	139
Herkules Private Equity (GP-I) Limited	7	23	7	23
Invesco Global Real Estate	61	64	94	98
Invesco GT PRC (Kina)	61	58	61	58
J.W. Childs III, L.P.	22	27	22	27
JP Morgan Global Focus Fund			339	314
Knighthead Offshore Fund Ltd	26	25	26	25
Lannebo Mixfond			71	75
Lannebo Småbolag	2	3	234	251
Lasalle Euro Growth II			93	46
Lynx Dynamic			107	102
Macquarie European Infrastructure Fund II - Eqfund	370	381	370	381
Macquarie Global Property Advisors Asia Fund III			121	112
Menlo Ventures IX	66	29	66	29
Mobilis Aktiv			51	50
Msdw Sicav Latin America	27	25	27	25
Navigera Aktie 1			377	381
Navigera Balans 1			478	480
Navigera Tillväxt 1			407	415
Odin Offshore	6	6	29	28
Parvest Global Environment			29	31
Rockspring TransEuro Property Ltd. Partnership III			72	33
Schroder Frontier Markets			21	21
SHB Amerikafond			52	59
SHB Europa Selektiv			114	120
SHB Indienfond			193	171
SHB IT-fond			20	21
SHB Latinamerikafond			274	324
SHB Läkemedelsfond			71	77
SHB Norden Aggressiv			32	35
SHB Nordiska småbolagsfond			191	215
SHB Tillväxtmarknadsfond			200	251
Skagen Global Fund	677	786	1 156	1 301
Skagen Kon-Tiki	937	957	1 368	1 403
SPP Aktiefond Europa			493	514

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
SPP Aktiefond Global Sustainability			223	234
SPP Aktiefond Japan			99	89
SPP Aktiefond Sverige	2	2	1 283	1 574
SPP Aktiefond USA	1	1	520	568
SPP Beta Emerging Markets SRI			104	105
SPP Bygga			604	631
SPP Emerging Markets SRI	799	766	1 776	1 668
SPP Generation 40-tal			740	902
SPP Generation 50-tal			4 682	5 477
SPP Generation 60-tal			6 174	6 930
SPP Generation 70-tal			2 449	2 757
SPP Generation 80-tal			204	220
SPP Global Topp 100			171	178
SPP Mix			199	199
SPP Obligationsfond			49	55
SPP Penningmarknadsfond			74	77
Storebrand Aksje Innland	1 138	1 240	1 138	1 240
Storebrand Asia Pacific Indeks I	319	345	319	345
Storebrand Delphi Europé			26	26
Storebrand Delphi Global			144	148
Storebrand Delphi Nordic			84	85
Storebrand Emerging Private Equity Markets 2007 B3	340	356	340	356
Storebrand Emerging Private Equity Markets B3	150	210	150	210
Storebrand Europa I	722	669	722	669
Storebrand Global	200	183	200	183
Storebrand Global Indeks I	4 270	4 805	4 270	4 805
Storebrand Global Quant Equity	808	791	808	791
Storebrand Horizon C3			101	103
Storebrand Indeks Alle Markeder	349	365	349	365
Storebrand Indeks Nye Markeder	69	69	69	69
Storebrand International Private Equity IV - B2	196	346	196	346
Storebrand International Private Equity IX - B3	31	33	138	174
Storebrand International Private Equity V Ltd - B3	509	619	509	619
Storebrand International Private Equity VI Ltd -B3	633	759	633	759
Storebrand International Private Equity VIII LttdB3	333	424	333	424
Storebrand International Private Equity VIII LttdB3	723	825	981	1 156
Storebrand International Private Equity X - B-3	149	138	207	192
Storebrand International Private Equity XI - B-3	158	147	191	178
Storebrand International Private Equity XII - B-4	110	101	135	123
Storebrand Multi Strategy Limited - class C-4			145	148
Storebrand Multi Strategy Limited - class C-5			487	519
Storebrand Multi Strategy Limited - XXL	304	376	304	376
Storebrand Nord Amerika I	1 187	1 376	1 187	1 376
Storebrand Nordic Private Equity III Ltd.	95	106	114	128
Storebrand Norge	99	99	99	99
Storebrand Norge I	1 101	1 124	1 101	1 124
Storebrand Norge Institusjon	598	619	598	619
Storebrand Norwegian Private Equity 2006 Ltd. - B3	193	255	193	255
Storebrand Norwegian Private Equity 2007 Ltd. - B3	98	127	98	127
Storebrand Optima Norge A	126	125	126	125
Storebrand Privat Investor ASA			143	159
Storebrand Selecta Limited - Class C-0	23	24	23	24
Storebrand Selecta Limited - Class C-3	295	383	295	383
Storebrand Selecta Limited - Class C-6			63	65
Storebrand Selecta Limited - Class C-7			272	301

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Anskaffelseskost	Virkelig verdi
Storebrand Special Opportunities II Ltd. - B3	444	461	444	461
Storebrand Special Opportunities II Ltd. - B4	50	61	50	61
Storebrand Special Opportunities Ltd. - C3	176	151	176	151
Storebrand Trippel Smart	202	206	202	206
Storebrand Vekst	63	62	63	62
Storebrand Verdi	159	175	181	202
Storebrand WGA Health Care	44	47	44	47
T. Rowe Price US Large Cap Value Equity			56	57
T. Rowe Price Asian ex-Japan Equity	39	49	39	49
T. Rowe Price Global Em mkt. Eq. - class 1	49	48	49	48
Trygghet 75			1 110	1 107
Trygghet 80			936	937
Trygghet 85			222	223
Trygghet 90			72	73
Wand Partners	64	52	64	52
Øvrige	412	265	1 453	1 028
Sum	22 351	24 109	56 500	59 608
Sum aksjer og fondsandeler	25 136	26 932	67 515	72 210

NOTE 31 | Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	2012		2011
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	8 532	8 552	3 651
Finans- og foretaksobligasjoner	14 272	14 284	8 810
Obligasjoner med fortrinnsrett	12 515	12 617	8 021
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	719	722	
Obligasjonsfond	50 564	50 474	35 266
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	86 602	86 649	55 748

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

NOK mill.	2012		2011
	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Stat og statsgaranterte obligasjoner	49 248	50 432	46 104
Finans- og foretaksobligasjoner	24 869	25 062	19 872
Obligasjoner med fortrinnsrett	40 467	41 020	31 907
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	3 651	3 647	2 202
Obligasjonsfond	58 916	59 762	42 955
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	177 151	179 924	143 040

	Storebrand		
	Livsforsikring AS	SPP Livförsäkring AB	Euroben Life and Pension
Modifisert durasjon	2,3	2,1	4,9
Gjennomsnittlig effektiv rente	2,1 %	1,3 %	1,5 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effekt for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektor.

NOTE 32 | Derivater

Storebrand Livsforsikring gjør aktivt bruk av finansielle derivater. Finansielle derivater brukes generelt til å styre den totale investeringsrisikoen på en effektiv måte som sikrer potensialet for en langsiktig god risikjustert avkastning. Herunder brukes derivater til å fjerne uønsket risiko, samt å tilpasse investeringsporteføljen til selskapets forpliktelser på kort og lang sikt. Bruk av derivater tillater ofte en raskere, enklere og billigere måte å øke eller redusere risikoen på. I de enkelte aksje- og obligasjonsporteføljene benyttes finansielle derivater for å tilpasse den ønskede risikoeksponeringen innenfor gitte rammer for å implementere forvalters markedssyn. Definisjoner av ulike typer derivater er beskrevet under "Ord og uttrykk".

NOMINELT VOLUM

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum og lignende. Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater, og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater. Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering. I motsetning til brutto nominelt volum tar beregningen av netto nominelt volum også hensyn til fortegnet til instrumentenes markedsrisikoeksponering, ved å skille mellom såkalte eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner. En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiøkning ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiøkning ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiendring ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK. Gjennomsnittlig brutto nominelt volum er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	Brutto nominelt volum ¹⁾	Gjennomsnittlig nominelt volum ²⁾	Netto nominelt volum ¹⁾	Virkelig verdi ¹⁾	
				Eiendel	Gjeld
Aksjederivater	146	1 503	-146		
Rentederivater	9 517	29 434	6 776	484	-96
Valutaderivater	38 050	62 600	-23 635	496	-110
Sum derivater 2012				980	-206
Sum derivater 2011				538	-1 518

¹⁾ Verdier per 31.12.

²⁾ Gjennomsnitt for året.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

NOK mill.	Brutto nominelt volum ¹⁾	Gjennomsnittlig nominelt volum ²⁾	Netto nominelt volum ¹⁾	Virkelig verdi ¹⁾	
				Eiendel	Gjeld
Aksjederivater	237	1 764	-237		
Rentederivater	81 895	103 006	40 717	2 288	-638
Valutaderivater	47 437	70 988	-17 044	712	-117
Sum derivater 2012				3 000	-755
Sum derivater 2011				5 466	-2 197

¹⁾ Verdier per 31.12.

²⁾ Gjennomsnitt for året.

NOTE 33 | Valutaeksponering

Finansielle eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS				Storebrand Livsforsikring Konsern			
	Balanseposter eksklusive valutaderivater		Nettoposisjon		Balanseposter eksklusive valutaderivater		Nettoposisjon	
	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK
AUD	5	-44	-39	-223	36	-67	-31	-177
CAD	9	-67	-58	-323	52	-101	-49	-272
CHF	6	-30	-24	-146	61	-30	31	190
DKK	7	-35	-27	-27	135	-35	100	100
EUR	69	-334	-265	-1 938	619	-742	-123	-877
GBP	10	-100	-90	-814	116	-173	-57	-515
HKD	26	-98	-72	-51	111	-98	13	10
INR	2		2	2	2		2	2
LTL	169		169	1	169		169	1
JPY	1 268	-11 429	-10 161	-654	7 370	-15 747	-8 377	-539
NZD	139	-139		1	140	-139	1	4
SEK ¹⁾	18 649	-7 025	11 624	10 080	161 569	1 653	163 222	139 769
SGD	1	-8	-6	-28	10	-8	2	10
USD	845	-2 049	-1 204	-6 702	1 949	-2 830	-881	-4 880
NOK ²⁾	10 721		10 721	10 721	10 721		10 721	10 721
Forsikringsforpliktelser SPP og BenCo i valuta								-129 102
Sum nettoposisjon valuta 2012				9 897				14 443
Sum nettoposisjon valuta 2011				6 312				13 051

¹⁾ 4,5 milliarder kroner er relatert til SPP/BenCo.

²⁾ Aksje- og rentefond denominert i NOK med utenlandsk valutaeksponering i blant annet EUR og USD utgjør 11 milliarder kroner.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Selskapet foretar løpende sikring av det alt vesentlige av sin valutarisiko i kundeporteføljene. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljeneivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Disse posisjonene er inkludert i noten under kortsiktige posisjoner. Storebrand bruker et prinsipp for valutasikringen som benevnes bloksikring, som effektiviserer gjennomføringen av valutasikringen. Valutasikring av investering i datterselskapet Storebrand Holding AB er fra 2011 redusert og datterselskapet BenCo er fra 2011 ikke lenger valutasikret.

SPP

SPP valutasikrer sine internasjonale investeringer til en viss grad. Valuaeksponering kan være mellom 0 og 30 prosent i henhold til investeringsstrategi.

NOTE 34 | Andre finansielle eiendeler

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Bankinnskudd i selskapsporteføljen	109	139	126	192
Bankinnskudd kollektivporteføljen	1 454	1 036	3 462	4 542
Bankinnskudd investeringsvalgporteføljen	357	841	397	905
Andre finansielle eiendeler	1 920	2 016	3 985	5 639

NOTE 35 | Varige driftsmidler og eiendommer til eget bruk

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

NOK mill.	Maskiner	Biler	Inventar	2012	2011
Balansført verdi 1.1	30	1	29	60	95
Tilgang	26			26	5
Avgang					-14
Avskrivning	-23		-5	-28	-26
Balansført verdi 31.12	33	1	24	58	60
Anskaffelseskost IB	100	2	44	146	165
Anskaffelseskost UB	97	1	42	141	146
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-69	-1	-16	-86	-70
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-64	-1	-18	-83	-86

Avskrivningsplan og økonomisk levetid:

Maskiner	4 år
Biler	6 år
Inventar	4 år
Eiendommer	50 år

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Driftsmidler

NOK mill.	Maskiner	Biler	Inventar	Eiendommer	2012	2011
Balansført verdi 1.1	38	2	38	289	366	353
Tilgang	30		18	7	55	13
Avgang			-1	-1	-2	-15
Verdiregulering ført over balansen				20	20	22
Tilgang via oppkjøp/fusjon						3
Avskrivning	-27	-1	-9		-37	-32
Oppskrivning på grunn av avskrivning				4	4	
Opp-/nedskrivning i perioden						10
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet				-16	-16	14
Andre endringer			-2		-2	-2
Balansført verdi 31.12	40	1	45	303	388	366
Anskaffelseskost IB	117	3	94	289	504	455
Anskaffelseskost UB	118	3	78	303	502	504
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-80	-2	-56	0	-138	-102
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-79	-2	-33	0	-114	-137

Avskrivningsplan og økonomisk levetid:

Maskiner	4 år
Biler	6 år
Inventar	4 år
Eiendommer	50 år

Eiendommer til eget bruk ¹⁾

NOK mill.	2012	2011
Balanseført verdi 1.1	1 460	1 380
Tilgang	461	53
Oppskrivning på grunn av avskrivning	50	49
Opp-/nedskrivning i perioden	-86	27
Valutadifferanser ved omregning av utlandsk enhet	-3	
Andre endringer	399	
Balanseført verdi 31.12	2 231	1 460
Anskaffelseskost IB	1 479	1 426
Anskaffelseskost UB	2 510	1 479
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-19	-46
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-279	-19

¹⁾ Eiendommer til eget bruk, se også note 27.

NOTE 36 | Operasjonelle leieavtaler driftsmidler**STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS**

Minimum framtidig betaling knyttet til operasjonelle leieavtaler på driftsmidler er som følger:

NOK mill.	Minimum framtidig leiebetaling 0 - 1 år	Minimum framtidig leiebetaling 1 - 5 år	Minimum framtidig leiebetaling over 5 år
Leieavtaler 1 - 5 år	2	5	
Leieavtaler over 5 år	63	253	116
Sum	66	258	116

Resultatførte beløp

NOK mill.	2012	2011
Resultatførte leiebetalinger	69	55

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker samt noe driftsløsøre.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Minimum framtidig betaling knyttet til operasjonelle leieavtaler på driftsmidler er som følger:

NOK mill.	Minimum framtidig leiebetaling 0 - 1 år	Minimum framtidig leiebetaling 1 - 5 år	Minimum framtidig leiebetaling over 5 år
Leieavtaler mindre enn 1 år	3		
Leieavtaler 1 - 5 år	12	27	
Leieavtaler over 5 år	104	192	324
Sum	120	219	324

Resultatførte beløp

NOK mill.	2012	2011
Resultatførte leiebetalinger	124	104

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker samt noe driftsløsøre.

Eksterne leieavtaler vedrørende kontorlokaler har en varighet fra 2013 til 2019 med opsjon for fornyelse for lokaler i Norge og en varighet fra 2013 til 2023 for Sverige.

NOTE 37 | Andre eiendeler - biologiske eiendeler

NOK mill.	2012	2011
Balansført verdi 1.1	616	589
Tilgang som følge av kjøp/nyplanting (skog)	6	29
Omregningsdifferanse	-30	-3
Endring i virkelig verdi fratrukket omsetningsutgifter	6	1
Balansført verdi 31.12	599	616

Biologiske eiendeler som er bokført i balansen består av skog i datterselskapene AS Værdalsbruket og Foran Real Estate SIA i Latvia.

NOTE 38 | Forsikringsforpliktelse fordelt på bransjer

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe- livsfor- sikring	Individuell kapital- forsikring	Individu- ell rente/ pensjons- forsikring	Skade- forsik- ring	Storebrand Livsforsikring AS		BenCo		SPP		Storebrand Livsforsikring Konsern	
							2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Premiereserve	149 166	22 114	567	8 469	16 656		196 972	183 163	12 441	12 357	108 672	105 774	318 084	301 294
- herav RBNS	373	46	100	45	9		573	628					573	628
- herav IBNR	272	3	207	44	12		538	464					538	464
- herav ikke opptjent premieinntekt	782		112	56	6		956	858					956	858
Tilleggs- avsetning	4 297	645		251	553		5 746	5 442					5 746	5 442
Kurs- reguleringsfond	835	134	5	20	31	2	1 027						1 027	
Premiefond	2 669	863					3 532	3 921					3 532	3 921
Innskuddsfond	326						326						326	
Pensjonistenes overskuddsfond	22						22	8					22	8
Erstatnings- avsetning	60	3	374	315	8		760	690	2	1	75	83	837	774
- herav RBNS	37	3	297	157	4		498	451					498	451
- herav IBNR	24		76	158	4		262	239		1		83	262	323
Villkorad återbäring									2 638	2 622	8 626	7 417	11 264	10 038
Andre tekniske avsetninger						731	731	648					731	648
Sum forsikrings- forpliktelse	157 375	23 759	945	9 055	17 248	733	209 116	193 872	15 081	14 980	117 373	113 274	341 570	322 125

Individuell kapitalforsikring

NOK mill.	Tidligere gjeldende regler	Uten rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	2012	2011
Premiereserve	3 847	854	3 768	8 469	9 778
Tilleggsavsetning	251			251	220
Kursreguleringsfond	20			20	
Erstatningsavsetning	209	106		315	280
Sum forsikringsforpliktelse	4 327	960	3 768	9 055	10 278

Individuell rente/pensjonsforsikring

NOK mill.	Tidligere gjeldende regler	Investeringsvalg	2012	2011
Premiereserve	13 811	2 845	16 656	17 274
Tilleggsavsetning	553		553	445
Kursreguleringsfond	31		31	
Erstatningsavsetning	7	1	8	7
Sum forsikringsforpliktelse	14 402	2 846	17 248	17 725

Kollektiv pensjon privat

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringvalg	Ytelsesbasert med investeringvalg	Fripoliser	Innskuddsbasert med investeringvalg	Uten rett til andel av overskudd	2012	2011
Premiereserve	53 428	5 417	69 446	20 292	583	149 166	134 668
Tilleggsavsetning	2 053	202	2 043			4 297	4 138
Kursreguleringsfond	568		264		3	835	
Premiefond	2 339	309	22			2 669	3 142
Innskuddsfond	326					326	
Pensjonistenes overskuddsfond	22					22	8
Erstatningsavsetning	27		13		20	60	58
Sum forsikringsforpliktelse	58 763	5 928	71 788	20 292	606	157 375	142 015

Kollektiv pensjon offentlig

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringvalg	Ytelsesbasert med investeringvalg	2012	2011
Premiereserve	19 732	2 381	22 114	20 945
Tilleggsavsetning	590	55	645	639
Kursreguleringsfond	134		134	
Premiefond	686	177	863	778
Erstatningsavsetning	3		3	7
Sum forsikringsforpliktelse	21 145	2 614	23 759	22 369

Tabellen nedenfor viser forventede erstatningsutbetalinger (eksklusive gjenkjøp og uttak). Restbeløpet etter 3 år er lik de balanseførte forpliktelsene i regnskapet.

Utvikling erstatningsutbetalinger

NOK mrd.	Storebrand Livsforsikring AS	BenCo	SPP
0-1 år	-9	-6	-2
1-3 år	-13	-13	-2
Over 3 år	-180	-98	-4

Skadeforsikring

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS	2012	2011
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger		171	203
Sum eiendeler		171	203
Premiereserve		37	13
Erstatningsavsetning		524	479
- herav RBNS		76	44
- herav IBNR		449	435
Sikkerhetsavsetning		170	156
Sum		731	648
Kursreguleringsfond		2	
Sum forsikringsforpliktelse		733	648

Kursreguleringsfond

NOK mill.	2012	2011	Endring 2012
Aksjer	701		701
Rentebærende	325		325
Sum	1 027		1 027

NOTE 39 | Endring forsikringsforpliktelse

Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse

NOK mill.	Premiereserve	Tilleggs- avsetning	Kursregule- ringsfond	Erstatnings- avsetning	Premie-, innskudds, pensjonistenes overskuddsfond	Andre tekniske avset- ninger skade- forsikringer	Storebrand Livsforsikring AS 2012	Storebrand Livsforsikring AS 2011
Inngående balanse	154 956	5 208		689	3 640	648	165 142	165 746
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse								
2.1 Netto resultatførte avsetninger	7 192	387	1 027	70	74	115	8 865	-561
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet					155		155	256
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene								163
2.4 Annen tilordning av overskudd	3						3	90
2.5 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultat- komponenter	-12					-32	-44	-3
2.6 Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet								
Sum resultatførte endringer i forsik- ringsforpliktelse	7 183	387	1 027	70	229	83	8 979	-55
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse								
3.1 Overføringer mellom fond	129	-106			-47		-24	412
3.2 Overføringer til/fra selskapet					-428		-428	-960
Sum ikke resultat- førte endringer i for- sikringsforpliktelse	129	-106			-475		-452	-549
Utgående balanse	162 268	5 489	1 027	760	3 394	731	173 669	165 142

Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse fortsetter

NOK mill.	BenCo 2012	SPP 2012	Storebrand Livsforsikring Konsern 2012	Storebrand Livsforsikring Konsern 2011
Inngående balanse	13 629	81 379	260 151	256 910
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
2.1 Netto resultatførte avsetninger	486	1 567	10 918	3 897
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet			155	256
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene				163
2.4 Annen tilordning av overskudd			3	90
2.5 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter			-44	-3
2.6 Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-237	-1 413	-1 650	656
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	249	154	9 381	5 059
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
3.1 Overføringer mellom fond			-24	412
3.2 Overføringer til/fra selskapet	-364	-641	-1 434	-2 230
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	-364	-641	-1 457	-1 818
Utgående balanse	13 514	80 892	268 075	260 151

Forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje

NOK mill.	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Erstat- nings- avsetning	Premie-, innskudds, pesjonistenes overskudds- fond	Storebrand Livsforsik- ring AS 2012	Herav med flerårig garanti	Storebrand Livsforsik- ring AS 2011
Inngående balanse	28 207	233	1	289	28 730	5 780	25 648
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
2.1 Netto resultatførte avsetninger	6 541	-45		7	6 503	806	3 432
2.2 Avkastningsresultat tilordnet kontraktene				25	25		4
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene							7
2.4 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter							
2.5 Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet							
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	6 541	-45		32	6 528	806	3 443
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse							
3.1 Overføringer mellom fond	-45	69			24		-412
3.2 Overføringer til/fra selskapet				166	166	-104	51
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	-45	69		166	190	-104	-361
Utgående balanse	34 703	257	1	487	35 447	6 482	28 730

Forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje fortsetter

NOK mill.	BenCo 2012	SPP 2012	Storebrand Livsforsikring Konsern 2012	Storebrand Livsforsikring Konsern 2011
Inngående balanse	1 350	31 895	61 974	59 016
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
2.1 Netto resultatførte avsetninger	1	5 542	12 046	3 140
2.2 Avkastningsresultat tilordnet kontraktene			25	4
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene				7
2.4 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter				
2.5 Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	-24	-574	-599	227
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	-23	4 968	11 472	3 378
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse				
3.1 Overføringer mellom fond			24	-430
3.2 Overføringer til/fra selskapet	241	-382	25	10
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	241	-382	49	-419
Utgående balanse	1 567	36 481	73 495	61 974

NOTE 40 | Andre forpliktelse

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Leverandørgjeld	83	81	174	173
Minoritet Storebrand Eiendomsfond KS ¹⁾			2 022	1 540
Mottatt sikkerhetsstillelse	468	227	1 717	4 340
Gjeld megler	248	2 841	248	468
Annen gjeld	66	306	789	824
Sum	866	3 454	4 951	7 346

¹⁾ Fra januar 2014 kan kan deltagerne årlig fremsette krav om innløsning. Innløsning er betinget av et samlet krav på 100 millioner kroner. Innløsningssum er satt til 98,75 prosent av VEK. Se også note 8.

NOTE 41 | Sikringsbokføring

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

VIRKELIG VERDISIKRING AV RENTERISIKO

Storebrand Livsforsikring benytter seg av virkelig verdisikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå. Hver portefølje består av swapper og sikringsobjekter med forfall innenfor samme halvår.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt - virkelig verdisikring

NOK mill.	2012				2011			
	Balanseført verdi ¹⁾				Balanseført verdi ¹⁾			
	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld	Resultatført	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld	Resultatført
Renteswapper	3 366	253		-42	3 366	309		-14
Ansvarlig lånekapital	-3 366		-4 040	41	-3 366		-3 608	8

¹⁾ Balanseførte verdier per 31.12.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

VIRKELIG VERDISIKRING AV RENTERISIKO

Storebrand Livsforsikring benytter seg av virkelig verdisikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet. Sikringseffektiviteten følges opp på papirnivå. Hver portefølje består av swapper og sikringsobjekter med forfall innenfor samme halvår.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt - virkelig verdisikring

NOK mill.	2012				2011			
	Balanseført verdi ¹⁾				Balanseført verdi ¹⁾			
	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld	Resultatført	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld	Resultatført
Renteswapper	3 366	253		-42	3 366	309		-14
Ansvarlig lånekapital	-3 366		-4 040	41	-3 366		-3 608	8

¹⁾ Balanseførte verdier per 31.12.

VALUTA SIKRING AV NETTOINVESTERING

Storebrand har 2012 benyttet kontantstrømsikring av valutarisiko knyttet til Storebrand sin nettoinvestering i SPP. Det er benyttet 3 måneders rullerende valutaderivater, hvor spotelementet i disse er benyttet som sikringsinstrument. Effektiv andel av sikringsinstrumentene er innregnet i totalresultatet. Netto beløp innregnet i totalresultatet i 2012, det vil si effektiv andel av sikringsinstrumentene samt valutaeffekten på sikringsobjektet, er - 84 millioner kroner. Det foretas en delvis sikring av nettoinvesteringen i SPP og det forventes derfor at sikringseffektiviteten fremover vil være om lag 100 prosent.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt - kontantstrømsikring

NOK mill.	2012			2011		
	Balanseført verdi ¹⁾			Balanseført verdi ¹⁾		
	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld	Kontrakt/ nominell verdi	Eiendeler	Gjeld
Valutaderivater	-6 582		-6	-6 364		-136
Underliggende objekter		13 880			12 761	

¹⁾ Balanseførte verdier per 31.12.

NOTE 42 | Sikkerhetsstillelser

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Avgitte sikkerhetsstillelser for derivathandel	914	717	2 209	2 047
Mottatte sikkerhetsstillelser for derivathandel	-468		-1 717	-4 113
Mottatte sikkerhetsstillelser Security Lending Program J.P. Morgan			-343	-343
Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser	447	374	492	-2 410

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i daglig marginavregning på de enkelte kontrakter.

NOTE 43 | Betingede forpliktelseser

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Ubenyttede kredittrammer utlån	1 068	1 990	1 068	1 990
Ikke innkalt restforpliktelseser vedrørende limited partnership	3 715	3 597	5 317	5 898
Sum betingede forpliktelseser	4 783	5 587	6 385	7 888

Selskapene i Storebrand driver en omfattende virksomhet i Norge og utlandet og kan bli part i rettsvister.

Svenskt Näringsliv

SPP Livförsäkring AB ("SPP"), et heleid datterselskap av Storebrand Holding AB som igjen er 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS, er ved stevning 16. juni 2010 saksøkt av Svenskt Näringsliv, m.fl. med krav om erstatning på samlet ca SEK 3,7 millioner kroner tillagt renter og omkostninger.

Saksøkernes påstand er at SPP plikter å betale pensjonstillegg ("vårdesäkringsbelopp") i henhold til bestemmelser i den såkalte "ITP-planen" og "därtill anknutna överenskommelser" samt i overensstemmelse med styrevedtak i Alecta Pensionsförsäkring om slike indekseringer. Saksøkerne gjør videre gjeldende at SPP plikter å indeksregulere ("fribrevsuppräknna") fripoliser i perioden fra 2003 til 2006 overensstemmende med hva Alecta har gjort (men som SPP ikke har gjort).

Stockholms tingsrätt avsa dom i saken 9. mars 2012. SPP ble frifunnet og tilkjent saksomkostninger med SEK 10,4 millioner kroner tillagt renter fra dato for dommen til betaling skjær. Dommen er enstemmig. Svenskt Näringsliv m. fl. har 29. mars 2012 anket tingrettsdommen til Svea Hovrätt (lagmannsretten), med samtidig søknad om tillatelse til at saken prøves fullt ut for ankeinstansen. Hovrätten har 24. april 2012 meddelt de ankende parter tillatelse til å få saken realitetsbehandlet ("prövningstillstånd"). Det antas at anken vil bli behandlet i løpet av mai 2013.

Søksmålet omhandler prinsipielle spørsmål som har betydning ut over den angjeldende sak og et eventuelt endelig negativt utfall antas å kunne få porteføljemessige konsekvenser av meget stor økonomisk verdi. Basert på en helhetlig vurdering av saken, herunder tingrettens dom og på grunnlag av eksterne juridiske vurderinger, ansees det som svært usannsynlig at søksmålet fører fram. Det er derfor ikke foretatt avsetninger knyttet til søksmålet.

NOTE 44 | Transaksjoner med nærstående parter

Storebrand Livsforsikring har transaksjoner med øvrige selskaper i Storebrand konsernet, ledende ansatte samt aksjonærer i Storebrand ASA. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing.

Interne transaksjoner mellom konsernselskaper er eliminert i konsernregnskapet, med unntak av transaksjoner mellom kundeporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS og andre enheter i konsernet. Se nærmere beskrivelse i note 1 Regnskapsprinsipper.

Se også note 21 Ledende ansatte og note 28 Konsernselskaper og tilknyttede selskaper.

NOK mill	2012	
	Kjøp/salg av tjenester	Fordringer/gjeld ¹⁾
Konsernselskap:		
Storebrand ASA	111	1
Storebrand Bank ASA	101	3
Storebrand Kapitalforvaltning AS	-39	-14
Storebrand Fondene AS	19	14
Storebrand Forsikring AS	68	5
Storebrand Baltic NUF	-22	
Øvrige:		
Gjeld minoritet Storebrand Eiendomsfond KS		-2 022

¹⁾ Se note 40 for omtale vedrørende minoritet i eiendomsfond.

NOTE 45 | Kapitaldekning

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Aksjekapital	3 540	3 430	3 540	3 430
Øvrig egenkapital	14 652	12 854	13 579	12 070
Egenkapital	18 192	16 285	17 119	15 500
Fondsobligasjoner	1 500	1 500	1 500	1 500
Vilkorad återbäring ¹⁾				3 024
Rentejustering forsikringsforpliktelse ²⁾			-1 454	
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-108	-91	-5 589	-6 062
Risikoutjevningssfond	-640	-469	-640	-469
Kapitaldekningsreserve			-141	-121
Frdrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-18	-13	-2	-3
Annet	-30	-7	-31	66
Kjernekapital	18 896	17 205	10 760	13 435
Fondsobligasjoner				
Evigvarende ansvarlig kapital	4 901	5 024	4 901	5 024
Kapitaldekningsreserve			-141	-121
Frdrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	-18	-13	-2	-3
Tilleggskapital	4 883	5 011	4 757	4 900
Netto ansvarlig kapital	23 779	22 216	15 517	18 336
Beregningsgrunnlaget spesifisert på risikovektklasser	242 831	228 622	373 981	356 501
Risikovekt 0%	50 907	49 187	87 558	87 456
Risikovekt 10%	40 773	31 382	66 598	54 037
Risikovekt 20%	33 705	33 144	54 768	53 048
Risikovekt 50%	5 797	4 465	7 957	7 003
Risikovekt 100%	83 190	86 156	88 583	95 335
Risikovekt 150%	4 785	5 347	5 271	5 971
Eiendeler tilknyttet avtaler om livsforsikring med investeringsvalg	23 673	18 940	63 246	53 651
Vektet beløp eiendeler i balansen	103 224	104 516	122 142	125 453
Derivater, vektet	3 977	4 084	6 162	7 582
"Krysseiefrdrag" for aksjeeie i andre finansinstitusjoner	-36	-26	-287	-247
Urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler	-772		-772	
Risikovektet beregningsgrunnlag	106 393	108 574	127 245	132 787
Kapitaldekningsprosent	22,4 %	20,5 %	12,2 %	13,8 %
Kjernekapitaldekning	17,8 %	15,8 %	8,5 %	10,1 %

¹⁾ I forbindelse med oppkjøpet av SPP i 2007 fikk Storebrand Livsforsikring AS, etter betingelser gitt av Finanstilsynet, en tidsbegrenset tillatelse til å inkludere deler av Vilkorad återbäring (VÅB) i SPP som tellende kjernekapital ved beregning av kapitaldekningen. Per 1. april 2012 bortfalt denne tillatelsen.

²⁾ Som grunnlag for solvens- og kapitaldekningsberegning har Storebrand i tidligere kvartaler inkludert regnskapsmessig egenkapital for den svenske virksomheten. Fra og med andre kvartal 2012 har Storebrand endret metode ved at det er solvenskapitalen, beregnet etter svenske soliditetsregler, som tas med ved beregning av konsolidert solvensmargin og konsolidert kapitaldekning. Det svenske datterselskapet SPP Livförsäkring AB, har for beregning av solvenskapital, tidligere benyttet 10-års rentekurve (statsrente og boligobligasjonsrente) for diskontering av forsikringsforpliktelsene. Fra og med andre kvartal 2012 har SPP lagt til grunn 30-års renter.

NOTE 46 | Solvensmargin

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Solvensmarginkrav	7 538	7 198	11 595	11 376
Solvensmargin kapital ¹⁾	25 905	23 800	18 775	18 322
Solvensmargin	343,6 %	330,7 %	161,9 %	161,1 %

Spesifikasjon av solvenskapital

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Netto ansvarlig kapital	23 779	22 216	15 517	18 336
50 prosent av tilleggsavsetninger	2 873	2 721	2 873	2 721
50 prosent av risikoutjevningfond	320	235	320	235
Tellende andel sikkerhetsavsetning skadeforsikringer	65	54	65	54
Villkorad återbäring ¹⁾				-3 024
Reduksjon i tilleggs kapital som kan medtas i solvenskapitalen	-1 132	-1 426		
Solvenskapital	25 905	23 800	18 775	18 322

Se fotnote 2 under note 45.

NOTE 47 | Kapitalavkastning

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

	2012		2011		2010		2009		2008	
	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning
Kollektivporteføljen totalt	5,6 %	6,2 %	4,6 %	3,4 %	4,9 %	6,1 %	4,6 %	4,6 %	2,0 %	-0,2 %
Per portefølje:										
Kollektiv ytelse ekstra forsiktig							4,2 %	4,9 %	7,1 %	4,7 %
Kollektiv ytelse lav	5,9 %	6,1 %	6,4 %	4,5 %	4,5 %	5,5 %	4,2 %	4,6 %	4,0 %	1,7 %
Kollektiv ytelse standard	5,8 %	6,8 %	4,5 %	2,8 %	4,6 %	6,5 %	5,0 %	4,8 %	2,0 %	-0,2 %
Kollektiv ytelse høy	5,7 %	7,1 %	4,7 %	2,2 %	4,9 %	7,4 %	5,3 %	5,4 %		
Sverige filial	4,9 %	5,6 %	5,9 %	4,8 %	3,8 %	4,9 %				
Fripoliser	5,4 %	5,7 %	4,7 %	3,8 %	4,9 %	6,0 %	4,6 %	4,5 %	0,9 %	-1,3 %
Individual	5,7 %	6,0 %	3,6 %	3,2 %	6,0 %	6,0 %	4,0 %	4,3 %	2,6 %	-0,1 %

	2012	2011	2010	2009	2008
Kapitalavkastning selskapsporteføljen	5,4 %	5,1 %	5,8 %	5,2 %	3,0 %

NOTE 48 | Antall ansatte

	Storebrand Livsforsikring AS		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Antall ansatte per 31.12	918	900	1 667	1 717
Gjennomsnittlig antall ansatte	923	899	1 636	1 686
Antall årsverk per 31.12	902	880	1 638	1 676
Gjennomsnittlig antall årsverk	905	869	1 603	1 646

Aktuarens erklæring

AKTUARENS ERKLÆRING VEDRØRENDE DELÅRSREGNSKAPET FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG RISIKOUTJEVNINGSFOND

Under henvisning til det fremlagte årsoppgjør for 2012 bekrefter jeg at den i balansen oppførte "Premiereserve", "Tilleggsavsetninger" og "Erstatningsavsetning" er beregnet etter bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven og oppfyller Finanstilsynets krav i så henseende. Det samme gjelder "Risikoutjevningfond". Av beregningene følger tilsvarende de avsetninger som er foretatt til disse fondene i resultatregnskapet. Den foreslåtte disponering av resultat til fordeling er foretatt i samsvar med lovens bestemmelser.

Lysaker, 12. februar 2013

Arne Kristian Hove
Ansvarshavende aktuar

Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring Konsern

Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent halvårsberetningen og halvårsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring Konsern for 2012 (årsrapporten 2012).

Regnskapet er avlagt i overensstemmelse med kravene årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2012 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2012. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærståendes vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

Lysaker, 12. februar 2013
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storrødvann

Else-Lill Grønli

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jan Otto Risebrobakken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Revisjonsberetning

Deloitte AS
Karenslyst allé 20
Postboks 347 Skøyen
NO-0213 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Storebrand Livsforsikring AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS som består av selskapsregnskap, som viser et overskudd på 1.357 millioner kroner, og konsernregnskap, som viser et overskudd på 1.128 millioner kroner. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, og resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og av en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatenes utarbeidelse av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Storebrand Livsforsikring AS' finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK limited company, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/ho/en/ross for detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu and its member firms.

Medlemmer av Den Norske Revisorforening
Org.nr: 980 211 282

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om årsberetningen og anvendelse av overskuddet*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift, og at forslaget til anvendelse av overskuddet er i samsvar med lov og forskrifter og at opplysningene er konsistente med årsregnskapet.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 12. februar 2013
Deloitte AS

Ingebret G. Hisdal
statsautorisert revisor

Kontrollkomiteens uttalelse

Storebrand Livsforsikring AS – kontrollkomiteens uttalelse for 2012

Kontrollkomiteen i Storebrand Livsforsikring AS har i møtet 26. februar 2013 gjennomgått styrets forslag til årsregnskap (som består av selskapsregnskap og konsernregnskap) samt årsberetning for 2012 for Storebrand Livsforsikring AS.

Med henvisning til revisors beretning av 12. februar 2013, anser kontrollkomiteen at det fremlagte årsregnskap og årsberetning kan fastsettes som Storebrand Livsforsikring AS' årsregnskap og årsberetning for 2012.

Lysaker, 26. februar 2013

Elisabeth Wille
- kontrollkomiteens leder -

Representasjonens uttalelse

Storebrand Livsforsikring AS

Representasjonens uttalelse 2012

Styrets forslag til årsregnskap, årsberetning, revisors beretning og kontrollkomiteens uttalelse har på lovbestemt måte vært forelagt representasjonens uttalelse.

Representasjonens uttalelse anbefaler generalforsamlingen å godkjenne styrets forslag til årsregnskap og årsberetning for Storebrand Livsforsikring AS og for Storebrand Livsforsikring Konsern.

Representasjonens uttalelse har ingen merknader til styrets forslag til disponering av årsresultatet i Storebrand Livsforsikring AS.

Lysaker, 4. mars 2013

Terje Venold
Representasjonens ordfører

Ord og uttrykk

GENERELT

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlig lånekapital er lån som har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital er en del av tilleggskapitalen ved beregning av kapitaldekningen.

DURASJON

Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på kontantstrømmen til rentebærende papirer. Modifisert durasjon er beregnet på grunnlag av durasjon og uttrykker verdifølsomhet i forhold til underliggende renteendringer.

EGENKAPITAL

Egenkapitalen består av innskutt egenkapital, opptjent egenkapital og minoritetsinteresser. Innskutt egenkapital omfatter aksjekapital, overkursfond og annen innskutt egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter annen egenkapital og andre fond.

KAPITALDEKNING

ANSVARLIG KAPITAL

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved dekning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital og tilleggskapital.

KAPITALKRAV

Beregningsgrunnlaget beregnes ved at de enkelte eiendelsposter og poster utenom balansen gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer. Kapitalkravet er åtte prosent av beregningsgrunnlaget.

KAPITALDEKNINGSPROSENT

Ansvarlig kapital må minst tilsvare det beregnede kapitalkravet. Kapitaldekningsprosenten beregnes ved å måle den totale ansvarlige kapitalen i forhold til kapitalkravet på 8 prosent.

KJERNEKAPITAL

Kjernekapital er en del av den ansvarlige kapitalen og består av egenkapital fratrukket minstekravet til reassuransavsetninger i skadeforsikring, goodwill og andre immaterielle eiendeler, netto forskuddsbetalt pensjon, 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggskapitalen.

TILLEGSKAPITAL

Tilleggskapitalen er en del av den ansvarlige kapitalen og består av ansvarlig lånekapital og den andelen av fondsobligasjoner som eventuelt ikke teller som kjernekapital. Til fradrag kommer 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. For å telle som ansvarlig kapital kan tilleggskapitalen ikke være større enn kjernekapitalen. Evigværende ansvarlig lånekapital kan sammen med annen tilleggskapital ikke utgjøre mer enn 100 prosen av kjernekapital, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan utgjøre mer enn 50 prosen av kjernekapitalen. For å telle med fullt ut som ansvarlig kapital må gjenværende løpetid være minst fem år. Ved kortere gjenværende løpetid reduseres den tellende delen med 20 prosen per år.

SOLVENS II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor mye risiko selskapet er utsatt for.

FORSIKRING

GJENFORSIKRING (REASSURANSE):

Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringselskap.

IBNR-avsetninger (incurred but not reported):

Avsetninger for erstatninger for forsikringstilfeller som er inntruftet, men ennå ikke meldt til forsikringselskapet.

RBNS-avsetninger (reported but not settled):

Avsetninger for erstatninger for meldte, men ikke oppgjorte erstatninger.

LIVSFORSIKRING

KAPITALAVKASTNING

Bokført kapitalavkastning viser netto realiserte inntekter av finansielle eiendeler inklusiv verdiregulering på fast eiendom og valutakursendringer på finansielle eiendeler uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året. Markedsavkastning viser realiserte inntekter av finansielle eiendeler, verdiregulering av fast eiendom og årets endring i kursreserver, uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året målt etter markedsverdi.

KOLLEKTIVE KONTRAKTER

Kollektiv ytelsespensjon (defined benefit - DB):

Garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbyr både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.

Kollektiv innskuddspensjon

(defined contribution – DC):

I kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.

Kollektive ettårige risikodekninger:

Disse produktene har garanterte utbetalinger ved død og uførhet, samt premiefritak ved uførhet.

Fripoliser (ytelse) og pensjonskapitalbevis (innskudd):

Detter er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

Grupplivsforsikring:

Kollektiv livsforsikring der forsikringssummen utbetales som engangsbeløp ved død dersom avdøde var medlem av gruppen. Slik forsikring kan ha uførekapitalforsikring knyttet til seg.

Unit Linked:

Livsforsikring med investeringsvalg hvor kunden selv kan påvirke risiko og avkastning gjennom valg av plassering i ulike fond. Gjelder både individuelle forsikringer og kollektiv innskuddspensjon.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Individuell rente- eller pensjonsforsikring:

Kontrakter med garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.

Individuell kapitalforsikring:

Kontrakter med engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet.

Individuell fondsforsikring

Kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

Kontraktfastsatte forpliktelser

Avsetninger til premiereserve for kontraktfastsatte forpliktelser skal minst utgjøre forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser og kapitalverdien av de fremtidige nettopremier (prospektiv beregningsmetode). Tilleggsytelser som følge av tilført overskudd medregnes.

RESULTAT

Administrasjonsresultat:

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet av personalkostnader, markedsføring, provisjoner og IT-kostnader.

Finansresultat:

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen (kollektiv og individuelle produkter uten investeringsvalg) fratrukket garantert avkastning.

Risikoresultat:

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

Overskuddsdeling og resultat til eier:

Se note 4

ØVRIGE BEGREPER

Forsikringsmessige avsetninger

livsforsikring:

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se note 1- regnskapsprinsipper.

Soliditetskapital:

I begrepet soliditetskapital inngår egenkapital, ansvarlig lånekapital, risikoutjevningfond, kursreguleringsfond, tilleggsavsetning, villkorad återbåring, over-/underverdi på obligasjoner til amortisert kost og opptjent resultat. Soliditetskapitalen regnes også ut i prosent av samlede kundefond eksklusive tilleggsavsetninger og villkorad återbåring.

Solvensmarginkrav

Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Beregnes med basis i forsikringsfond og risikoforsikringssum for hver forsikringsbransje.

Solvensmargin kapital

Ansvarlig kapital som i kapitaldekningen og tillagt 50 prosent av tilleggsavsetninger og risikoutjevningsfond samt 55 prosent av nedre grenser for sikkerhetsavsetninger i skadebransjer.

Bufferkapital

Består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger og Villkorad återbäring.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater omfatter et vidt spekter av instrumenter hvor verdier og verdiutvikling er avledet av aksjer, obligasjoner, valuta eller andre tradisjonelle finansielle instrumenter. I forhold til tradisjonelle instrumenter som aksjer og obligasjoner innebærer derivater mindre kapitalbinding og brukes som et fleksibelt og kostnadseffektivt supplement til tradisjonelle finansielle instrumenter i kapitalforvaltningen. Finansielle derivater kan brukes både til sikring av uønsket finansiell risiko og som et alternativ til tradisjonelle instrumenter for å ta ønsket risiko.

AKSJEOPSJONER

Kjøp av aksjeopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til en fast kurs. Aksjeopsjoner kan også være knyttet til aksjeindekser i stedet for enkeltaksjer. Salg av aksjeopsjoner innebærer tilsvarende ensidige forpliktelser. I hovedsak benyttes børsomsatte og clearede opsjoner.

AKSJEFUTURES (AKSJEINDEKS FUTURES)

Aksjefutures kan være knyttet til enkeltaksjer, men er normalt knyttet til aksjeindekser. Aksjefutures er standardiserte terminavtaler som er børsnotert og gjenstand for clearing. Gevinster og tap beregnes daglig, og gjøres opp påfølgende dag.

BASISSWAPPER

Basisswapper innebærer avtaler om bytte av hovedstol og rentebetingelser mellom ulike valuta. Ved avtalenes utløp byttes hovedstol tilbake til opprinnelig valuta. Basisswapper brukes blant annet for å sikre avkastning i en konkret valuta samt sikre valutaeksponering.

FREMTIDIGE RENTEAVTALER (FRA)

Fremtidige renteavtaler (FRA) innebærer avtaler om å betale eller motta forskjellen mellom en fast avtalt rente og en fremtidig rente på et fastsatt beløp for en bestemt periode frem i tid. Denne differansen gjøres opp i begynnelsen av den fremtidige perioden. FRA er spesielt velegnet til styring av kortsiktig renterisiko.

KREDITTDERIVAT

Med kredittderivat menes en finansiell kontrakt som overfører hele eller deler av kredittrisikoen knyttet til lån, obligasjoner eller lignende fra kjøperen av beskyttelsen (selgeren av risiko) til selgeren av beskyttelsen (kjøperen av risiko). Kredittderivater er omsettelige instrumenter som gjør det mulig å overføre kredittisiko knyttet til bestemte aktiva til en tredje part uten å selge aktivaene.

RENTEFUTURES

Rentefutures er knyttet til statsobligasjoner eller kortsiktige referanserenter. Rentefutures er standardiserte terminavtaler og er gjenstand for børsnotering og clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

RENTESWAPPER/ASSETSWAPPER

Renteswapper/assetswapper innebærer en tidsbegrenset avtale om bytte av rentebetingelser mellom to parter. Normalt er det tale om bytte av fast rente mot flytende rente. Instrumentet brukes for å styre eller endre renterisiko.

RENTEOPSJONER

Renteopsjoner kan være knyttet til pengemarkedsrenter eller obligasjoner. Kjøp av renteopsjoner knyttet til obligasjoner (også kalt for obligasjonsopsjoner) innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av obligasjoner til avtalte kurser. Renteopsjoner kan brukes som et fleksibelt instrument for styring av både kortsiktig og langsiktig renterisiko.

VALUTATERMINER/VALUTASWAPPER

Valutaterminer/valutaswapper innebærer avtaler om fremtidig kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Instrumentene brukes i hovedsak til å valuta-sikre verdipapirbeholdninger, bankbeholdninger, ansvarlig lån og forsikringsmessige avsetninger i valuta. Spotforretninger inkluderes også i disse instrumentene.

VALUTAOPSJONER

Valutaopsjoner gir innehaver en rett, men ingen plikt til fremtidige kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Valutaopsjoner brukes til å valutasikre ansvarlig lån i valuta.

Selskapsopplysninger

Adresse:

Storebrand Livsforsikring AS
Professor Kohts vei 9
Postboks 500
1327 Lysaker

Telefon:

22 31 50 50

Kundesenter:

08880

Hjemmeside:

www.storebrand.no